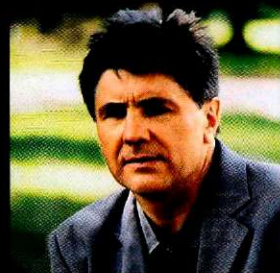

DEMOKRACIJA

Drago Kos
zaradi vpletenosti
v številne afere po
mnenju mnogih ni
primeren za vodjo
protikorupcijske
komisije.

Miro Petek
Črn dan za
novinarstvo

S poligrafom proti korupciji?

DISKURZ
Andrej Aplenc
Afer RTV
Slovenija

SLOVENIJA
Mamljiv
invalidski
denar

INTERVJU
Dr. Jože Trontelj
Pogosto nastavljeno
zverženo ogledalo

JESENI SPET Z VAMI!

TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA

vsako nedeljo od 11. 9.

PRI JOŽOVCU Z NATALIJO vsako nedeljo od 11. 9.

NIKOLI OB DESETIH vsako soboto od 17. 9.

SPET DOMA vsako nedeljo od 18. 9.

ARITMIJA vsak ponedeljek od 19. 9.

NAJŠIBKEJŠI ČLEN vsak petek od 30. 9.

HRI-BAR vsako soboto od 1. 10.

oddaje razvedrilnega programa
na **TV Slovenija 1 in 2**

**RADIO
TELEVIZIJA
SLOVENIJA**

Med vrsticami

(...) včeraj je tednik Demokracija objavil, da po njihovih virih (...) <<

VEČER, 26.8.2005

Prvi, ki je podvomil (...), je bil tednik Demokracija (...) <<

VEČER, 27.8.2005

Prva je sicer o dogodku poročala Demokracija (...) <<

DELO.SI, 30.8.2005

Ko je tednik Demokracija minuli teden prvi objavil zgodbo o tem (...) <<

SLOVENSKE NOVICE, 2.9.2005

NOVA OBZORJA d.o.o., Komenskoga 11, 1000 Ljubljana

tednik knjigarna spletna
DEMOKRACIJA

Objavimo, kar drugi zmolčijo.

9 Elitisti

Zagovarjanje stališča, da je peščica izbrancev boljši upravljavec javne RTV kot pa ljudje, ki bi jih neposredno imenoval državni zbor, je ena najostrejših nezaupnic parlamentarizmu.

11 Predreferendumsko vrenje

12 S poligrafom proti korupciji?

Čeprav nekateri mediji vodjo komisije za preprečevanje korupcije Draga Kosa v zadnjem času predstavljajo kot človeka, ki se je edini pripravjen spopasti s korupcijo, mnogi opozarjajo, da za takšno nalogo ni primeren. Razlog za to so številne afere, v katere je bil vpleten v zadnjih letih.

16 Afere RTV Slovenija

Vseh afer RTVS ne morem naštet, ker jih je preveč, rad pa bi pred referendumom o novem zakonu o RTVS bralcem Demokracije osvežil spomin z navedbo samo nekaterih naslovov člankov v časopisu Delo, ki jih imam v svojem arhivu.

18 Miro Petek: Črn da za novinarstvo

20 Mamljiv invalidski denar

22 Usoda velikega

32 Turčija da, Hrvaška (še) ne

Na evropskem političnem prizorišču se obeta vroč september. Zunanji ministri članic EU so na srečanju v Newportu sklenili, da se pristopna pogajanja s Turčijo lahko začnejo predvidenega 3. oktobra letos, medtem ko Hrvaški niso dali soglasja za začetek pogajanj.

34 Prepogosto nastavljeno zverženo zrcalo

Pogovor z dr. Jožetom Trontljem

A rumeni tisk nam – skupaj z nekaterimi pišočimi intelektualci – tudi v drugih rečeh prepogosto nastavlja zverženo zrcalo, ki nas v lastnih očeh pači in ponižuje. Negativna samopodoba, ki nastaja, uničujoče deluje na narodno samozavest, razjeda naš optimizem. Tako ni čudno, če Slovenci ne znamo ceniti izjemnega daru usode, da smo po mnogih stoletjih podrejenosti in zatiranja dobili lastno državo.

42 Živeti v nepravu

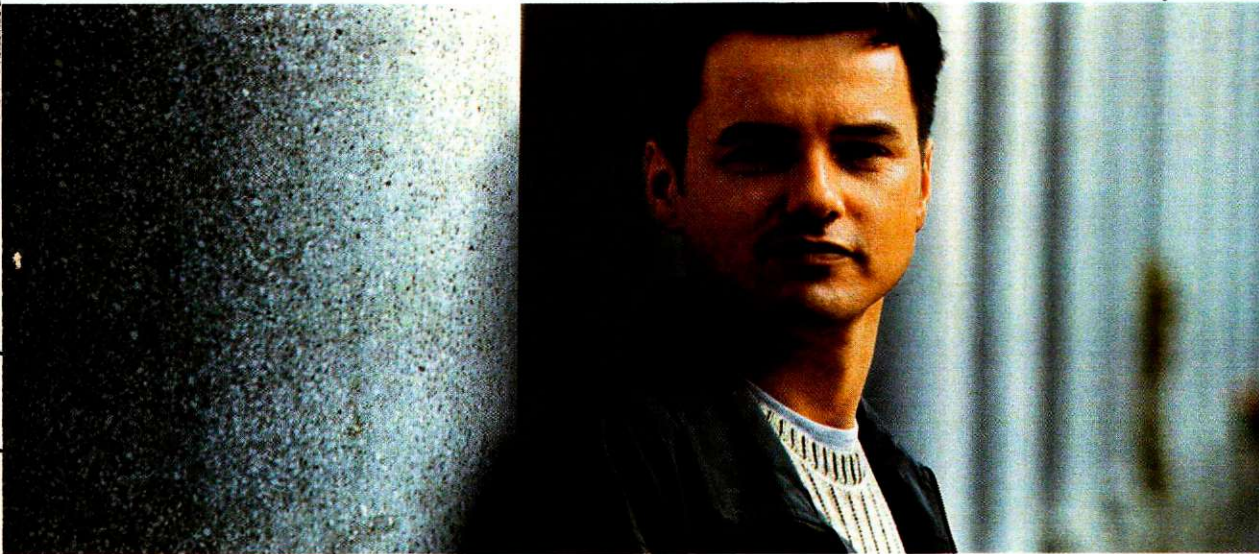
56 Umik države?

Šport je pogosto v osrčju družbenopolitičnega delovanja. Se bo z novo Janševo vlado tudi na tem področju kaj spremenilo?

Demokracija, p.p. 4315, Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), urednik@demokracija.si; 01-434-54-63 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si; faks: 01-434-54-62; Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Mitja Volčanšek, Gregor Drnovšek, Ana Müllner, Peter Avsenik; kolumnisti: dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: SAFO, Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Andrej Lasbaher; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo. Fotografija na naslovnici: SAFO

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5%. Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Objave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Dvoličneži s Čebin

Vlada je začela uresničevati predvolilno obljubo, da se bo kot lastnica ali solastnica raznih podjetij začela umikati iz njih. Prek paradržavnih skladov, kot sta Slovenska odškodninska družba (SOD) in Kapitalska družba (KAD), namreč obvladuje še okoli štirideset odstotkov slovenskega gospodarstva, kar je v primerjavi z drugimi državami razmeroma visok delež. Seveda je to posledica dejstva, da je vsa leta tranzicije slovensko gospodarstvo prek omenjenih paradržavnih skladov obvladovala tranzicijska levica. Ker so mislili, da bodo večno na oblasti, jim je tako stanje ustrezalo, saj so podjetja vodili ljudje, ki so bili del njih. S članstvom v nadzornih svetih so drug drugega nadzirali. Obvladovali so tudi medije, vključno z nacionalno televizijo. Dokler je bil Milan Kučan predsednik republike, je s svojimi formalnimi in neformalnimi vzvodi moči, ki jih je nasledil kot zadnji šef slovenske zveze komunistov, to korporativistično mrežo koordiniral in v nekaterih obdobjih celo krepil. Šlo je za veliko prepletanost politike in gospodarstva, ki je v veliki meri pripomogla k razraščanju klientelizma in korupcije. Od te naveze so imeli koristi tako politiki kot gospodarstveniki, ki so spadali v elito tranzicijske levice. Mreža je prek medijev pomagala politikom tranzicijske levice, da so se obdržali na oblasti, direktorji pa so od istih politikov pričakovali, da jim omogočijo, da bodo ohranili svoje monopolne položaje v gospodarstvu in dobro plačane direktorske stolčke.

Ko se je Milanu Kučanu iztekel predsedniški mandat in se je znašel v pokoju, je začel delati napake. Namesto da bi še naprej vlekel niti iz ozadja, je prišel do precej narcisoidne ideje, da ustanovi Forum 21. V njem so se zbrali predvsem tako imenovani rdeči direktorji, ki so obvladovali državna in delno tudi že sprivatizirana podjetja, po nekaterih izračunih več kot dve tretjini celotne vrednosti slovenskega gospodarstva. Ljudje so začeli spoznavati, da nekdanji predsednik države dela predvsem v interesu velikega kapitala in ne malega človeka, kot je dajal vtis v preteklosti.

Po zmagi koalicije Slovenija na jesenskih volitvah in oblikovanju nove vlade med SDS, NSi, SLS in DeSUS pod vodstvom Janeza Janše je velik delež države v gospodarstvu za medije in politike "leve provenience" kar nenadoma postal velik problem, saj ima nova vlada možnost in tudi dolžnost, da v nadzorne svete podjetij v državni ali delno državni lasti postavi svoje ljudi, ki delajo v skladu z njenim programom. Vsako imenovanje novih ljudi v nadzorne svete podjetij ali zamenjava vodstev podjetij je tako pospremljeno z očitki, da gre za vmešavanje politike v gospodarstvo. Najraje bi videli, da bi se država v trenutku umaknila iz gospodarstva, kar pa je seveda povsem nerealno.

Minuli teden je vlada naredila korak v smer, za katero so se pred volitvami zavzemali predvsem v koaliciji Slovenija; to je postopna odprodaja državnega premoženja, saj po izkušnjah sodeč država ni prav dober gospodar. SOD in KAD sta tako svoj delež v Mercatorju prodali Pivovarni Laško in Istrabenzu. In spet so se oglasili isti politiki, novinarji in "strokovnjaki" in očitali vladi, da je to storila prehitro. Po njihovo naj bi bilo tudi zelo nenavadno, da bo Pivovarna Laško kot dobaviteljica solastnica Mercatorja. Nič pa niso rekli, ko je prav ta pivovarna postala skupaj s povezanimi družbami solastnica Dela in Večera, kar pa nedvomno je nenavadno. Bolj logično je, da so dobavitelji lastniki trgovin ali obratno. Mercator je na primer večinski lastnik kamniške živilske industrije Eta. V Sloveniji pa obstajajo primeri, ko so tudi dobavitelji lastniki podjetij. Samo spomnimo se mlekarn. V Ljubljanskih mlekarnah so kmetje kot dobavitelji mleka prek zadrug solastniki podjetja. Podobno je v drugih slovenskih mlekarnah. Pojavljajo se tudi številni očitki, da sta paradržavna sklada ravnala netransparentno, ker svojih deležev nista prodala prek mednarodnega javnega razpisa, kot je obljubljala koalicija Slovenija pred volitvami. Seveda gre pri tem za sprenevedanje. Če bi SOD in KAD prodajali svoja deleža v Mercatorju na ta način, bi bila vlada deležna številnih očitkov, da največje slovensko trgovsko podjetje prodaja tujcem, da bo s tem uničila slovensko živilskopredelovalno industrijo, ki naj bi imela zagotovljeno prodajo v Mercatorjevih trgovinah, in podobno.

Nedvomno je za tranzicijsko levico zelo boleče, da nič več ne drži vseh niti v svojih rokah in da njeni "strokovnjaki" ne obvladujejo vseh por slovenske družbe kot v preteklosti. Zato njene ostre kritike vlade niti ne presenečajo. Preseneča pa njihova dvoličnost. No, v krvi so jo imeli že njihovi mentorji s Čebin.

Metod Berlec

Vsa leta tranzicije je slovensko gospodarstvo obvladovala tranzicijska levica. Ker so mislili, da bodo večno na oblasti, jim je ustrezalo, da je bilo veliko podjetij v državni lasti. Sedaj jih to strašno moti ...

Študent naj bo!

Pravijo, da je biti študent nekaj najlepšega. Saj veš, ni ti treba hoditi v službo, če pa že ho-diš, dobivaš denar prek študentskega servisa, pa še davkov ni treba plačevati. Če pa ti davek le zaračunajo, v fasado državnega zbora vržeš nekaj jajc in oblast se bo takoj odločila za odpravo davka za študente, sicer bi jih obnova fasade stala več, kot bi znašal prihodek od davčnih dajatev. Pri tem seveda ne smemo pozabiti tako rekoč brezplačnega socialnega zavarovanja in raznih privilegijev ter popustov. Toda to še ni vse. Študentje so neke posebne vrste ljudje, ki imajo celo svojo (para)državo z lastnim parlamentom in vlado. Nič čudnega torej, da se naokrog širijo govornice, da je ŠOU država znotraj države. Nekaj podobnega očitajo naši ultraliberalni misleci tudi Katoliški cerkvi, čeprav nima svojega parlamenta in vlade – a nič hudega, je pa zato totalitarna ustanova. Hop, Cefizelj, pa jo imamo!

Kakor koli že, splača se biti študent, še posebej če redno studiraš in ti ni treba kaj dosti seči v žep. V časih socializma je bil študij bolj kot ne privilegij, saj se je tako ali tako večina delovnega ljudstva zaposlila že po srednji ali pa kar po osnovni šoli. Zakaj pa bi izgubljali še dodatna štiri ali morda celo pet let, če imajo čistilke skoraj takšne plače kot direktorji? Pa tudi študentskih servisov ni bilo in ne študentskih bopnov. Danes je situacija drugačna, saj je študentskih privilegijev bistveno več, s končano srednjo šolo pa komaj kam priležeš. Že tako ali tako na področju poklicev vlada popolna zmešnjava. Če boste na primer kakšno bolj nerodno mlado natakario vprašali, katero šolo je končala, vam bo odgovorila, da je končala frizersko. No, takšna kombinacija je še znosna, huje bo takrat, ko bodo gostinci začeli v frizerskih salonih striči lase. Morda je prav zaradi tega danes tako popularno studirati. Če ne na zeleni fakulteti, pa tam, kjer je še prostor. Posledice so skoraj vsako leto iste: po končanem prvem letniku pride ven cel kup faliranih študentov, ki morajo bodisi letnik ponavljati ali pa pavzirati. Ali pa se prepisati. Nekateri pa preprosto obupajo in se sprijaznijo z mislijo, da študij pač ni zanje. Še najbolj se godi tistim, ki po naključju pristanejo na ŠOU(M), kar jim tako ali drugače omogoči precej daljšo študijsko dobo v primerjavi z drugimi študenti. Saj veste, biti predsednik ali direktor ŠOUM ni preprosta zadeva, zato je treba včasih potisniti študij na stran in malo več delati. Diploma lahko počaka tja do 35. leta starosti. Še najbolj pa se splača imeti "slamnat" diplomu. Ali pa tudi ne. Luka Peklar že ve.

In če boste po naključju brali dnevne časopise, ki sicer na dolgo in široko poročajo o Peklarjevem grehu, boste seveda zaman iskali podatek o tem, kateri medij je razkrinkal lažnega diplomiranca. A potrpite, po 25. septembru bo vse drugače ... **Gasper Blažič**

h-umor

diktafon

"Vse moje bogastvo je moja družina. Celotno premoženjsko stanje Antona Rousa in njegove družine, ki mu je najbolj sveta stvar sveta, pa lahko objavite na jumbo panoju novega avtocestnega odseka Trojane-Blagovica."
(Anton Rous je predsedniku komisije za preprečevanje korupcije Dragu Kosu skušal dopovedati, da ničesar ne prikriva.)

"Ampak čas je šel naprej, mularija gleda MTV, ne pa Slovenske popevke."

(Anja Rupel je povsem obupala nad glasbenimi festivali, priložnost pa vidi v "balkanski" različici znane ameriške televizijske postaje.)

"Upam, da bom shujšal za 30 kilogramov in zrasel za 10 centimetrov, potem bi odpri drugo polje vlog ..."

(Igralec Peter Musevski je spoznal, da se mu lahko le s spremenjeno zunanostjo obetajo drugačne filmske vloge.)

"Sem bolj operativen človek, navsezadnje je moj osnovni poklic električar."

(Državni sekretar v odstopu Franc Puksič nima "zicledra", da bi več let zapored postopal na enem in istem mestu.)

"Ko sem pred leti za golf skušal navdušiti Janeza Drnovška, je bil najprej v slušalki mučen molk, potem pa je rekel le, da bo premislil."

(Tudi lobistu Miletu Šetincu se kdaj zalomi, pa čeprav pri golfu.)

"Slovenci nikoli več ne bomo zmogli obnavljati samih sebe, potrebovali bomo sodelavce."

(Nekdanji minister za zdravje Dušan Keber je obupal nad slovensko rodnostjo, potem ko mu je pred štirimi leti spodletelo pri oplojevanju samskih žensk.)

"Naša reprezentanca ni Real Madrid."

(Kapetan nogometne reprezentance Aleksander Knavs se zaveda, da si Slovenija na nobeni tekmi ne more privoščiti ležernosti v obrambi.)

"Popolnoma se strinjam s tem, da je prejšnja koalicijska imela prevelik nadzor nad mediji."

(Strokovnjak za medije dr. Jože Vogrinc razlaga, v čem je smisel besednih zvez "Dragi Tone" in "Dragi Borut".)

"Mi moramo imeti mesarja mojstra, ki je ponosen na svoje delo, zato ne moremo zaposlovati Kitajcev ali Filipincev."

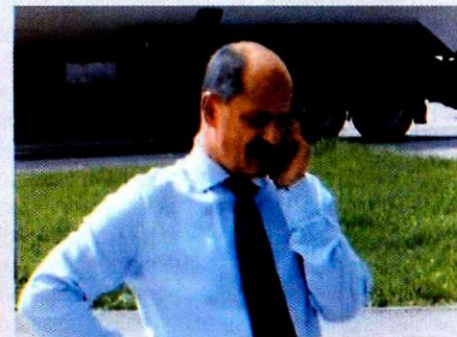
(Direktor MIP Vojteh Volk prisega na domačo delovno silo.)

"To je enako, kot če bi ti valpet, ki te biča po hrbtu, razložil, da je to manj prijetno kot masaža."

(Novinarka Vesna Kalčič komentira trditev, da je otroke preprosto delati, precej težje pa vzgajati.)

"Uspešna ženska nikoli ne izgubi erotične napetosti do tega, kar počenja."

(Direktorica Moderne galerije Zdenka Badovinar razkriva temeljno skrivnost uspešne ženske.)

"Glede moje nedosegljivosti pa tole: ves čas mojega bivanja v Sloveniji vsi vedo, kje sem in kaj delam."

(Direktor Steklarne Rogaska Bojan Bevc ne želi biti podoben "pojočemu majorju".)

"Ker se v Društvu poslovnih žensk kar naprej šalijo z mano, naj jim pošljem svojo sliko, sem se odločila, da bom zdaj to res naredila. Poslala jim bom sliko, dotox, navdila, kako naj ga uporabljajo, pa naj še hollywoodski svet razmišlja o njem ..."

(Kozmetičarka in podjetnica Zdenka Kahne bo na račun svoje podobnosti z Elisabeth Taylor poskušala osvojiti še ameriški trg.)

Skupščino ZZS bi oblikoval po svoje

Zadnje dneve precej prahu dviguje oblikovanje skupščine Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZS). Borut Miklavčič, generalni direktor ZZS, se namreč boji, da so mu na tem položaju šteti dnevi, zato se trudi v skupščino pripeljati ljudi, ki ga bodo podpirali tudi v prihodnje. Po Miklavčičevem intenzivnem lobiranju na Gospodarski zbornici Slovenije (GZS) se je med kandidati GZS za skupščino ZZS pojavilo ime Tatjane Čerin, ki je zaposlena na GZS in dolgoletna prijateljica družine Miklavčič. Poleg nje je GZS kot kandidata predlagala še Rudija Rumbaka in Vojmirja Urlepa. Prvi prihaja iz Skupnosti slovenskih naravnih zdravilišč, Urlep pa je predsednik uprave v ljubljanski Kemofarmaciji, pred tem pa je bil predsednik in član uprave Leka. Obe ustanovi prejmeta izdatna sredstva od ZZS. Zanimivo je, da GZS, ki naj bi z zagotavljanjem učinkovitega poslovanja ZZS varovala interese slovenskih podjetij (za kar jo dobro plačujejo), želi za člane v skupščino ZZS imenovati neposredne porabnike sredstev zavoda in se pri tem niti ne vpraša o morebitnem konfliktu interesov. Očitno se nekaterim ne zdi sporno, da neposredni porabnik sredstev sam sodeluje pri odločanju o tem, koliko javnih

Borut Miklavčič,
generalni
direktor ZZS,
na veliko lobira.

sredstev bo prejel. Zneski so zelo visoki: zavod za stroške za zdravila in lekarniško dejavnost letno nameni približno 60 milijard, za zdraviliško zdravljenje pa 4 milijarde tolarjev. Poleg tega naj bi Miklavčič intenzivno lobiral tudi za kandidaturu svoje dolgoletne prijateljice Branke Nefat, o kateri krožijo govornice, da je vpletena v navidezne svetovalne posle ZZS. Po nekaterih informacijah naj bi bil namreč Miklavčič s pomočjo Nefatove brez javnega razpisa najel podjetje Model Design, ki je v lasti Mirka Miklavčiča, to pa naj bi za šest milijonov tolarjev opravilo svetovalne storitve za ZZS. Poznavalci razmer se opozarjajo, naj bi si bil Miklavčič uspeh pri lobiranju zagotovil tudi z "na črno" ujetim krapom, s katerim je nato v atriju ZZS pogostil članico upravnega odbora GZS Vojko Ravbar in Cvetko Selšek (obe banka SKB). Krapa so spekli v menzi ZZS. Zanimivo, mar ne? V. K.

40 let Ognjišča

Revija Ognjišče, ki je po mnogih medijskih raziskavah še vedno najbolj bran mesečnik na Slovenskem, je v teh dneh praznovala 40-letnico izhajanja. Leta 1965 je namreč v Postojni na pobudo tedanjega postojnskega župnika (in sedaj že dolgoletnega urednika Ognjišča) Franca Boleta ter kaplana v Kopru Bojana Ravbarja začel izhajati tedaj še skromen župnijski list z imenom Farno ognjišče. Sprva je bilo to le glasilo župnij Koper in Postojna, ki pa je nato preraslo v mesečnik apostolske administrature za Slovensko primorje (predhodnica sedanje kopske škofije), kasneje pa se je uveljavilo še drugod po Sloveniji. Ves čas je rasla tudi naklada – od začetnih 1.300 izvodov je Ognjišče dve leti po izhajanju doseglo naklado 35.000 izvodov, leta 1984 pa je preseglo magično mejo 100.000 izvodov, zaradi česar je tedanja komunistična oblast z različnimi ovirami in kazenskimi sankcijami proti uredništvu skušala zavezati vpliv revije zlasti na mlade bralce. Istega leta je začela izhajati tudi revija Sončna pesem, ki danes izhaja pod okriljem založbe Ognjišče. Ves čas pa se je Tiskovno društvo Ognjišče ukvarjalo tudi z izdajanjem knjig. Založniška dejavnost je zaživela zlasti po osamosvojitvi. Leta 1994 je zaživel še Radio Ognjišče. Okroglo obletnico začetka izhajanja revije je založba Ognjišče počastila s slovesnostjo v nedeljo, 4. septembra, na parkirišču pred Postojnsko jamo. Najprej je mašo daroval ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran, po maši pa je bilo družabno srečanje, ki so ga glasbeno soobliko-

modrosti tedna

“Pri novem zakonu o RTV pa ne gre za to, da bi si nova vladna garnitura prigrabila vso moč na RTV, temveč da se ta moč na področju vodenja, upravljanja in urednikovanja uravnoteži. S tem bodo nastali pogoji, da bo slovenska nacionalna RTV delovala tako, kot delujejo druge evropske RTV.

(Sociolog dr. Janez Jerovšek)

“Po petnajstih letih tranzicije se vulgoliberalizem kaže v sprevrženi obliki tovarišijskega kapitalizma, retoriki o nacionalnem interesu, splavu pravne države, protikatolištvu, etični praznini moralnega relativizma, ozaljšani s fasado politične korektnosti do marginalnih skupin, in obveznimi litanijami o človekovih pravicah. LDS je z vulgoliberalizmom očitno izvedla liberticid.”

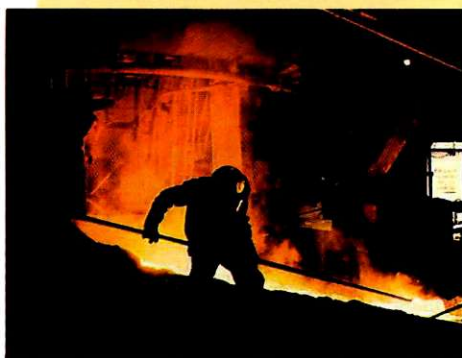
(Ekonomist mag. Bernard Brščič)

Ljubljanski nadškof Alojz Uran je daroval mašo ob 40-letnici revije Ognjišče.

vali Nuša Derenda, Čuki in Ansambel Franca Miheliča. Slovesnost je bila združena tudi s srečanjem prijateljev Radia Ognjišče. G. B.

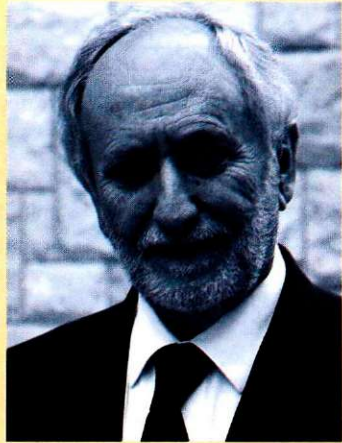
V Acroniju spet "vroče"

Pretekli četrtek so v Acronijevi stavbi vroče predelave kljub izključenim odpraševalnim napravam izvajali razrez jeklenih odpadkov.

O neizpolnjevanju zakonskih obveznosti jeseniške železarske družbe Acroni, ki se nanašajo na pravno-močne odločbe Inšpektorata RS za okolje in prostor, smo v Demokraciji pisali nedavno. Pretekli četrtek zvečer pa je med odgovornimi v Acroniju in krajanji Koroške Bele, Lipc in Blejske Dobreave spet zavrelo. Prebivalci omenjenih krajev so namreč opazili steber rjavo-rdečega dima, ki se je dvigal s strehe stavbe vroče predelave. Izvedeli smo, da so v stavbi vroče predelave izvajali razrez jeklenega odpadka, čeprav je družba Acroni ta čas v remontu in so bile izključene vse odpraševalne naprave. Tako lahko sklepamo, da so bili izpusti prahu v ozračje precej nad dovoljenimi vrednostmi, saj so z odpraševanjem težave tudi takrat, kadar odpraševalne naprave nor-

malno obratujejo. Krajanji so o dogodku obvestili odgovorne v Acroniju, d. o. o., center za civilno zaščito, policijo, gasilce in Inšpektorat RS za okolje in prostor. Direktor PC Vroča predelava Slavko Kanalec nam je dejal, da odpraševalna naprava res ni delovala, a da običajno pri tovrstnih posegih ne pride do velikega prašenja. Tokrat je bilo drugače in na obvestilo krajanov so rezanje odpadne pločevine ustavili. Čeprav glavna komponenta prahu, ki se je sproščal v ozračje (FeO), po Kanalčevih besedah ni nevarna, zgodba opozarja na dvojje: ali imajo odgovorni v Acroniju zadeve res pod nadzorom in kolikokrat se zgodi, da čezmerno onesnaževanje ustavijo šele po opozorilu krajanov. P. A.

Divji grobovi

Na spletu 24 ur se je pojavilo zanimivo poročanje o boleznih norih krav. Videti je, da sta vodilni angleški znanstvenik Alan Colchester in njegova hčerka ugotovila, da je bolezen norih krav prišla iz Indije in je baje posledica človeške različice te bolezni, ki jo predstavljajo razpadajoča človeška trupla, prepuščena vodam, s katerimi pridejo v stik. Ti razni človeški ostanki so prišli v krmo za živali in tako se je pojavila BSE, ki okuži živino. Če sklepamo, da je tudi ta različica nevarna za človeka, ker se lahko spremeni v svojo izvorno obliko, smo izpostavljeni nevarnosti okužbe tam, kjer voda pride v stik s človeškimi trupli, ki niso bila upepeljena ali dostojno pokopana. Ker se inkubacijska doba te bolezni vleče več desetletij, se bolezen teoretično lahko pojavi tudi med človeško populacijo tam, kjer obstajajo razpadajoča trupla oz. njihove kosti v stiku z vodo že dolgo časa. V državah, kjer je malo vode, je možnost okužbe nedvomno manjša kot v tistih, ki imajo tega elementa na pretek, kot je npr. Slovenija.

Na misel mi je prišel podatek, da je v Sloveniji še veliko število "divjih" grobišč, ki niso smotno zavarovana, zato so marsikje lahko v stiku z vod-

govori, ni pa nobene resne pobude, da se to vprašanje dostojno uredi. Če predpostavljamo, da so raziskave, ki pravijo, da je v teh grobiščih približno 300.000 trupel, verodostojne, ugotovimo, da je število teh trupel približno 20 odstotkov živečega prebivalstva v Sloveniji. To je pošastno. Pa četudi jih je polovica manj, je še vedno skrajno skrb zbujajoče.

Ali ne bi bilo treba to strašno zavedo že enkrat rešiti, kot se spodobi v civilizirani družbi, in dostojno prekopati tavajoče okostnjake, ki iščejo dostojanstvo človeške minljivosti v dostojnem zaznamovanju in tudi v naši vesti, ki take nečloveške tragedije ne bo mogla prezreti brez pravičnega epiloga. Žalostno je, da je treba na to necivilizacijsko stanje opozoriti 60 let po slovenskem holokavstvu in strahu pred nevarnostjo hipotetične okužbe namesto s pietetno odgovorno vestjo človeka do umrlega brata in sočloveka.

Zločini ne zastarajo, in če človeška pravica ne zna oz. noče popraviti krivičnega stanja zamolčanih žrtev, bi bilo pravično, da se te žrtve maščujejo v obliki naravne katastrofe nad ne-

Če bi Slovenci vzeli resno to malo verjetno hipotezo, bi končno uredili to sramoto.

nimi viri in podtalnico, ko voda že vrsto let oblizuje posmrtno človeške ostanke. Povedali so mi, da so bili v tistih časih v nekaterih predelih Slovenije potoki rdeči od krvi, ker so njihove vode tekle po zasutih človeških truplih, nikoli odkopanih. Splošno znano je dejstvo, da marsikatera grobišča, ki so bila nesmotrno in naključno posejana po Sloveniji zaradi velike morije po drugi svetovni vojni, še niso označena oz. se o njih le

občutljivimi potomci. Ta moja misel in nerealna (čustvena) škodoželjnost izvira iz gneva zaradi neobčutljivosti in brezbriznosti dela slovenske populacije do tega vprašanja. Zato sem to zanimivost s spleta prikazal kot možnost nove tragedije. Če bi Slovenci vzeli resno to malo verjetno hipotezo, bi to sramoto uredili, a ne iz pietetnega civilizacijskega nagiba, ampak iz strahu in egoističnega samoljubja.

Pavel Ferluga

Ropove laži

Statistični urad Republike Slovenije (SURS) je zadnjega avgustovskega dne končno objavil podatke o (približno) pravem znesku tekočega primanjkljaja in dolga države v zadnjih letih. Spomnimo, da je različne zneske že pred kakšnim letom prva opazila nekdanja opozicija. Tisti, ki je spremljal, kakšne podatke je Anton Rop v vlogi vladne-

kazovala Ropova vlada. Lani je bil primanjkljaj 2,1-odstoten in ne 1,9-odstoten, kot nam je to še pred volitvami dopovedoval Rop. Letos naj bi znašal 1,7 odstotka BDP, kar v številkah pomeni 108,6 milijarde tolarjev. Gre torej za milijarde, zato zavajanje Antona Ropa, LDS in SD ni "hec". Ne glede na to, da vodstvo SURS danes pojasnjuje, da je revizija

Vsekakor bi se bilo pri tem treba vprašati tudi to, kdo vodi državni statistični urad.

ga predsednika pošiljal v Bruselj in kakšne je objavil v Sloveniji, je razliko seveda opazil. V Bruselj so sli eni podatki, doma je Rop javnosti prikazoval druge. Prvi so bili seveda približno točni in narejeni po evropski metodologiji, drugi so bili prirejani in seveda boljši od prvih. Zdaj pa je SURS očitno tudi na zahtevo vlade (ali pa sam) objavil podatek, da je bil znesek tekočega primanjkljaja države v obdobju od leta 2000 do 2004 v povprečju za 0,5 odstotne točke bruto domačega proizvoda (BDP) višji, kot je Slovenija v teh letih uradno objavljala. SURS naj bi bil namreč opravil revizijo in ugotovil, da se je tekoči državni primanjkljaj najbolj povečal leta 2001. Tega leta je bil kar za 1,1

odstotne točke višji od uradno prikazanega. Namesto 2,8 odstotka BDP je bil primanjkljaj dejansko 3,9-odstoten. To pa je velika razlika, posebno če vemo, da je bil primanjkljaj leta 2000 3,8-odstoten, kar pomeni, da se leta 2001 povečal. Po Ropovih takratnih izjavah naj bi se bil namreč znižal. Velike razlike so bile tudi v letu 2003, ko je bil primanjkljaj 2,7-odstoten in ne 2-odstoten, kot nam je takrat pri-

zija "popolnoma normalen postopek" in nič posebnega, bi vseeno kazalo razmisliti tudi o tem, kdo vodi državni statistični urad. Tako preprosto, kot razlike v primanjkljaju danes prikazuje direktorica SURS Irena Krizman, ki je na tem mestu nasledila Tomaža Banovca in je bila njegova izbira, pač ne gre. Kakšne so razlike pri državnem dolgu, še nismo raziskali, pomemben pa je podatek, da se je ta z 1,177 milijarde tolarjev leta 2000 povečal na 1,842 milijarde v letu 2004.

Pri vsem tem si ne moremo kaj, da ne bi opozorili na Dušana Mramorja, nekdanjega finančnega ministra. Ta je za dvojnost prikazovanja podatkov seveda vedel, vendar javnosti na to ni opozoril. Za ne-strankarskega strokovnjaka, za kakršnega se razglša, je to vsekakor nenavadna poteza. In na koncu moramo seveda zapisati, da zadnjih poročil SURS senzacija občila niso niti omenila. Tisti pa, ki so to storili, so jih predstavili kot najobičajnejšo stvar na svetu. Ne pozabimo; na tovrstnih (lažnih) podatkih je Rop poskušal dobiti volitve!

Vida Kocjan

Dr. Matej Makarovič

Pobudnikom referendumu o zakonu o radioteleviziji je treba priznati korak v pozitivno smer. Mnogi od njih so namreč že s samo odločitvijo za referendumsko pobudo odstopili od svojega nekdanjega stališča, da so zakonodajni referendumi nekoristni ali celo problematični. Naučili so se, da je tudi neposredno odločanje volivcev o zakonodajnih zadevah pomemben element demokracije in da je lahko referendum pomemben instrument na strani (kateri koli) opozicije in s tem pozitiven prispevek k večjemu ravnotežju moči med vladno večino in opozicijsko manjšino.

Elitisti

Referendumske pobude zato ne smemo označevati kot znak dvoličnosti tistih, ki so referendumom enkrat nasprotovali in zahtevali ustavno omejevanje referendumske pravice, zdaj pa jih uporabljajo kot lastno politično orodje. Raje jo imejmo za spodbuden proces učenja demokracije, ki postane v polni meri mogoč šele, ko se vloge zamenjajo: ko nekdanja oblast postane opozicija, nekdanja opozicija pa oblast. Predvsem LDS je šele v vlogi opozicije spoznala relevantnost referendumu, ki ga – dokler je imela v rokah parlamentarno večino – nikoli ne bi potrebovala, medtem ko se vladajoča SDS prav na podlagi svojih opozicijskih izkušenj laže zaveda pomena tovrstnega odločanja.

Toda kot se zdi forma, za katero se je opozicija odločila, pohvalna – kot priznanje neposredni demokraciji, ki daje končno besedo v roke samim volivcem –, tako moramo izreči pomisleke o vsebini, ki jo opozicija v zvezi z zakonom o RTV zagovarja. Detajle stare in nove ureditve pustimo ob strani kot stvar okusa, vredno pa je polemizirati o njenem odnosu do parlamenta kot osrednje demokratične institucije. Še posebno je polemika smiselna zato, ker stališča, ki jih glavnina opozicije pri tem zagovarja, niso ravno tipična za normalno opozicijo, še posebno pa ne za takšno, ki se ima za levičarsko – levičarsko seveda v evropskem demokratičnem (in ne npr. v azijsko-boljševiškem) smislu.

Najprej je tu vloga državnega zbora pri upravljanju javne radiotelevizije. Zagovarjanje stališča, da je peščica – na podlagi arbitrarne odločitve – zakonsko privilegiranih organizacij (predstavnikov t. i. civilne druž-

be) boljši upravljavec javne RTV kot pa predstavniki, ki bi jih neposredno imenoval državni zbor, je ena najostrejših nezaupnic parlamentarizmu. Tako se pojavlja stališče, ki državni zbor dejansko zreducira na “vladajočo večino”, to “vladajočo večino” pa razume kot posledico nepremišljenosti volivcev. In če so volivci tako nepremišljeni, da volijo napačne stranke, bi bilo tako izvoljenemu parlamentu seveda nespametno zaupati nadzor nad javno RTV. Tako opozicija namesto parlamentarno-demokratičnega zagovarja skrajno konservativen elitističen pristop, ki upravljanje televizije popolnoma loči od volje državljanov-uporabnikov in jo podredi izbrancem. Izbranci namreč menda bolje od nezrelih državljanov-uporabnikov javne radiotelevizije vedo, kaj je zanje dobro.

Seveda je prav mogoče, da gre pri opoziciji bolj za interese kot za vrednote. Kar koli si že v opoziciji mislijo o parlamentu – morda jim preprosto ugaja imeti “svojega človeka” na čelu RTV in le zakaj bi se temu odrekli? Vendar je tudi to razmišljanje pre-

nadzora. Dvomim, da si lahko spodobna opozicija želi česa takega.

Če pa se bodo postopki odvijali prek državnega zbora, kot določa novi zakon, bo padlo na oblast in opozicijo prav toliko odgovornosti za kakovost javne RTV, kakor si bosta razdelili vpliv nanjo. In če bo radiotelevizija po vsem tem – kar je težko verjetno – po naključju še slabša, kot je danes, so tu na srečo še mnogi drugi množični mediji, predvsem pa še nove volitve ...

Še bolj presenetljivi pa so – sicer zadnje čase malo manj izraziti – napadi dela opozicije in medijev, ki so opoziciji nazorsko blizu, na načrtovani program za prenos sej iz državnega zbora. Je mar del opozicije tako skeptičen do same ideje parlamentarizma, da pozablja, da je prav parlament, ne pa morda kakšni zakulisni lobiji, zdaj osrednja arena njenega delovanja. Le kdo bi si lahko prenos parlamentarnih sej, ki poslance dejansko sili k argumentiranim razpravam namesto le preprostega pritiskanja na gumbe in (pre)glasovanja, bolj želel kot sama

Zagovarjanje stališča, da je peščica – na podlagi arbitrarne odločitve – zakonsko privilegiranih organizacij (predstavnikov t. i. civilne družbe) boljši upravljavec javne RTV kot pa predstavniki, ki bi jih neposredno imenoval državni zbor, je ena najostrejših nezaupnic parlamentarizmu.

cej kratkovidno. T. i. civilna družba, na katero se zanašajo, je v Sloveniji daleč od avtonomije, temveč je močno odvisna od državnega paternalizma. To pa pomeni, da se bo – še posebno če bo SDS na oblasti dalj časa – zelo verjetno postopoma obrnila po vetru in postala potencialno orodje (netransparentnega) vladnega

opozicija? Morda pa je v ozadju spet elitistični pogled o nezrelih državljanih, ki bi lahko videno “napačno razumeli”, zato mora biti vse skupaj prej ustrezno selekcionirano in pokomentirano? Sam imam o slovenskih državljanih veliko boljše mnenje – ne glede na to, kako bodo na referendumu glasovali.

Janša na proslavi v Gdansk

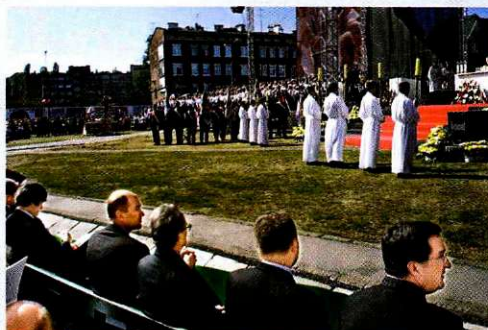
Premier Janez Janša in zunanji minister ter predsedujoči OVSE Dimitrij Rupel sta se 31. avgusta v Gdansk udeležila proslave ob 25-letnici Solidarnosti, prvega svobodnega sindikata in gibanja za človekove pravice na ozemlju vzhodnega bloka.

Proslave se je udeležilo več kot trideset nekdanjih in sedanjih državnih voditeljev. Prišli so izrazit spoštovanje gibanju, ki je v času komunističnega režima in sovjetske okupacije Poljske oralo ledino pri uveljavljanju demokracije in rušenju berlinskega zidu. Udeleženci proslave so z aklamacijo sprejeli deklaracijo o "Solidarnosti" in podpisali ustanovno listino Evropskega solidarnostnega centra.

Predsednik vlade Janez Janša in Dimitrij Rupel sta imela več dvostranskih srečanj s predstavniki drugih držav. V Gdansk sta pripotovala iz Budimpešte, kjer sta se udeležila srečanja pre-

mierjev regionalnega partnerstva: Poljske, Madžarske, Češke, Slovaške, Avstrije in Slovenije. Osrednja tema srečanja, ki se ga je udeležil tudi predsednik evropske komisije Jose Manuel Barroso, je bila finančna perspektiva EU za obdobje 2007–2013.

Zgodba o Solidarnosti se je začela 14. avgusta 1980, ko je električar Lech Walensa, ki je štiri leta prej zaradi podpore opoziciji izgubil službo, preplezal ograjo ladjedelnice Lenin v Gdansk in s tem simbolično začel stavko 17.000 tamkajšnjih delavcev. Na vhodna vrata ladjedelnice so stavkajoči pribili lesene deske z 21 zahtevami, vključujoč pravico do združevanja v neodvisnih sindikalnih združenjih, pravico do stavk in svobodo govora. Stavka v Gdansk je sprožila podobne akcije tudi

Janez Janša na slovesnosti ob praznovanju obletnice ustanovitve sindikata Solidarnost v Gdansk in v pogovoru s predsednikom Gruzije Mihailom Sakašvilijem

drugod po državi in prisilila tedanjo komunistično vlado Edwarda Giereka k pogajanjem s predstavniki Solidarnosti. Vlada je 31. avgusta 1980 privolila v izpolnitev zahtev stavkajočih in s tem je priznala pravico do obstoja Solidarnosti kot neodvisnega sindikata.

Dogajanje na Poljskem v osemdesetih letih prejšnjega stoletja je močno vplivalo na politične spremembe v vsej Vzhodni Evropi, saj je stavka v Gdansk opogumila mnoge disidente in zbudila tudi širše množice. Nedvomno je akcija Solidarnosti vsaj posredno vplivala tudi na nastanek Socialdemokratske zveze Slovenije (kasnejše Socialdemokratske stranke, danes Slovenska demokratska stranka), ki je nastala pod vodstvom sindikalista Franceta Tomšiča kmalu po stavki v Litostroju. **G. B.**

0 meji, identiteti, Cerкви in rodnosti

Letošnji študijski dnevi Draga, na katerih se že vrsto let v parku Finžgarjevega doma na Opčinah pri Trstu zbirajo izobraženci z obeh strani meje, so letos potekali v znamenju jubileja, bili so že štirideseti.

Tridnevni program, od petka, 2. septembra, do nedelje, 4. septembra, je ponudil raznovrstne teme, za vse pa lahko

40. ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 2005

«Draga je še zmeraj najbolj luciden in narodni tradiciji zvest slovenski kulturni »odliž...«

Filozof dr. Dean Komel

rečemo, da so bile zelo aktualne. V petek je z odmevnim predavanjem Na dveh straneh meje nastopil Milan Gregorič, publicist iz Kopra. Poskušal je odgovoriti na naslednje vprašanje: Poldrugo leto po vstopu Slovenije v Evropo meja še vedno ločuje prostor in ljudi, a kmalu bo popolnoma odpravljena. Obstaja nevarnost, da bo ta meja obtičala v naših glavah in pa-

meti. Bomo končno zaživi na tem nekdanjem ozemlju tako sproščeno in zavestno, da bomo lahko ustvarili sodobno družbo brez izključevanj in razlikovanj?

V soboto je nastopil prof. dr. Dean Komel, predstojnik oddelka za filozofijo na ljubljanski Filozofski fakulteti. Pod naslovom Kje je Slovenija? je poskušal določiti naš položaj po vstopu v Evropsko zvezo. Po njegovo Slovenci nismo zamudili s svojo državo, saj smo jo dobili

smel biti le cilj, ampak sredstvo za dosego naših ciljev. V strategiji razvoja Slovenije pogreša formulacije o identiteti, to pa tvori zgodovinskost, zemljskost in jezikovnost. Dejal je, da smo vsa tri področja skrajno zanemarili. Poudaril je, da moramo tvegati državni samopremislek.

Dr. Janez Gril, direktor časopisa in založbe Družina, je imel predavanje z nekoliko nenavadnim naslovom RKC, d. d., ali po čem je danes odrešenje. Pritegnilo

no negativnih, od strogo verskih do zelo splošnih, samo družbenih pogledov. Podobno velja o pomenu Cerkev v osebnem življenju posameznega človeka. Enim pomeni vse, enim nič, prvi so pripravljene zanjo in za vero žrtvovati vse, tudi poklicno kariero in celo življenje, drugi zanjo zanjo ne najdejo lepe besede.

Že večdesetletno padanje rojstev resno ogroža obstoj slovenskega naroda. Napovedi ob takem trendu so katastrofalne. Nujni so posegi s strani države, a morda je bolj potreben nov moralni zagon, če hočemo premagati prevladujoči pesimizem, ki hromi biološko moč naroda. S temi besedami so organizatorji letošnje Drage vabili na nedeljsko okroglo mizo z naslovom Ali nismo preveč ravnodušni pred demografsko krizo? Na njej je sodelovalo pet strokovnjakov za to področje: prof. dr. Janez Malacič z Ekonomske fakultete v Ljubljani, psihoterapevt dr. Bogdan Žorž, Tomaž Merše, ki deluje v skupini za družino, dr. Nasto Sancin, Tržačan, ki živi in dela v Parizu, in Marjeta Cotman, državna sekretarka na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. **V. M.**

Predavanje dr. Janeza Malaciča na Dragi pred številnimi udeleženci

prav takrat, ko jo najbolj potrebujemo. Poudaril je, da Evropa ne zahteva od nas evropske identitete, ampak našo, slovensko, saj evropska identiteta ne obstaja. Če hočemo biti Evropejci, je dejal, se moramo usposobiti, da lahko samostojno delujemo. Priključitev EZ ne bi

je veliko pozornost poslušalcev, saj je stanje in položaj današnje Cerkev na Slovenskem poskušal predstaviti skozi novodobni ekonomski in potrošniški besednjak.

O vlogi in mestu Cerkev v slovenski družbi obstaja veliko pogledov in stališč, je dejal, od zelo pozitivnih do skraj-

Vročica pred dnevom D

Kampanja pred bližajočem se referendumom o novem zakonu o RTV Slovenija se očitno približuje vrelišču. Tako namreč kažejo še zadnji poskusi opozicijskih LDS in SD, da bi prepričali čim večje število volivcev, naj zavrnejo novi zakon o RTV. Takšen poskus se je zgodil prejšnji teden, ko so Majda Širca, Majda Potrata in Jožef Školč pritisnili na predsednika državnega zbora Franceta Cukjatija, naj za mnenje v zvezi z referendumom o novem zakonu o RTV zaprosi Svet Evrope. Cukjati je omenjeno zahtevo zavrnil z obrazložitvijo, da je državni zbor končal svoje delo in bi bil neumesten precedens, če bi se državni zbor sedaj vključeval v predreferendumsko kampanjo.

Po nasvete v tujino

Cukjatijevo zavrnitev je takoj javno komentirala Majda Potrata z izjavo, da Cukjati ne želi, da bi bili državljani pred referendumom o zakonu o RTV seznanjeni z mnenjem neodvisnih strokovnjakov za medije pri Svetu Evrope (kar je seveda sprenevedanje, če pomislimo, kako so se predstavniki tranzicijske levice norčevali iz opozicije leta 2000, ko je ta prosila t. i. Beneško komisijo za mnenje glede volilnega sistema in spremembe ustave). Enako zahtevo so omenjeni trije poslanci že v začetku avgusta naslovili na predsednika parlamentarnega odbora za kulturo, šolstvo in šport Branka Grimsa, vendar jo je slednji označil za brezpredmetno. Tako se je namesto Franceta Cukjatija na vodjo oddelka za medije pri generalnem direktoratu za človekove pravice Sveta Evrope Karola Jakubowicza obrnila kar poslanka LDS in voditeljica delegacije DZ v parlamentarni skupščini Sveta Evrope Darja Lavtizar Bebler. V pismu je Jakubowiczu predstavila dogajanja v zvezi z novim zakonom o RTV Slovenija in pojasnila, da bo o tem zakonu 25. septembra potekal referendum. Po njenem mnenju določene rešitve v novem zakonu, posebej tiste, ki so vezane na imenovanje direktorja, programskega sveta in nadzornega sveta, predstavljajo korak nazaj v procesu implementacije in krepitve demokratičnih standardov ter omogočajo neposreden vpliv vladajoče koalicije na javno RTV. Novi zakon bi po mnenju Beblerjeve na eni strani sicer odpravil nekatere pomanjkljivosti starega, vendar ne zadovoljuje velikega dela stroke in predstavnikov novinarjev, saj odpravlja vpliv in pomen civilne družbe in nevladnih organizacij na javno RTV.

Česa se bojita LDS in SD?

Seveda lahko le ugibamo, zakaj si omenjena trojica opozicijskih poslancev tako prizadeva za pridobitev mnenja Sveta Evrope, saj javnomnenjske raziskave kažejo, da imajo nasprotniki zakona celo rahlo prednost pred njegovimi zagovorniki. Po raziskavi RTV Slovenija bi proti zakonu ta čas glasovalo približno 24 odstotkov udeležencev referendumu, za zakon pa 21 odstotkov, več kot polovica vprašanih pa je neopredeljena. Kot kaže, se bo glede na izide javnomnenjske ankete na referendum odpravilo le malo ljudi (okrog 17 odstotkov naj bi se zagotovo udeležilo referendumu, 18 odstotkov pa verjetno). Domnevamo torej lahko, da je v ozadju prizadevanj opozicije strah, da bi se tehtnica tik pred referendumom prevesila na stran vladnih strank, podobno kot leta 2001 pred referendumom o oplojevanju samskih žensk. Tudi tedaj so javnomnenjske ankete ob sicer visoki stopnji neopredeljenosti kazale, da imajo zagovorniki oplojevanja samskih žensk rahlo prednost, na referendumu pa je prišlo do preobrata, saj je kar tri četrtine udeležencev zavrnilo predlog tranzicijske levice. Jasno je torej, da tranzicijska levica zaradi visokega števila neopredeljenih volivcev in tudi siceršnjega nezadovoljstva z javno RTV ni več prepričana o svoji zmagi, zato išče mednarodne zaveznike v Karolu Jakubowiczu in kompromitiranem Aidanu Whiteu.

Referendum je neupravičen

Veliko pomislekov je vzbudilo tudi vprašanje, kdo bo kril stroške referendumske kampanje. Po doslej znanih podatkih naj bi stroške kampanje za zakon prevzele koalicijske stranke, kar pomeni, da denar za kampanjo ne bo šel iz proračuna. Tako so koalicijske stranke SDS, NSi, SLS in DeSUS za kampanjo pripravile skupne plakate in letake, na katerih naj bi bile napisane prednosti novega zakona pa tudi dokazi o dosedanem političnem vplivu LDS in SD na RTV Slovenija. Vendar kampanja političnih strank ne bo edina, ki bo krojila obdobje pred 25. septembrom; v predreferendumsko dogajanje se je že vključila tudi civilna družba. Tako sta Zavod za oživitev civilne družbe in Svetovni slovenski kongres (SSK) referendum označila za neupravičenega, argumente za njegov razpis pa za zavajajoče. Po mnenju Zavoda za oživitev civilne družbe in SSK po sedanjih ureditvi javne RTV ne upravlja civilna družba, ampak samo njeni izbranci, in sicer tisti, ki so pod vplivom LDS in SD. Po mnenju obeh organizacij sta LDS in SD že v preteklosti imeli velik vpliv na dogajanje v javni RTV. Z novim zakonom pa je nujno treba izboljšati organizacijsko strukturo in delo RTV, menijo v SSK in Zavodu za oživitev civilne družbe.

Je pismo Darje Lavtizar Bebler Karolu Jakubowiczu le poskus pridobiti mednarodne zaveznike pred negotovim izidom referendumu o RTV?

Tranzicijska levica zaradi visokega števila neopredeljenih volivcev in tudi siceršnjega nezadovoljstva z javno RTV ni več prepričana o svoji zmagi, zato išče mednarodne zaveznike v Karolu Jakubowiczu in kompromitiranem Aidanu Whiteu.

Gašper Blažič

S poligrafom proti korupciji?

Čprav nekateri mediji vodjo komisije za preprečevanje korupcije Draga Kosa v zadnjem času predstavljajo kot človeka, ki se je edini pripravjen spopasti s korupcijo, mnogi opozarjajo, da za takšno nalogo ni primeren. Razlog za to so številne afere, v katere je bil vpleten v zadnjih letih.

Drago Kos, ki je svojo kriminalistično kariero začel leta 1984 v Slovenj Gradcu, bi moral v svoji poklicni karieri kriminalista delovati predvsem kot neodvisen strokovnjak, ki preganja kriminal, vendar se je v zadnjih letih vpletel v številne bolj ali manj politične afere. Najbolj znana je bila zagotovo afera Depala vas, pri kateri je šlo za spopad med dvema represivnima ministrstvom – notranjim in obrambnim –, v njej pa je bila policija grobo zlorabljena v politične namene. Kot je danes dobro znano, je želelo notranje ministrstvo pridobiti čim več dokumentov, s katerim bi se lahko

znebili takratnega obrambnega ministra Janeze Janše, ki je bil trn v peti Drnovskovi vladi. V ta namen so na notranjem ministrstvu angažirali tajnega vohuna in nekdanjega morisovca Milana Smolnikarja, čigar naloga je bila, da na ministrstvu za obrambo pridobi čim več dokumentov, s katerimi bi lahko obremenili Janšo. Smolnikarjevo neovirano in očitno neza-

konito pridobivanje dokumentov pa ni trajalo dolgo, saj so ga na obrambnem ministrstvu kmalu spregledali in ga po nekaj tednih v znanih dogodkih v Depali vasi aretirali. Pri aretaciji, ki so jo takrat mediji predstavili kot aretacijo civilne osebe, kar Smolnikar še zdaleč ni bil, vladajoča garnitura pa jo je brezkompromisno izkoristila za odstavitev Janše, so pri Smolnikarju

poleg obremenilnih dokumentov našli tudi telefonski pozivnik, na katerem je bila izpisana številka pisarne takratnega kriminalista Uprave kriminalistične službe Draga Kosa. To je bil še dodaten dokaz za to, kar so na obrambnem ministrstvu vedeli že nekaj časa, da Smolnikarja pri pridobivanju tajnih dokumentov obrambnega ministrstva usmerja Drago Kos.

Širša javnost je za Draga Kosa prvič izvedela v aferi Depala vas, kjer je bila policija tudi po njegovi zaslugi zlorabljena v politične namene.

Nezakonita pridobitev telefonskih izpisov novinarja RTVS Tomaža Ranca, ki si jo je po izbruhu afere Vič-Holmec privoščil Kos, je ena od največjih črnih pik v njegovi poklicni karieri.

Mnenje

Operacija Miza

Danes je seveda bolj ali manj jasno, da je bila policija v aferi grobo izrabljena v politične namene, Kos pa se temu kot kriminalist ni znal ali pa ni hotel upreti. Levica ga je videla kot nekakšnega junaka, ki je skupaj z nekaterimi drugimi, vpletenimi v afero, preprečil najmanj državni udar (zgodbe o tem je levica takrat sprožila zato, da bi laže diskreditirala Janšo). Kot tak je imel Kos, kot pravijo poznavalci, v naslednjih letih svoje kariere tako rekoč privilegiran status, ki mu je omogočal, da si je lahko privoščil tudi stvari, ki si jih drugi kriminalisti ne morejo privoščiti. Tako naj bi bil leta 1998, kmalu potem ko je z mesta vodje sektorja za zatiranje organiziranega kriminala napredoval na mesto pomočnika direktorja Uprave kriminalistične službe, s svojega novega položaja zelel doseči, da bi ljubljanska kriminalistična uprava sprožila obširno preiskovalno akcijo proti nekaterim akterjem Depale vasi, ki naj bi po njegovih podatkih na domu imeli večje količine neprijavljenega orožja. Ker naj Kos po naših podatkih za akcijo na kriminalistični upravi ne bi bil dobil blagoslova, predvsem pa ne potrebnega denarja za izvedbo preiskave, naj bi bil celotno zadevo poskušal prenesti na Upravo za notranje zadeve v Slovenj Gradec, tam pa naj bi se mu bil uprl eden izmed kriminalistov in ob tem napisal protestno pismo, v katerem je obširno popisal, zakaj se ne strinja s tem, da bi njihova uprava začela preiska-

Drago Kos ni primerna oseba

O tem, ali je Drago Kos glede na vse afere, v katere je bil vpleten v zadnjih letih, primeren za vodenje komisije za preprečevanje korupcije, smo povprašali nekaj ljudi, ki so bili v zadnjih letih bodisi povezani s Kosom, bodisi imajo o tem zaradi svoje funkcije določeno mnenje. Objavljamo mnenji obeh, ki sta nam na naše vprašanje odgovorila.

Marko Pogorevc, nekdanji generalni direktor policije

“O Dragu Kosu lahko govorim le na podlagi dejstev iz t. i. Gričarjevega poročila v zvezi afero Vič-Holmec, na podlagi znanih dejstev iz objavljenih dokumentov afere Depala vas in v zvezi z njegovo nenavadno vlogo v zadevi novinarja Ranca. Ocenjujem ga lahko tudi na podlagi njegovih enostransko politično obarvanih člankov, ki jih je objavil v Sobotni prilogi Dela, v katerih je ‘pljuval’ po vseh, ki smo se zoperstavljali neumnostim, ki jih je počela prejšnja oblastna garnitura. Zato Drago Kos nikakor ni primeren za funkcijo, ki jo ta čas opravlja. Zdi se mi, da se v slovenskem javnem prostoru vede kot slon v trgovini s porcelanom.”

Romaž Ranc, novinar RTVS

“Drago Kos se mi ne zdi primerna oseba za vodenje komisije za preprečevanje korupcije. Razlog za to je v moji dovolj poučni in žalostni izkušnji. Policija v nobenem primeru ne sme nadzirati nikogar, niti novinarjev, če niso osumljeni hudih kaznivih dejanj. Z nadziranjem novinarjev namreč poskuša utišati njihove vire in ožiti njihove poklicne pravice, ki so zbiranje informacij za javnost. Nadzor novinarjev pomeni grobo kratenje pravice javnosti do obveščenosti, kar je ogrožanje demokracije. V mojem primeru pa je bil nadzor še nezakonit in neupravičen, kot so ugotovila sodišča. Cinizem brez primere je, da je višje sodišče namesto odškodnine plačilo stroškov procesa naložilo meni. Boj proti korupciji bi zaupal policiji in tožilstvu, ki pa sta žal kadrovsko in finančno podhranjena na tem področju. Ustanovil bi posebne, dobro plačane skupine, ki bi se zoperstavile pravi korupciji. Se še kdo spominja oškodovanja družbenega premoženja? Kje je bil takrat kriminalist Kos?”

vo, in ga poslal takratnemu ministru Mirku Bandlju. Slednji naj bi bil, potem ko je prebral pismo, presodil, da je šel Kos predaleč, vendar pa naj ga ne bi bil kaznoval, ampak naj bi bili na ministrstvu in policiji celotno zadevo spretno pometli pod preprogo.

Afera Vič-Holmec

Naslednje za Kosa veliko bolj obre-

menilno, od nedavnega pa tudi sodno dokazano nezakonito početje si je Kos privoščil v aferi Vič-Holmec. Kot je znano, zadeva sega v konec leta 1998, ko so Slovenske novice objavile ekskluzivno zgodbo o tem, kako naj bi bili slovenski teritorialci med osamosvojitveno vojno zagrešili vojni zločin, s tem ko naj bi bili na mejnem prehodu Holmec streljali na ujete pri-

padnike JLA. Kmalu po objavi članka sta stekli dve preiskavi – ena na policiji, druga na ministrstvu za notranje zadeve. Prvo je vodila t. i. Gričarjeva komisija, ki je skušala ugotoviti, ali je šlo na Holmcu res za vojni zločin, drugo pa je vodil Drago Kos, ki je skušal ugotoviti, kdo z ministrstva za notranje zadeve novinarjem izdaja nekatere informacije o aferi; nekateri no- »

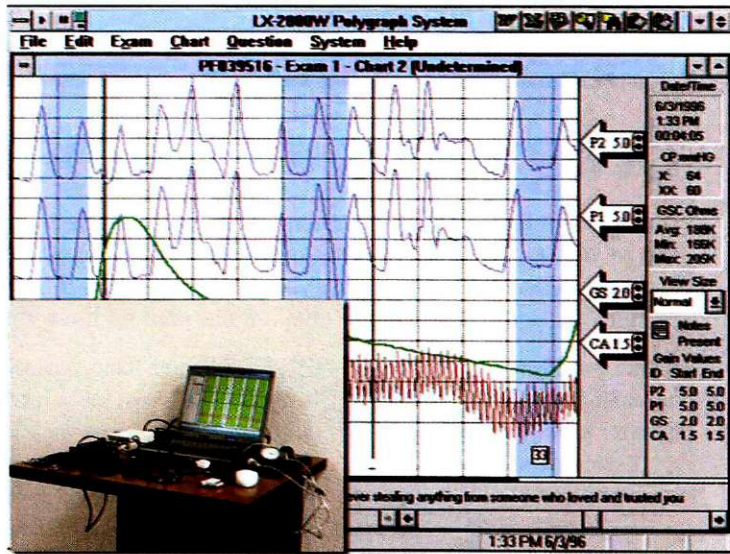

Čeprav je Rancu uspelo sodno dokazati, da si je Kos njegove telefonske izpise pridobil nezakonito, je slednji še vedno predsednik komisije, ki naj bi preprečevala korupcijo. Če že zaradi drugega ne, bi lahko odstopil vsaj iz etičnih razlogov.

Čeprav Kosov predlog, da bi zaposlene na komisiji poligrafsko testirali, ni bil sprejet, vse več namigov pravi, naj bi se bila poligrafska testiranja na komisiji kljub temu izvajala.

Fotografije: SAFO

» vinarji, med njimi novinar RTVS Tomaž Ranc, so namreč kmalu po izbruhu afere poročali, naj bi za afero stal najvišji vrh ministrstva za notranje zadeve, ki naj bi bil z lažnim prikazovanjem, da je šlo na Holmcu za vojni zločin, želel očrtniti slovenske osamosvojitelje. Medtem ko je Gričarjeva komisija svoje delo opravila brezhubno, se je Kos zadeve lotil, kot pravijo nekateri, v svojem stilu. Že kmalu po začetku preiskave je namreč poklical novinarka Ranca na t. i. informativni pogovor in ga povprašal, kdo z ministrstva mu je posredoval informacije, o katerih je poročal. Ker Ranc svojega vira ni želel izdati, naj bi mu bil Kos pod nos pomolil izpise klicev z njegovega mobilnega telefona in mu dejal, da tako ali tako že vse ve. Ko ga je Ranc vprašal, kje je dobil izpise, naj bi mu bil

Kosov predlog, da bi v poslovniki komisije, ki jo vodi, vključili obvezno poligrafsko testiranje tamkaj zaposlenih, lahko pride na misel samo nekemu, ki mu takšne metode niso tuje.

tožilcev za posebne zadeve in zoper Kosa napisala ovadbo, a ta ni nikoli prišla na sodišče. Prav v tistem času je namreč državno tožilstvo prevzela Zdenka Cerar (zdajšnja ministrica za pravosodje v eldeesovi senčni

Slednji jo je po pričakovanjih vrgel v koš, Ranc pa je pregon s civilno tožbo proti državi moral prevzeti sam.

Kot je v svoji sodbi, ki je nedavno postala pravnomočna, ugotovilo Okrožno sodišče v Ljubljani, na katerega se je s tožbo obrnil Ranc, je država kršila njegove človekove pravice, ker sta si dva njena uslužbenca (Drago Kos in eden izmed njemu podrejenih kriminalistov) leta 1999 nezakonito pridobila izpise klicev z njegovega mobilnega telefona. Sodišče pa je v procesu ugotovilo, da sta si Kos in njegov podrejeni izpise z njegovega mobilnega telefona pridobila že dva dni prej, preden sta pridobila nalog sodišča, kar je nezakonito, saj je treba sodni nalog vedno pridobiti pred uporabo posebnih metod in sredstev.

Poligrafsko testiranje zaposlenih?

Čeprav je bila takšna razsodba sodišča pričakovana že leta 1999 in čeprav so nekateri na ministrstvu in v LDS morali že od vsega začetka vedeti, da si je Kos Rančeve izpise pridobil, še preden mu je sodišče za to izdalo sodni nalog, to za prejšnjo vladno koalicijsko LDS in SD ni bil zadosten razlog, da Kosa sredi lanskega leta kljub nasprotovanju opozicije in novinarjev RTV ne bi podprla pri njegovi kandidaturi za predsednika komisije za preprečevanje korupcije. Vendar niti na tem položaju z vsemi žalbami namazani kriminalisti ni mogli iz svoje agentovske kože. Ko je namreč komisija sprejemala poslovnik svojega dela in delovanja, je predlagal, da bi med člene poslovnika vnesli določilo, po katerem bi lahko

komisija enkrat letno vse zaposlene testirala z detektorjem laži, s čimer bi preverila njihovo delo in lojalnost. Ker predlog ni imel zakonske podlage in ker je proti njemu ostro nastopila tudi opozicija, pozneje v poslovnik ni bil vključen, poznavalci dogajanja na komisiji pa pravijo, da se Kos tej svoji zamisli v resnici ni nikoli povsem odpovedal. Tako naj bi morali vsi uslužbenci komisije, preden so jih vzeli v službo, opraviti preventivni poligrafski test, pri čemer naj bi jim bili izvajalci testa

postavljali tudi zelo osebna vprašanja.

Ali je do takšnega preverjanja, ki bi bilo primerno kvečjemu za Sovo ali kakšno drugo vohunsko službo, nikakor pa ne za komisijo, ki naj bi se preventivno ukvarjala s korupcijo, res prihajalo, je seveda nemogoče z gotovostjo trditi, saj vsi, ki bi lahko kaj več povedali o tem, molčijo, tisti, ki Kosa dobro poznajo, pa pravijo, da jih kaj takšnega sploh ne bi presenetilo.

Se nadaljuje
Aleš Kocjan

Poročila o Luku Koper

Grozil zaposlenim?

Na pravo naravo Kosovega razmišljanja je pokazalo poročilo o Luku Koper, ki ga je napisal nekdanji Penkov urad za preprečevanje korupcije, v javnost pa je prišlo v začetku letošnjega leta. Ker menda Kosu ni bilo všeč, da se je poročilo, ki je močno obremenilo takratnega direktorja Luke Koper Bruna Koreliča (govorilo je o tem, kako je vodstvo pripravljalo scenarij za oškodovanje družbene lastnine v Luku), znašlo v javnosti, naj bi bil vsem zaposlenim na komisiji zagrozil s poligrafskim testom, s katerim bi ugotovil, kdo izmed zaposlenih je poročilo posredoval javnosti.

Kos odgovoril, da lahko on to "dobi, kadar hoče". Ker je Ranc seveda posumil, da si je Kos izpise pridobil nezakonito, je takoj po zaslišanju zoper Kosa vložil ovadbo na državno tožilstvo. Zadeve se je lotila skupina

vladni, ki je že napisano ovadbo zoper Kosa odvzela posebni skupini tožilcev (zaradi tega je kot voditeljica skupine odstopila Barbara Brezigar) in jo dodelila takratnemu vodji ljubljanskih tožilcev Gorazdu Fiserju.

Otok brez milosti

Dimitrij Žilevski

Pretrsljiva knjiga o trpljenju nedolžnih, po krivem obsojenih in zaprtih ljudi v času informbiroja v Titovi Jugoslaviji

Skrozi knjigo nas avtor popelje v zapore na Metelkovi in Ljubljani, v Zagrebu, Stari Gradski in nato na otoke Sv. Grgur, Goli otok, Ugljan in v Bilečo.

Knjiga je polna akcije, tako se že na začetnih zaslišanjih Žilevski požene v udbovca in ga mahne z levim krošjem. Takrat še ni vedel kaj je udba in kaj ga čaka.

Žilevski ima poseben dar pripovedovanja in tudi smisel za humor, sarkazem in cinizem. Poglejte samo ta stavek: »Vse, razen cerkva, pokopališč in javnih stranišč je nosilo ime maršala Tita«. Ob knjigi se ne boste dolgočasil - jokali se boste in tudi včasih smejali!

Na Golem otoku so bili zaprti civilisti, na Sv. Grgurju pa osebe, ki jih je obsodilo vojaško sodišče. Prevzgoja nekdanjih generalov, narodnih herojev in ostalih pa ni bila enostavna in marsikdaj je prihajalo do prav komičnih situacij, ki knjigo naredijo še bolj napeto in zanimivo.

Knjiga je ilustrirana s fotografijami in z risbami.

Založba Rotis • 02/ 33 24 744 • www.rotis.si

ANKETA

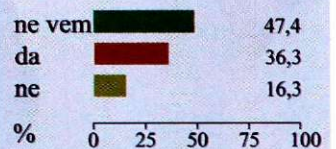
Kdo je kriv za negativen razplet zadeve Petek?

- a) policija
- b) tožilstvo
- c) sodni sistem
- č) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Ali menite, da je v Sloveniji veliko ponarejenih diplom?

Glasovalo: 816

DEMOKRACIJA

V letu številnih obletnic, povezanih z osamosvojitvijo in demokratizacijo Slovenije, kot črna madež bode v oči zamujanje pri postopkih denacionalizacije.

Na nerazveseljivo stanje je pred dnevi opozoril državni sekretar na ministrstvu za pravosodje Robert Marolt. Kljub temu je mogoče ugotoviti, da pri sedanji vladi obstaja politična volja, da projekt denacionalizacije izpelje do konca. Na to ne kažejo le obljube, marveč tudi napredek, dosežen v zadnjem obdobju.

Med vidne denacionalizacijske zgotbe sodi Blejski otok.

In vendar se premika

Sodišča povečala učinkovitost

Na pobudo ministra Lovra Šturma so na vrhovnem in upravnem sodišču tako sprejeli ukrepe za pospešeno reševanje denacionalizacijskih zadev. Posledica tega je bila, da je upravno sodišče rešilo za dobrih 65 odstotkov več zadev kot v istem lanskem obdobju, tako da mu preostaja skoraj polovica manj zadev kot ob koncu lanskega leta, okrajna sodišča pa so v zadnjih treh mesecih sklenila 248 primerov. Seveda stanje ni povsod enako. Če je sedem okrajnih sodišč počistilo vse zadeve, jih ima ljubljansko na zalogi še 40. Med "pridnejšimi" upravnimi enotami (UE) so Metlika, ki je edina pravnomočno končala vse zadeve, Logatec, Sevnica in Izola. Ljubljanska UE ima nasprotno še 750 zadev oz. 32 odstotkov vseh, sleditaji mariborska in ptujska.

Vrnitev podržavljenega premoženja pa je tudi stvar posameznih ministrstev. Ministrstvo za kulturo je konec junija imelo še 149 zadev na prvi stopnji, okoljsko pa devet. Pozitivno izstopa ministrstvo za finance, ki na prvi stopnji nima nerešenih zadev. Na drugi, pritožbeni stopnji, pa imajo ministrstva skupaj še skoraj 700 zadev, od teh samo ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano več kot 500.

Po besedah državnega sekretarja je pravosodno ministrstvo v zadnjih mesecih naredilo kar nekaj korakov v smeri hitrega in korektnega reševanja denacionalizacijskih postopkov. Med tovrstne pobude sodita organizacija posveta za upravne delavce in v bliž-

nji prihodnosti organizacija delavnice za območje upravne enote Ljubljana. Poleg tega je vlada v rebalansu letošnjega proračuna zagotovila 60 milijonov tolarjev za geodetske odmere funkcionalnih zemljišč, kar je bil eden od objektivnih razlogov, ki so jih UE navajale kot oviro pri izpeljavi denacionalizacijskih postopkov.

Učinkovito urgiranje

Seveda pri navedenih podatkih ne gre za zadovoljive številke, saj je od začetka denacionalizacije preteklo skoraj 14 let. Vendar je bilo v zadnjih mesecih storjenega marsikaj, da bi popravili prejšnje stanje. Konec marca, ko naj bi bili postopki denacionalizacije že končani, je pravosodno ministrstvo ne le ugotovilo, da načrt ne bo dosežen, ampak tudi to, da se postopki čedalje bolj vlečejo. V prvem letošnjem trimesečju je bilo na UE re-

šenih komaj 97 zadev proti povprečno štiristotim. Vlada seveda ne more neposredno vplivati na delo sodišč, očitno pa tudi urgiranje na terenu pomaga. Tako je bil minister Šturma teden na Celjskem, prejšnji mesec pa je obiskal sodišča in upravne enote na Gorenjskem, kjer so bili postopki ponekod posebej zamudni.

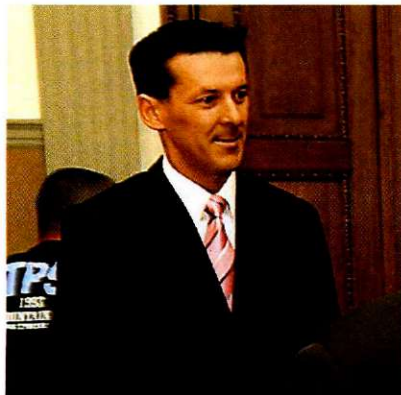
Minister je na Gorenjskem zadovoljno ugotavljal, da se sedaj "denacionalizacijski postopki zaradi boljšega sodelovanja vseh pristojnih državnih institucij odvijajo že bistveno hitreje kot v preteklem obdobju", čeprav je denimo na območju UE Radovljica prišlo, tako Šturma, do neupravičenih zamud.

Da je v ozadju zamud tudi ideološko sovraštvo, pove podatek, da so glavni kamen spotike v radovljiški UE zahteve ljubljanske nadškofije po gozdovih v Triglavskem narodnem parku (TNP). Zoper odločbo o vračilu sta

namreč vložila tožbo gozdno gospodarstvo in državno pravobranilstvo, ki pa je tožbo medtem umaknilo. 3.500 hektarjev gozdov tako za zdaj še ni pravnomočno vrnjenih in zadeva utegne romati na upravno sodišče, čeprav je vrhovno sodišče že zavzelo stališče, ki bi verjetno veljalo za precedenčno, to je, da dejstvo, da je zemljišče v TNP, ni ovira za vračilo v naravi.

O odporu dela javnosti do izpeljave denacionalizacije so pred meseci pričala nasprotovanja vračanju objektov na Vrbski cesti v Mariboru, kjer so imele sedež kmetijska fakulteta in dve srednji šoli, tamkajšnji škofiji. Tedanja rešitev, s katero je bilo poskrbljeno za nadomestne šolske prostore, je dokazala, da je vračanje v naravi izvedljivo in neskodljivo, če zanj obstaja politična volja. Te je državnemu vrhu primanjkovala celih dvanajst let.

Mitja Volčanšek

Državni sekretar Robert Marolt je priznal zamude, a s številkami tudi dokazal, da se postopki denacionalizacije vendarle bližajo koncu.

Eden spornejših denacionalizacijskih postopkov zadeva gozdove na območju Triglavskega narodnega parka, ki naj bi jih vrnilo ljubljanski nadškofiji.

Afere RTV Slovenija

Vseh afer RTVS ne morem naštet, ker jih je preveč, rad pa bi pred referendumom o novem zakonu o RTVS bralcem Demokracije osvežil spomin z navedbo samo nekaterih naslovov člankov v časopisu Delo, ki jih imam v svojem arhivu.

Pa srečen božič, RTV! Predsednik sveta RTVS Janez Kocijancič je car. Ni sile, še nadnaravne ne, ki bi ga prevrnili z njegovega stolčka. Anton Anderlič: "Dobil sem SMS neke novinarko z nacionalne televizije, ki mi je napisala: 'Šef obljubil pomoč Ropu. Povej, kaj naj storim.'" Anderliča pred sodišče. "Od podpredsednika LDS še vedno pričakujejo opravičilo zaradi izjav o

sporočilu SMS, ki naj bi ga bil dobil od televizijske novinarko." Prazne klopi, dokler kamere v DZ ne bodo zabrnele. Zaradi zaprtega medijskega prostora je delo opozicije bolj ali manj neopazno, menijo v koliciji Slovenija. Še ena burna seja sveta RTVS. Trend parade protestov. Odločanje o zaupnici predsedniku sveta Janezu Kocijanciču. Zaušnica vrhu RTVS. Nacionalka se bo začasno financirala po dvanajstinah. Odstopili Aleš Berger, Milan Dekleva in Rosvita Pesek. Janez Kocijancič ostaja v sedlu. Milan Dekleva in Rosvita Pesek obrazložila vrnitev mandata. Svet naj odstopi v celoti. Kakor meni Dekleva, svet RTVS ni telo civilne družbe in ne zastopa interesov javnosti, ampak je še vedno podaljšana roka politične oblasti.

Sejnina še naprej skrivnost. Koliko plačuje RTVS Janezu Kocijanciču? Škandal pa je, ker vodstvo RTVS, vodstvo javnega zavoda torej, teh podatkov

V okviru ministrstva za kulturo (in širše), ki ga vodi Vasko Simoniti, je nastal nov zakon. Zdaj ko je tu, pa želita LDS in SD (ZLSD) vleči javno razpravo v nedogled le zato, da bi preprečili njegovo uveljavitev.

ne želi predstaviti. Kocijancič nastopil, Šeligo odstopil. Izvolitev Kocijanciča. K sodniku za prekrške. Potem ko je pooblaščenec za dostop do informacij javnega značaja odločil, da mora vodstvo RTVS javnosti predstaviti svoje prihodke, čemur se je vse od konca leta 2003 vrh RTVS odločno upiral, je zdaj zoper nacionalko – zaradi kršenja zakona o medijih – postopek pred sodnikom za prekrške sprožil še inšpektor za medije. Zadnji tango parade plesa. Drnačevi nihče od odgovornih ni uradno povedal, da je njena oddaja odpravljena. Prepoved vstopa v zgradbo RTVS. Nacionalka se utaplja v desetih milijardah. Lani 2,6 milijarde izgube, skupaj z davčnim dolgom 9,7 milijarde. Priredili odločitev svetnikov. Vrh RTVS že tretjič v zadnjih nekaj tednih ne spoštuje sklepov sveta

RTVS. Še o izplačilih predsedniku sveta RTVS. Za sejo sveta RTVS bi Janez Kocijancič namesto 200.000 moral dobivati samo 45.000 tolarjev. Sklep kaže, da je vodstvo RTV od leta 1995, prav takrat torej, ko je Janez Kocijancič prvič nastopil mandat predsednika sveta, kršilo sklepe sveta RTVS.

Po navodila k LDS

Znano je tudi, naj bi bil urednik informativnega programa šel k ministru LDS po navodila, kako naj vodi referendumsko kampanjo v korist vlade. Ker je navodila uveljavil,

nikov oglasov, da bodo preklicali pogodbe. V svetu RTV so ljudje, ki so bili v poslovnem razmerju s hišo. Veliko novinarjev RTV nima urejenega delovnega razmerja, kar je nedopustno. Program RTV ustvarjajo številni novinarji, ki nimajo urejene zaposlitve, svoje delo opravljajo pogodbeno, kar jim ne zagotavlja ustrezne socialne varnosti, novinarji pa si zaradi tega ne upajo dvigniti glasu, saj imajo pogodbe le za določen čas.

Novi zakon po evropskem zgledu

Ker je stari zakon o RTVS uveljavil

Sloveniji končno zaživela demokracija, ki jo je vodila gospa Barbara Brezigar, vsebovala pet zahtev, med njimi dve, ki sta se nanašali na RTVS:

1. "V debati z opozicijo, civilnimi združenji in novinarji naj vladni in parlamentarni predstavniki dosežejo javni konsenz o popolni neodvisnosti nacionalne televizije in radia."

2. "Sedanji predsednik sveta RTVS, do pred leti predsednik sedanje vladne stranke in njen aktivni član, naj takoj odstopi in prepusti svoje mesto neodvisni, ugledni in zaupanja vredni osebnosti s kultur-

tu, pa želita LDS in SD (ZLSD) vleči javno razpravo v nedogled le zato, da bi preprečili njegovo uveljavitev.

Manipuliranje s pomočjo tujcev

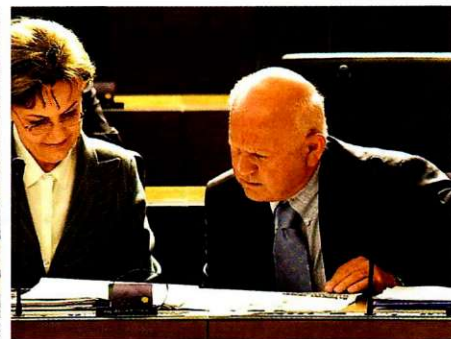
LDS in SD (ZLSD) sta prek svojih medijskih ekspozitur angažirali sekretarja mednarodne zveze novinarjev Aidana Whitea, ki je prišel v spremstvu novinarja Grege Repovža, nekaj povedal in nato odšel. Zavod za oživitvev civilne družbe in Jurčičev sklad sta se odzvala na Whiteove izjave in mu pisala pismi s povabilom, naj pride na javni pogovor

Stari zakon o RTVS je uveljavil večtirno hierarhijo brez odgovornosti, in ker je kvazicivilni svet RTVS dejanska politična transmisija, je bila RTVS prizorišče številnih afer.

LDS in SD (ZLSD) sta prek svojih medijskih ekspozitur angažirali sekretarja mednarodne zveze novinarjev Aidana Whitea, ki je nato prišel v spremstvu novinarja Grege Repovža, nekaj povedal in nato odšel.

Predsednik sveta RTVS Janez Kocijancič, do pred leti predsednik ZLSD (danes SD) in njen aktivni član, nikakor ni porok za neodvisno nacionalno televizijo.

je odstopila novinarka. Ob prenosu 50-letnice Mercatorja je bila okrnjena osrednja informativna oddaja RTV Slovenija. Nadzorni odbor je sprejel sklep, da za take posege ne obstaja nobena pravna podlaga, in zahteval ukrepe. Svet RTVS nikdar ni ukrepal. Afera Strelnikoff – Marija s podgano v naročju, ter zahvala novinarja osebi, ki je v radijski oddaji dejala, da zameri povojni oblasti samo to, "da ni dovolj temeljito počistila". Poskus preprečitve predvajanja oddaje Zamolčani – moč preživetja, pozneje, po burnih protestih, je bila oddaja vendarle predvajana. Urednik informativnega programa RTV Slovenija naj bi bil šel po navodila o tem, kako naj poteka kampanja za referendum o umetnem oplojevanju, zaradi česar je protestno odstopila novinarka, voditeljica soočenj, sledili pa so upravičeni protesti novinarskih sindikatov. Programski direktor naj bi bil zagovarjal kršitev aktov zaradi ustavitve prenosa izredne seje parlamenta o interpelaciji, generalni direktor naj bi bil zahteval prenos, obveljala naj bi ustavitev zaradi groženj naroč-

vil večtirno hierarhijo brez odgovornosti in ker je kvazicivilni svet RTVS dejanska politična transmisija, je bila RTVS prizorišče vseh omenjenih pa tudi drugih, javnosti neznanih afer. Jasno je, da je za ureditev razmer na RTVS potreben nov zakon po evropskem zgledu, za katerega bomo glasovali na referendumu.

Povedati je treba še dvoje. Ni res, da je bila razprava o potrebi novega zakona kratka in ni upoštevala stroke. Dejstvo je, da je v začetku leta 2003 pobuda Nekaj je treba storiti, da bo v

negi ali znanstvenega področja." Odgovor takratnih strank koalicije je bil zaničljiv in odklonilen, tako imenovana stroka pa ni v štirih letih naredila nič. Očitno je "strokovno" mislila, da je zakon o RTVS dober, ali si pa zaradi strahu pred takratnimi vodilnimi politikami ni upala reči nič. Javne razprave, ki jo je predlagala pobuda Nekaj je treba storiti, ni bilo zato, ker je takratna vladna stran, sedanja opozicija, ni hotela. V kulturnem krogu koalicije Slovenija je zakon nastajal pač brez javne razprave. Sedaj ko je

s člani obeh civilnih skupin, prejela pa nista nobenega odgovora. Med drugim je Aidan White izjavil, da bi bil predlagani, to je novi zakon o RTVS zelo dober za države z demokracijo in politično kulturo, ne pa za tiste, ki tega nimajo.

Takega mnenja o Sloveniji pa še nismo slišali. To je velika žalitev za ves slovenski narod. Pomembno pa je, da LDS, SD (ZLSD) in njihovi sopotniki navajajo Aidana Whitea kot mednarodno avtoriteto, ki govori njim v prid. Ali to tudi pomeni, da LDS, SD (ZLSD) in njihovi sopotniki menijo, kot meni Aidan White, da Slovenci nimamo demokracije in politične kulture? To je vsekakor vprašanje za referendumsko kampanjo.

Želim si, da bi novinar Repovž pripeljal Aidana Whitea še enkrat v Slovenijo. Pa naj nam Aidan White še enkrat pove, da nismo ne demokracija ne kulturni. To naj slišijo vsi Slovenci, potem pa naj se na referendumu odločijo, ali imajo Aidan White, LDS, SD (ZLSD) in sopotniki prav ali ne. **Mag. Andrej Aplenc**

Iščemo zunanje sodelavce,

ki želijo sodelovati na področju pridobivanja novih naročnikov revije *Demokracija*.

Za dober zaslužek pokličite 01/43 45 463.

DEMOKRACIJA

Razplet prvostopenjskega sojenja domnevnim napadalcem na Mira Petka štiri leta po dogodkih kljub odmevnosti primera žrtvi ni prinesel zadoščenja.

Še manj ga je prinesel javnosti, ki se upravičeno sprašuje, kdo je stal za napadom, ki se je zgodil v noči na 1. marec leta 2001. Kot da to ne bi zadostovalo, Petka, nekdanjega dopisnika mariborskega dnevnika Večer, ki se je ukvarjal z razkrivanjem sumljivih poslov, pranja denarja in korupcije na Koroškem, zdaj napadajo nekdanji kolegi iz novinarskih vrst, ki niso bili sposobni prenesti kritik na račun lažne neodvisnosti in koruptivnosti, ki po Petkovih besedah vlada "četrtri veji oblasti". Z Mirom Petkom smo se pogovarjali o na-

Fotografiji: SAFO

Črn dan za novinarstvo

padu nanj, njegovem ozadju, poteku procesa in prihodnosti raziskovalnega novinarstva, za katero je bila razsodba sodnika Branka Palatina ključnega pomena.

Pred napadom ste podrobno pisali o sumu pranja denarja v NKBM. Menite, da je bil napad povezan s tem pisanjem? Je po vaše tovrstni kriminal v letu 2005 v Sloveniji še navzoč, in če je, v kolikšni meri?

Posredno je bil napad seveda povezan tudi s pisanjem o sumu pranja denarja v Novi KBM, podružnici Koroška v Dravogradu. Na takšen sum je opozorila tudi izredna notranja bančna revizija, ki je ugotovila, da iz Dravograda niso pošiljali poročil o dnevnih plogih razvpitega koroškega podjetnika Janka Zakeršnika. Mimogrede, nekdanji direktor koroške podružnice NKBM Andrej Skutnik, ki je vodil to banko, ko so se nepravilnosti dogajale, je po odhodu z banke postal direktor v Zakeršnikovem podjetju Avto Kočevje. Sicer pa je Stroligov urad (Urad za preprečevanje pranja denarja pod vodstvom Kla-

udija Stroliga, op. M. V.) po mojem razkritju podal ovadbo zaradi suma pranja denarja, vendar je slovenjgraško tožilstvo ovadbo zavrnilo z obrazložitvijo, da je za Skutnika znan izvor denarja, za Zakeršnika pa ne, in je zadevo končalo. Prav v tem pa je kavelj pranja denarja, to je, da je izvor denarja neznan in je to pač treba raziskati. Preiskave seveda niso sprožili.

Danes je pranja denarja v Sloveniji zagotovo precej, vendar ostaja večinoma neraziskano. Velikokrat je povezano s korupcijo, to je z vezano trgovino, korupcija je velikokrat predhodnica pranja denarja ali pa se vključi kasneje, da se zadeva prikrije. Navezava pranja denarja in korupcije pa sodi med najhujša kazniva de-

janja in bi morala vznemirjati najboljše kriminaliste ter posebno tožilstvo skupino. Ob nadzoru v letu 2002 pa se je izkazalo, da se je ta tožilska skupina ukvarjala z zadevami, za katere po zakonu sploh ni pristojna.

Je bilo angažiranje politike (tu mislim na t. i. Zamernikovo preiskovalno komisijo) zadostno?

Omenjena preiskovalna komisija je naredila tisto, kar je v danih razmerah lahko naredila, in njeno delo je bilo pomembno. V preiskovalni komisiji je bil precejšen političen konsenz, čeprav so se ob ostrejših napovedanih ukrepih že lomila politična kopja. V okviru svojih pristojnosti je opravila dobro delo, da se je ta primer sploh obdržal na površju zanimanja javnosti.

Kaj menite o vlogi policije; je opravila vse, kar je bilo v njeni moči, ali je preiskavo ovirala?

Policija je bila v prvi fazi precej šibek člen. Ne vem natančno zakaj;

zakaj je takratni prvi mož kriminalistične službe Erhatic govornik, kako sem zavrnil testiranje s poligrafom, in se je njegova laž nato interpretirala kot komunikacijski zaplet. Če mu je kdo to laž podtaknil, bi bilo pošteno, da to končno javno pove in mogoče bomo prišli do tistega človeka na slovenjgraški policiji, ki je širil lažne informacije, in lahko spoznali zakaj. Erhatic je na tej komisiji uporabil domala identičen besednjak, kot pa ga je pred tem v enem od časopisov povzel Janko Zakeršnik.

Katere so bile glavne napake, ki so bile storjene v fazi preiskave?

Primer se je predolgo vrtil v zaprtih koroških krogih, kjer ni bilo interesa, da bi prišli do naročnikov in

Poleg trajnega mandata imajo sodniki še imuniteto in so dejansko edini v državi, ki so povsem zaščiteni, sodni sistem pa deluje slabo.

ali je po strokovni plati šepala ali pa je bilo kaj soli tudi v domnevah, da bi posamezniki sodelovali v tem poskusu atentata. Nikoli mi ni bilo pojasnjeno, zakaj so do mene na dan napada potrebovali več kot pol ure,

plačnikov tega napada. Seveda na Koroškem prav vsi vedo, kdo je segel v žep za mojo likvidacijo in katero roparsko podjetniško elito sem v pisanju razkrival. Danes je od teh slavnih kriminalističnih kajev ostal

samo prvi: po štiril letih in pol je znano je le to, kdo je žrtev.

Zamernikova komisija ni mogla z gotovostjo potrditi političnega ozadja napada. Ga vi vidite?

Politično ozadje je najteže razkriti. Politike na začetku ni bilo zraven, takrat je šlo le za navezo kriminalnega in gospodarskega podzemlja. Politika se je vključila kasneje, ko je morala pokriti svoje pajdaše, ki so ji vseskozi dajali denar. Svoj sramotni vrh je prejšnja vlada dosegla, ko se je tik pred volitvami zapeljala na obisk in po volilno podporo v koroško tajkunsko gnezdo. Korošcem se je to gabilo in so tudi zaradi tega tako sramotno izgubili na volitvah.

Je bila preselitev procesa na drugo sodišče zadosten ukrep za zagotavljanje nevplivanja na sojenje?

Seveda ne, Slovenija je premajhna. Vendar sta pri tem sojenju bolj kot politika imela vpliv denar in ustrahovanje.

Kako ocenjujete vlogo nekdanje generalne državne tožilke Zdenke Cerar v celotni zadevi?

Ker je zadeva na prvi stopnji padla, najbrž niti nekdanja generalna tožilka Zdenka Cerar ni imela mirnega spanca. Bila je seznanjena z vsemi podrobnostmi, vedela je tudi za plačnika za moj atentat in najbrž ji po tej razsodbi ni bilo vseeno. To je seveda poraz za policijo in tožilstvo, sojenje, ki smo mu bili priče v Murski Soboti, pa je sramota za sodstvo in se bo z vsem, kar se je dogajalo v Murski Soboti, lahko vpisalo v črno zgodovino sodstva na Slovenskem.

Je zamenjava Marka Pogorevca na vrhu policije vplivala na (ne)razrešitev primera?

Nikakor ne, tudi Marko Pogorevc bi se moral zamisliti, kakšno je bilo takrat stanje v policiji. Govorne bravure nič ne pomagajo pri reševanju hudih kriminalnih primerov. Kot generalni direktor policije bi moral že zdavnaj kadrovske poseči v slovenjgraško policijsko upravo in odstraniti ljudi, ki tam ne-

tijo afere ali kako drugače škodujejo uspešnosti in ugledu policije.

Kaj menite o vlogi ključnih (anonimnih) prič in njihovem varovanju?

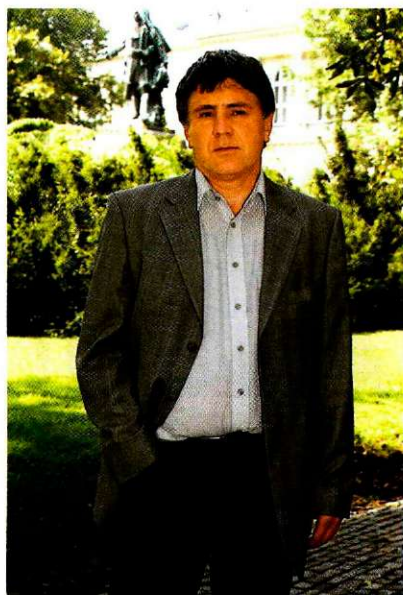
Z anonimnimi pričami je problem: v krogu kriminalcev se običajno družijo kriminalci, pa ne samo ulični, v mojem primeru je eden celo kar

Primer se je predolgo vrtel v zaprtih koroških krogih, kjer ni bilo interesa, da bi prišli do naročnikov in plačnikov tega napada.

visok uradnik. In drobni kriminalci velikokrat pač licitirajo, kdo plača več. Nova zakonodaja o zavarovanju prič bo na tem področju prinesla več reda. Ta primer bi se drugače odvijal, če bi prejšnja vladajoča elita imela interes za pravno državo in varnost ljudi in bi ta zakon spravila skozi parlamentarni postopek pred desetletjem. Marsikateri primer bi bil razrešen, mnoge osebne drame končane, sodni sistem bi bil učinkovitejši, ljudje pa bi bolj zaupali v pravno državo.

V izjavah neposredno po razsodbi sodišča ste izpostavili problematičnost trajnega mandata sodnikov. Glede na to, da so kakršne koli spremembe pri tem vezane na spremembo ustave, so po vašem nemara mogoči drugi, kratkoročni ukrepi na tem področju?

Veliko ljudi ima nesrečno izkušnvo s sodstvom, moja pobuda je prinesla na plan mnoge probleme; sam se v letu dni, odkar sem poslanec, v svoji poslanski pisarni nenehno sre-

čujem z njimi. Sodstvo je na lestvici ugleda institucij na predzadnjem mestu v državi, kar seveda ni dobro. Ljudje na zaupajo v sodni sistem, ki je pri nas dokazano slabo učinkovit. Problem trajnega mandata sodnikov je seveda vezan na ustavno materijo, na 129. člen ustave, nekaj pa bo treba spremeniti. Sodišča se morajo

znebiti lenih, nestrokovnih, prestrašenih in korumpiranih sodnikov. Poleg trajnega mandata pa imajo sodniki še imuniteto in so dejansko edini v državi, ki so povsem zaščiteni, sodni sistem pa deluje slabo.

Koliko sme raziskovalni novinar v Sloveniji biti prodoren in v kolikšni meri si lahko privoščiti, da nekaterim ljudem "stopi na prste"? Kaj se bo zgodilo z raziskovalnim novinarstvom po oprostitvi vaših domnevnih napadalcev?

Razsodba je bila črn dan za slovensko novinarstvo, žal pa se mnogi novinarji tega ne zavedajo dovolj. Iz Murske Sobotice je bilo poslano dovolj jasno sporočilo, da se nikomur, ki se je lotil novinarja, kar je seveda napad na javno besedo, ne bo zgodilo nič, ob takšnih organih pregona in pravosodju seveda, kot ga imamo danes. Preiskovalno novinarstvo je postalo še večje tveganje kot doslej, saj je sporočilo dovolj jasno: imuniteta je zagotovljena za vse, ki se bodo lotili novinarjev.

Je pri nas spričo povezanosti politike, sodstva, gospodarstva in verjetno tudi podzemlja sploh mogoče razkriti ozadje afer in drugih sumljivih zgodb?

Seveda je mogoče, vendar mora biti za to volja. Pri tem pa se vsakdo pri sebi vpraša, ali se to sploh splača. Ali se splača odkrivati zgodbe, kot so SIB, Rdeči križ, Orion, ko pa se na koncu nikomur ne skrivi las, seveda s pomočjo dobrih odvetnikov, ki so ob preplašenih ali nesposobnih sodnikih tisti, ki imajo v sodni dvorani glavno besedo. In vprašanje je, ali se splača tvegati glavo, če pa so zaradi invalidnosti pravne države nagrajani vsi tisti, ki bi morali biti že zdavnaj za zapahi.

Mitja Volčanšek

SOCIALNA AKADEMIJA

Želite sodelovati v javnem življenju?

Želite razumeti ozadje dogajanj v družbi?

Vpišite se v tečaj SOCIALNE AKADEMIJE, ki poteka 20 koncev tedna na teme:

komuniciranje, etika, filozofija, politika, pravo in pravni red, novejša slovenska zgodovina, ekonomija in etika, družbeni nauk Cerkve, Slovenija v Evropi in svetu.

+ 2 ekskurziji

Informacije in prijave:

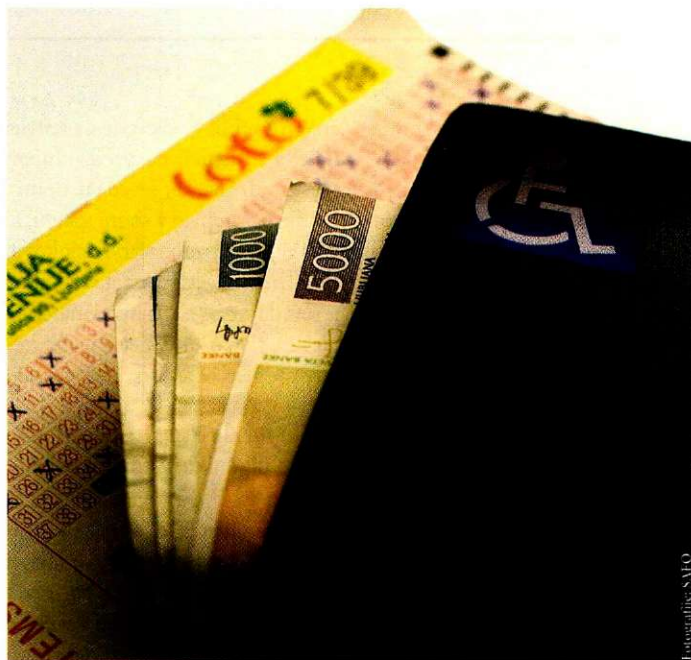
Socialna akademija
www.socialna-akademija.org
info@socialna-akademija.org

Mladinski ceh
01/427-71-40
031/31-30-31
ceh@mladinski-ceh.si

Slovenski katoliški izobraženci
www.drustvo-ski.si
ski@drustvo-ski.si

Denar za invalidske organizacije je mamljiv, na njegovo delitev pa kritično opozarjajo že nekaj časa. Zdaj želi vlada nekatere stvari spremeniti, v delu invalidskih organizacij pa temu odločno nasprotujejo in celo napovedujejo referendum.

Podatki kažejo, da je razburjenje nepotrebno. Vlada želi predvsem doseči večjo preglednost in manjše kupčkanje s strani posameznikov. Nekatera vodstva pa se politično delijo in želijo to delati tudi naprej.

Mamljiv invalidski denar

Sredi julija je državni zbor zavrnil imenovanje Janeza Juga, ki ga je svet Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO) predlagal za direktorja. Hkrati so kot članico sveta potrdili Eleno Pečarič, predsednico Društva za teorijo in kulturo hendikepa – YHD. Že nekaj časa se bijejo tudi bitke za spremembe zakona o lastninskem preoblikovanju Loterije Slovenije. Prav poslovanje Loterije je namreč pomemben vir financiranja FIHO. Spremembam zakona skupina invalidskih društev zelo nasprotuje in razmišljajo celo o izvedbi referendumu, drugi pa spremembe podpirajo. Predlagane spremembe zakona bi pomenile, da bi država precej povečala vpliv v FIHO, in sicer tako, da bi svet FIHO po novem sestavljalo 21 članov, od katerih bi 7 članov imenovala vlada, 8 državni zbor na predlog reprezentativnih invalidskih organizacij, šest pa prav tako državni zbor na predlog humanitarnih organizacij. Zdaj je tako, da ima svet 27 članov, od tega sta dva predstavnika vlade, 25 članov pa je predstavnikov uporabnikov, imenuje pa jih državni zbor. Spremembe torej niso takšne, da bi izzvale tolikšno ogorčenje in celo zahtevo po referendumu.

Nepotrebna jeza in nervoza

Dejstvo je, da FIHO upravlja s precejšnjo vsoto denarja (letos s 3,5 mili-

jarde tolarjev) in da ta denar nato deli dalje. Prav na to delitev pa imajo nekateri večje pripombe, nanjo pa so opozorili tudi revizorji računskega sodišča, ki so pregledovali poslovanje FIHO za leti 2001 in 2002. Na podlagi njihovega mnenja (izdali so ga leta 2004) je nato ustanova dopolnila svoje akte in v njih uredila predvsem merila za delitev sredstev ter nadzor nad njihovo porabo. Zdaj želi vlada stvari narediti še preglednejše in predlaga spremembe zakona. Vendar je med vodstvi posameznih invalidskih društev slišati marsikaj; od tega, da jih novi resorni minister Janez Drobnič ne razume, do tega, da je bil Cveto Uršič, nekdanji direktor FIHO ter zdajšnji vršilec dolžnosti generalnega direktor-

Elena Pečarič, predsednica YHD – društva za teorijo in kulturo hendikepa, je kljub nasprotovanju članov vodstva FIHO postala članica sveta. Doslej je vedno imela pripombe na delitev denarja. Iz preglednice, ki jo objavljamo posebej, je razvidno, da YHD dobi res malo denarja iz fundacije FIHO.

ja direktorata za invalide v Drobničevem ministru, včasih invalidom zelo naklonjen, danes pa ni več tako. Ko smo poklicali Uršiča, nam je zagotovil, da je bil prav v času njegovega vodenja FIHO narejen velik korak k transparentnejšemu delovanju fundacije. Na očitke Ivana Peršaka iz zveze paraplegikov, da je invalide prej podpiral, zdaj pa se je spremenil, je dejal: "Z zvezo paraplegikov sodelujem osebno in kot strokovnjak že več kot 25 let. Tako sem bil še kot študent spremljevalec na obnovitveni rehabilitaciji v Pineti, kasneje tudi spremljevalec na različnih srečanjih po Sloveniji. Dvajset let sem bil zaposlen na Inštitutu Republike Slovenije za rehabilitacijo in se tam kot stro-

Borisa Šuštaršič, član sveta FIHO, se je zelo zavzemal za Jugovo imenovanje za direktorja ustanove in nasprotoval imenovanju Pečaričeve v svet. Njegovo zavzemanje za to in tudi zavzemanje proti spremembam zakona je nerazumljivo in pri zavzemanju za večjo preglednost delitve denarja za invalide nepojmljivo.

kovni delavec soočal s problematiko življenja invalidov (tudi paraplegikov). Vedno in povsod sem imel pozitiven odnos do vseh invalidov. V letu, ko sem vodil FIHO, nisem spremenil odnosa ne do problematike paraplegikov, ob tem seveda, da je bil ta odnos profesionalno korekten, in ne do vseh drugih uporabnikov sredstev FIHO. Tako delam tudi kot v. d. generalnega direktorja direktorata za invalide. Naj samo dodam, da sem letos aktivno sodeloval na več sestankih, kjer smo razpravljali o obnovitveni rehabilitaciji paraplegikov (tudi pri generalni sekretarki vlade) in iskali optimalne rešitve za paraplegike. Zato nikakor ni res, da sem po človeški plati kot

strokovnjak ali kot državni uradnik spremenil odnos do invalidov!"

Ministrstvo pravilno razmišlja

Ko smo povprašali na ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve o tem, kakšne pristojnosti ima pri delitvi sredstev FIHO, so nam odgovorili, da ministrstvo nima pristojnosti za delitev sredstev FIHO in tudi ne more presojeti, ali se sredstva delijo pravično ali ne. "Podpiramo pa prizadevanja, da bi o delitvi sredstev odločali v večji meri tisti, ki niso prejemniki. Za presojo zakonitega in gospodarnega ravnanja je zadolženo

Čim večja so vplačila za loterijske srečke, več dobijo invalidi.

Poslovanje fundacije

FIHO je skrajšano ime za Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, ki se financira predvsem iz koncesijskih dajatev Loterije Slovenije, Športne loterije, posebnih iger na srečo (igralnice), občasnih prirejanj iger na srečo, kot so tombole in srečolovi, deležni pa so tudi pripadajočega dela dividend od delitve dobička Loterije Slovenije. V letu 2004 so iz teh virov prejeli 3.412 milijonov tolarjev, za leto 2005 pa načrtujejo prihodek v višini 3.156 milijonov tolarjev. Iz bilanc je razvidno, da imajo na poslovnem računu tudi velike vsote nerazporejenega denarja. Samo v leto 2005 so prenesli 382 milijonov tolarjev, kar pomeni, da se je razpoložljiva vsota za porabo v letu 2005 povečala na 3.538 milijonov tolarjev. V tem znesku so načrtovane tudi obresti v višini 25 milijonov tolarjev, te pa izvirajo iz plasiranja viškov finančnih sredstev v depozite pri bankah. V primerjavi z letom 2004 bodo letos vsi skupaj prejeli za 17 odstotkov več denarja kot lani. Fundacija je organizirana tako, da jo vodi direktor, ima svojo strokovno službo, svet, nadzorni odbor in tri komisije: za pripravo aktov, invalidsko in humanitarno.

Prihodki in odhodki ustanove FIHO – podatki v milijonih SIT

I. Prihodki

Viri	Leto 2004	letu 2005
Koncesijske dajatve Loterije Slovenije	2.940	2.650
Koncesijske dajatve Športne loterije	154	170
Koncesijske dajatve od posebnih iger na srečo	192	211
Dividende Loterije Slovenije	100	100
Obresti	26	25
Skupaj:	3.412	3.156
- prenos nerazporejenih sredstev iz leta 2004		382
Skupaj razpoložljiva sredstva za leto 2005		3.538

II. Odhodki

Sredstva za delovanje FIHO	60	70
Sredstva invalidskim organizacijam	2.227	2.600
Sredstva humanitarnim organizacijam	743	867
Skupaj:	3.030	3.538

Odhodki se razdelijo tako, da gre do 2 odstotka za delovanje fundacije, preostali znesek pa se razdeli v razmerju 75 odstotkov za invalidske in 25 odstotkov za humanitarne organizacije, pri čemer se za vsako skupino posebej predvidi en odstotek zneska kot nerazporejena sredstva.

Vir: Finančni načrt FIHO za leto 2005, Poročilo Računskega sodišča RS

Za preglednejše poslovanje

Janez Drobnič, minister za delo, družino in socialne zadeve, se je letos dvakrat pogovarjal s predstavniki reprezentativnih invalidskih organizacij in enkrat s predstavniki fundacije o spremembah zakona o lastniškem preoblikovanju Loterije Slovenije. Zatrjuje, da podpira delovanje invalidskih organizacij, čeprav na primer Ivan Peršak iz zveze paraplegikov meni, da ni vedno tako. Drobnič to zavrača in pravi, da predvsem podpira prizadevanja, ki naj bi pripomogla k še smotrnejši, učinkovitejši, ekonomičnejši, transparentnejši in solidarni ter vzajemni porabi sredstev fundacije.

Razdelitev denarja invalidskih organizacijam v letu 2005

Društvo	Znesek	Št. članov
1. Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije	298	3.534
2. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije	285	6.548
3. Društvo distrofikov Slovenije	195	745
4. Zveza paraplegikov Slovenije	202	917
5. Združenje multiple skleroze Slovenija	122	1.600
6. Zveza Sožitje (osebe z motnjami v duševnem razvoju)	256	20.000
7. Zveza delovnih invalidov Slovenije	272	51.149
8. SONČEK (za cerebralno paralizo)	142	4.002
9. Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije	88	1.450
10. Zveza društev vojnih invalidov Slovenije	106	8.120
11. Zveza za šport invalidov Slovenije	103	-
12. Društvo laringektomiranih Slovenije	24	230
13. Zveza invalidskih društev ILCO	25	1.030
14. Društvo za ankilozirajoči spondilitis Slovenije DASS	41	2.000
15. Združenje invalidov FORUM Slovenije	10	ni pod.
16. Društvo vojaških vojnih inv., mobiliziranih v nemško vojsko 1941-1945	3	ni pod.
17. Društvo paralizikov Slovenije	6	97
18. Društvo študentov invalidov Slovenije	27	80
19. YHD – društvo za teorijo in kulturo hendikepa	13	152
20. Društvo Vizija (pomoč za samopomoč, društvo za pomoč parapleginjam in tetrapleginjam ter drugim globalno oviranim ženskam, Slovenske Konjice)	1,5	ni pod.
21. Sklad Silva, društvo za kakovostno življenje ljudi s posebnimi potrebami, Šmarje	3,8	ni pod.

(zneski v milijonih tolarjev)

Opomba: Podatki o številu invalidov so za leto 2002. Takrat je FIHO v poročilu navajal tudi te podatke. V poročilih za leto 2005 teh podatkov ni več.

Vlogo so odpirali 26. 10. 2004. Prispelo je 23 vlog, od tega je bilo 13 popolnih, 8 jih je bilo treba dopolniti, 2 pa je komisija zavrnila. Invalidske organizacije so zaprosile za 58,52 odstotka več sredstev od razpisanih.

Vir: FIHO

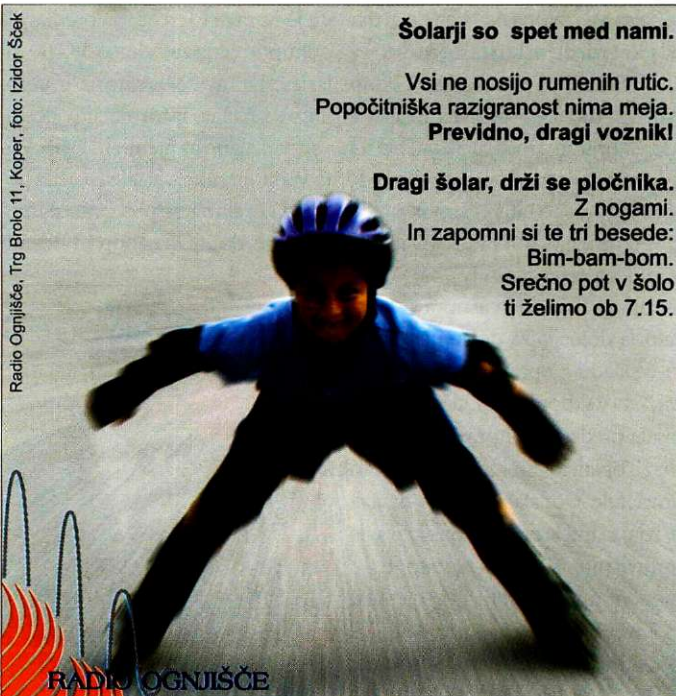
Radio Ognjišče, Trg Brolo 11, Koper, foto: Iztidor Šček

Šolarji so spet med nami.

Vsi ne nosijo rumenih rutic.
Popočitniška razigranost nima meja.
Previdno, dragi vozniki!

Dragi šolar, drži se pločnika.

Z nogami.
In zapomni si te tri besede:
Bim-bam-bom.
Srečno pot v šolo
ti želimo ob 7.15.

RADIO OGNJIŠČE

najprej računsko sodišče, ki je opravilo revizijo poslovanja FIHO in podalo vrsto pripomb in predlogov (med drugim o merilih za delitev sredstev), vendar na koncu dalo pozitivno mnenje o poslovanju fundacije in pravilnika o delitvi sredstev obravnaval letos januarja.

Vida Kocjan

Kapitalska in Slovenska odškodninska družba sta se s prodajo državnega premoženja v družbi Mercator pomaknili še korak bliže k postavljenemu cilju, da se država umakne iz gospodarstva.

Kapitalska družba (KAD) in Slovenska odškodninska družba (SOD) sta Mercatorjevo delnico prodala po 38.000 tolarjev. To pomeni, da je SOD s tem poslom za 13,7-odstotni delež iztržila 16,7 milijarde tolarjev, KAD pa za 16,33-odstotni delež približno 19,9 milijarde tolarjev. KAD je 16,33 odstotka delnic Mercatorja prodala Istrabenzu, SOD pa svoj

Fotografije: SAFO

Usoda velikega

13,74-odstotni delež Pivovarni Laško. SOD in KAD sta se za odprodajo 13,74-odstotnega deleža SOD in 16,33-odstotnega deleža KAD v Mercatorju kupcema Pivovarni Laško in Istrabenzu odločila zato, ker je odprodaja državnega premoženja v gospodarstvu ključni del strategije nadaljnega razvoja Slovenije. Oba dobavitelja sta prevzela približno 30-odstotni delež Mercatorja od obeh državnih skladov. Medtem ko sta stekla dva velika nakupa, pa družba KD Group svojega 10,76-odstotnega deleža v Mercatorju ni prodala. Slednje je na tiskovni konferenci zagotovil predsednik uprave Matjaž Gantar.

Po mnenju SOD in KAD je bila ponujena cena zanimiva, saj je primerljiva s tisto, ki jo je uprava Mercatorja določila za dokapitalizacijo, in v skladu z opravljenimi cenitvami, sta v skupni izjavi za javnost zapisala predsednik uprave KAD Tomaž Toplak in direktor SOD Marko Pogačnik. Dodala sta še, da država že zdaj ni imela odločilnega vpliva na upravljanje Mercatorja, zato je po njunem mnenju odločitev, da SOD in KAD svoja deleža odprodala slovenskim investitorjem, smiselna: "Hkrati s tem sledita strategijam raz-

voja svojih portfeljev, Mercatorju pa omogočata nadaljnji razvoj v skladu z zastavljeno strategijo. Ker KAD in SOD verjameta v razvojne načrte uprave, podpirata dokapitalizacijo."

Iz Laškega so sporočili, da je bila pivovarna že pred časom zainteresirana za nakup deleža v Mercatorju, čeprav je uprava Mercatorja ni povabila k dokapitalizaciji. "V predlogu je uprava Mercatorja predlagala odkupno ceno za delnico 38.000 tolarjev. Uprava Mercatorja ima zagotovo največ informacij o poslovanju družbe in njenih načrtih. Zato verjamemo, da je takšna cena povsem korektna, še posebno če upoštevamo, da gre za nakup 13-odstot-

nega deleža družbe Mercator, ki ni ne kontrolni ne prevzemni delež," so zapisali v Pivovarni Laško.

Vlagatelje je vsekakor zanimala cena, po kateri bo posel sklenjen. Državna sklada nista objavila javne ponudbe in glede na to, da sta oba dobavitelja že močno zadolžena, poslovanje pa tudi ni bilo bleščeče, kakšne večje prevzemne premije nista bila sposobna poravnati. Sicer pa po mnenju strokovnjakov ni povsem neobičajno, da gre posel, kakršen je z Mercatorjem, mimo borze. Prodana sta bila razmeroma velika svežnja, za katera bi bilo vprašanje, kako bi se prodala prek borze, sploh pri tako skromni globini borznega trga.

Predvidevamo, da bosta nova lastnika družbe med drugim lahko vplivala na izbiro dobaviteljev in seveda na višino svoje marže pri prodaji blaga. Nižje marže pri prodaji blaga bodo dolgoročno oklestile dobiček Mercatorja.

Res je, da bosta kratkoročno imeli največ koristi Pivovarna Laško in Droga Kolinska. Zagotovili si bosta ustrezne marže pri prodaji, in kar je bistveno, dostop do vseh trgov, ki jih zdaj pokriva Mercator. S tem bo lahko Pivovarna Laško reševala upadajoče prodaje. Kako bo to vplivalo na Mercator dolgoročno, bo pokazal šele čas. Nobena juha se ne poje tako vroča, kot se skuha. In ta izrek bi lahko zapisali prav pod vse napovedi, ki vidijo Mercator v slabšem položaju, kot je bil poprej; kako bodo zares ravnale družbe, ki so kupile Mercatorjeve odstotke, in ali bo to za Mercator pomenilo korak na bolje ali na slabše, za zdaj ostaja uganka.

Novi nadzorniki

Delničarji Poslovnega sistema Mercator so na skupščini konec avgusta, na kateri je bilo navzočega 73 odstotkov kapitala, izvolili nove predstavnike kapitala v odslej 12-

Ali Zoran Jankovič ostaja predsednik uprave Mercatorja?

Matjaž Gantar odhaja iz nadzornega sveta Mercatorja, KD Group pa ostaja njegova solastnica.

članski nadzorni svet. Pri tem niso potrdili prvotnega predloga, ampak nasprotni predlog KAD in SOD. Delničarji so podprli predlog uprave in nadzornega sveta, po katerem se je doslej 10-članski nadzorni svet, v katerem je enako število predstavnikov kapitala in zaposlenih, povečal za dva člana. V novem nadzornem svetu bodo kapital predstavljal Mateja Vidnar, Dušan Mohorko, Matjaž Božič, Gorazd Čuk, Kristjan Sušinski in Robert Šega. Slednjega je predlagal predsednik uprave KD Group Matjaž Gantar. Mandat bodo novi nadzorniki nastopili 30. oktobra, ko se izteče mandat sedanjim. Ker se Gantar umika iz nadzornega sveta Mercatorja, se odpira tudi vprašanje, ali se poleg njega umika tudi KD Group, ki ima okrog 12-odstotni lastniški delež. Vendar za zdaj še ne kaže tako. Gantar je javno že večkrat dejal, da bo svoj delež prodal, če se bo pokazala boljša naložbena priložnost, in da bi ga v vsakem primeru rad zamenjal za delež v kateri izmed slovenskih bank. "Za odstop sem se odločil tudi zato, ker se želim v prihodnje posvetiti predvsem vodenju družb znotraj KD Group. Pri tem mi je velik vzornik predsednik uprave Mercatorja Zoran Jankovič, ki kot nadzornik sodeluje le v Mercatorjevih družbah. Razmišljam tudi o tem, da svojega mandata ne bi ponovil v drugih družbah, v katerih sem nadzornik," je še pojasnil Gantar. Napovedal je, da se namerava v prihodnjih letih umakniti tudi iz nadzornih svetov drugih družb, denimo iz Merkurja in Petrola. Potrdil je še, da je mesto Mercatorjevega

Jankovičeva šefa postajata Igor Bavčar iz Istrabenz in Boško Šrot iz Pivovarne Laško.

nadzornika ponudil Robertu Šegi, ki je četrti največji solastnik KD Group, sicer pa samostojni svetovalec Pivovarne Laško. Imenovanje Šege sta predlagala tudi paradržavna sklada. Iz nadzornega sveta v novi sestavi pa so izključeni mali delničarji, ki jih je doslej zastopal Marjan Somrak. Morebitne spremembe v lastniški sestavi Mercatorja so stvar lastnikov, saj je družba na borzi, je Jankovič odgovoril na novinarsko vprašanje, ali sprememba v nadzornem svetu morebiti kaže tudi na pričakovane spremembe med lastniki družbe. Delničarji so nasprotni predlog paradržavnih skladov za imenovanje novih nadzornikov potrdili z 72-odstotno večino, medtem ko so vse druge predloge podprli z več kot 97-odstotno večino udeleženega kapitala.

Tako so z veliko večino podprli predlog uprave in nadzornega sveta, po katerem se za izplačilo dividend nameni 1,02 milijarde tolarjev od skupno 3,57 milijarde tolarjev lanskega bilančnega dobička. Dividenda bo znašala 318 tolarjev bruto na delnico. Del bilančnega dobička, ki izvira iz čistega dobič-

ka leta 2004, v višini 2,55 milijarde tolarjev in ostanek nerazporejenega čistega dobička leta 2003 v znesku 2,64 milijarde tolarjev se razporedi v druge rezerve iz dobička.

Je samozavest upravičena?

Zdi se, da vsaj na videz in po izjavah sodeč najbolj samozavesten in suveren izmed vseh ostaja prav Zoran Jankovič, predsednik uprave za slovenske razmere mogočnega Mercatorja, ki sta ga nedavno na deleže in odstotke lastništev razkosali družbi Pivovarna Laško in Istrabenz. Jankovič je dogajanje okrog Mercatorja komentiral s samozavestnim nastopom. Istrabenz in Pivovarna Laško sta z nakupom delnic Mercatorja kupila delnice najboljše slovenske družbe, vendar to ne pomeni, da bosta vodila tržno politiko, je dejal. Umik države iz družbe Mercator sicer pozdravlja, sam način pa je po njegovih besedah moralno sporen. Jankovič – za prodajo Mercatorjevih delnic je izvedel že v torek pred skupščino – je tudi dejal, da se uresničujejo želje uprave, po katerih bi dobavitelji imeli v lasti približno četrtno

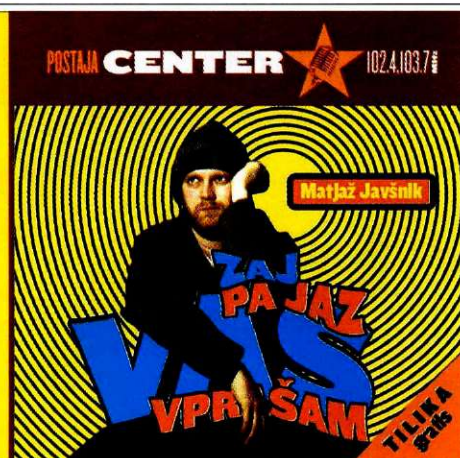
družbe. Prvi mož Mercatorja priznava, da ga nadzorni svet (NS) lahko vedno zamenja tako kot tudi druge člane uprave, vendar se, sodeč po njegovem samozavestnem nastopu in nasmehu na obrazu, tega za zdaj ne boji. "Vse, kar me zanima, so poslovni rezultati," je prepričano dodal. "Tudi z načrti KD Group nisem seznanjen, če pa se že s kom dogovarjajo za prodajo svojih delnic, sta to najverjetneje Pivovarna Laško in Istrabenz," je razložil. Kot je še pojasnil Jankovič, so pravila dokapitalizacije znana. Če KAD in SOD kot dva od štirih povabljenih k dokapitalizaciji v njej ne bosta sodelovala, imata možnost njun delež v skladu s svojimi osnovnimi deleži kupiti preostala dva, torej management Mercatorja in KD Group. Vsakega morebitnega novega povabljenca k dokapitalizaciji pa mora potrditi nadzorni svet.

Kakšna bo dejansko nadaljnja lastniška usoda našega najboljšega sosedu in kakšni bodo odnosi Mercatorjevega vodstva z novimi lastniki, pa bo lahko pokazal čas. Nekateri znaki že kažejo, da ti odnosi nemara ne bodo najbolj rožnati. **Denis Vengust**

IZŠLA JE ZGOŠČENKA Z EPIZODAMI PRILJUBLJENEGA MATJAŽA JAVŠNIKA

ZAJ
PA JAZ
VAS
VPRAŠAM

13 EPIZOD MATJAŽA
+3 TILIKE

Osnovnošolci in srednješolci so te dni spet sedli v šolske klopi. Vsako leto znova se v tem času okrepi tudi nadzor na cestah. Opozorilne table nas opominjajo, da so na cesti naši najmlajši in da velja te dni voziti še previdneje kot drugače.

Raziskave zadnjih let so pokazale, da se je Slovenija na področju cestne varnosti otrok zavihtela v sam evropski vrh. Nacionalni program varnosti cestnega prometa iz leta 2002 je očitno uspešen. Kljub temu se v Svetu RS za preventivo in vzgojo v cestnem prometu

Opozorilni občestni plakati nas tudi letos opominjajo, da so v teh dneh na cesti naši najmlajši.

Varno med klopi

(SPV) zavedajo, da je vsako na cesti ugaslo otroško življenje preveč, zato so tudi letos pripravili več akcij. Tudi policija v teh dneh predvsem v okolici šol izvaja poostren nadzor: umirja promet, spremlja prvošolčke po šolskih poteh in pregleduje tehnično brezhibnost vozil. Največ nesreč, kjer so udeleženi otroci, pa se ne zgodi na poti v šolo, ampak v avtomobilih, saj se dostikrat vozijo brez uporabe ustreznih otroških varnostnih sistemov ali pa neprijeti.

Odgovorni so starši

Za varnost otrok in mladostnikov v prometu so odgovorni predvsem starši, opozarja policija. Ugotovitve analiz so namreč pokazale, da se otroci kot udeleženci v prometu največ-

krat poškodujejo ali umrejo kot potniki. Tako je lani in letos po podatkih policije za posledicami prometnih nesreč umrlo kar 17 otrok in mladostnikov, kar je 63 odstotkov vseh umrlih iz te starostne skupine.

Sicer pa je na področju prometne varnosti otrok v Sloveniji po besedah tajnika SPV Roberta Štabe v zadnjih letih zaznati napredek, saj je naša država v primerjavi z drugimi državami Evropske unije najhitreje in najbolj napredovala. Pred desetimi leti smo bili med najmanj varnimi državami tega območja, v zadnjih letih pa dosegamo enako raven kot Švedska, Velika Britanija in Luksemburg. Leta 1994 je tako na slovenskih cestah umrlo 33 otrok, starih manj kot 15 let. Od leta

2001 do 2003 je skupaj umrlo devet otrok. Vsaka izguba je za najbližje zelo boleča, zato upamo, da bo SPV res uspelo izpolniti nacionalni program, ki predvideva, da leta 2006 na cestah ne bo ugasnilo nobeno otroško življenje. Leto 2004 je s 6 mrtvimi otroki pokazalo nasprotni trend. Morda pa velja omeniti, da Slovenija kljub vsemu ne premore toliko velikih mestnih središč, kot jih je na Zahodu. Zato je tudi nadzor nad varnostjo v mestih, kjer je takih nesreč največ, pri nas preglednejši in bolj izvedljiv.

Poplava akcij

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je v sodelovanju z nekaterimi drugimi ustanovami letos pri-

pravil več akcij, ki so usmerjene v izobraževanje staršev, postavitev plakatov in deljenje letakov, zagotavljanje rumenih rutic ter v dodatno varovanje otrok s strani policije, redarskih služb in prostovoljcev. Omenimo le nekatere.

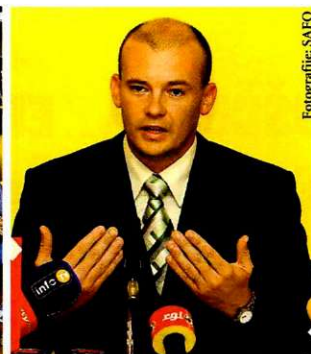
Šole so v avgustu prejele knjižico Prvi koraki v svetu prometa, ki otroka pouči o pravilnem vedenju na cesti; občine so prejele plakate in letake Šolska pot – vozimo pametno, otrokom so bile zagotovljene tudi rumene rutice, ki so za prvošolce po zakonu obvezne. Lumpijeva varna pot v šolo je akcija, ki jo SPV že drugo leto izvaja v sodelovanju z "najboljšim sosedom". Tudi v okviru te akcije so ob cestah zrasli plakati, pripravljena je zgibanika z najpogostejšimi prometnimi situacijami otrok, v zadnjem letu pa so kupili tudi odsevne jopiče za vzgojiteljice in otroke v vrtcih. Vse lepo in prav, a če sodimo po tiskovni konferenci, se lahko vprašamo, koliko je Mercatorju za varnost otrok in koliko za uveljavljanje blagovne znamke z raznovrstnimi otroškimi izdelki.

SPV je med drugim poskrbel za gradivo za učence prvih razredov devetletke, že od leta 1990 se vključuje v Teden otroka, slovenska mesta pa so se vključila v Mednarodni teden mobilnosti, ki bo od 19. do 25. septembra. Za varnost najmlajših je tako letos dobro poskrbljeno.

Peter Avsenik

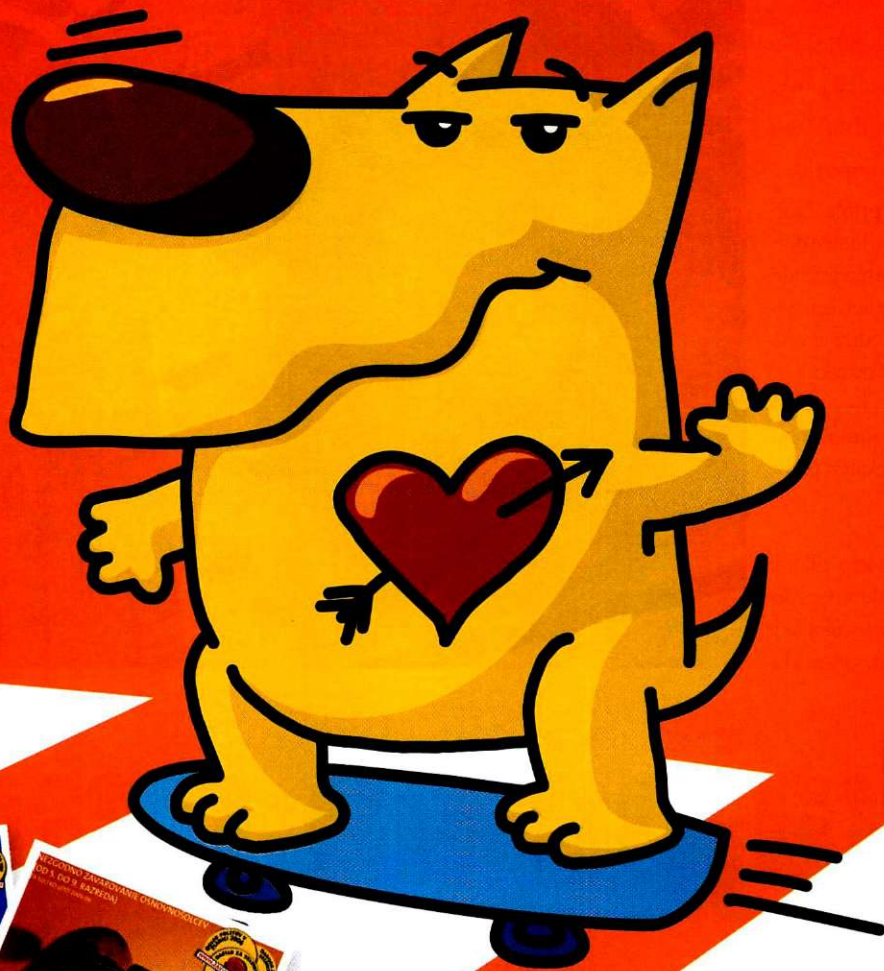
Za varnost otrok in mladostnikov so odgovorni predvsem starši, opozarja policija.

Fotografije: SAFO

Po besedah tajnika Sveta Republike Slovenije za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Roberta Štabe je na področju cestne varnosti otrok v zadnjem času zaznati napredek.

ČAS RUMENIH RUTIC IN SKLEPANJA NEZGODNIH ZAVAROVANJ OTROK

NOVO ŠOLSKO LETO JE TU!

Ko se kolesje šolskega leta ponovno zavrti, je pravi čas za sklenitev novega Nezgodnega zavarovanja za vaše otroke. Zavarovanje, ki ste ga sklenili v lanskem šolskem letu, velja še do konca septembra, če seveda prej ne sklenete novega. In zakaj ne bi tega storili kar takoj z enostavnim klikom na spletno stran: www.zav-triglav.si/skleni. Prospekte s ponudbo lahko dobite v vrtcih, šolah in naših poslovalnicah.

S prvim septembrom bodo na ceste stopili prvošolčki, na katere moramo biti še posebej pozorni. Zato, da jih bomo lažje opazili, bomo tudi

letos osnovnim šolam po vsej Sloveniji razdelili več kot 20.000 značilnih rumenih rutic z našim kužkom Pazijem. Da bodo z njimi opremljeni prvošolčki še bolj varni in vidni, smo ruticam dodali odsevno sponko.

VESELJE ZA OTROKE

Darilo za vse sklenitelje nezgodnih zavarovanj! Kdor bo do konca oktobra sklenil Nezgodno zavarovanje, bo lahko v naših poslovalnicah do konca leta 2005 prevzel promocijsko darilce. Skleniteljem prek spletne strani www.zav-triglav.si/skleni pa bomo lično zapestno denarnico poslali kar na dom.

NAPOVED LIKOVNO / PESNIŠKEGA NATEČAJA

Sodelujte v likovno/pesniškem natečaju! Zavarovalnica Triglav vabi k sodelovanju predšolske otroke, učence, dijake in študente. Zbirali bomo risbe, slike in druge 2-dimenzionalne umetnine otrok in mladine ter krajše (4-vrstične) pesmice na temo nezgod, kuža Pazija in Zavarovalnice Triglav.

Uraden natečaj bo objavljen najkasneje 15. 9. 05 na www.zav-triglav.si.

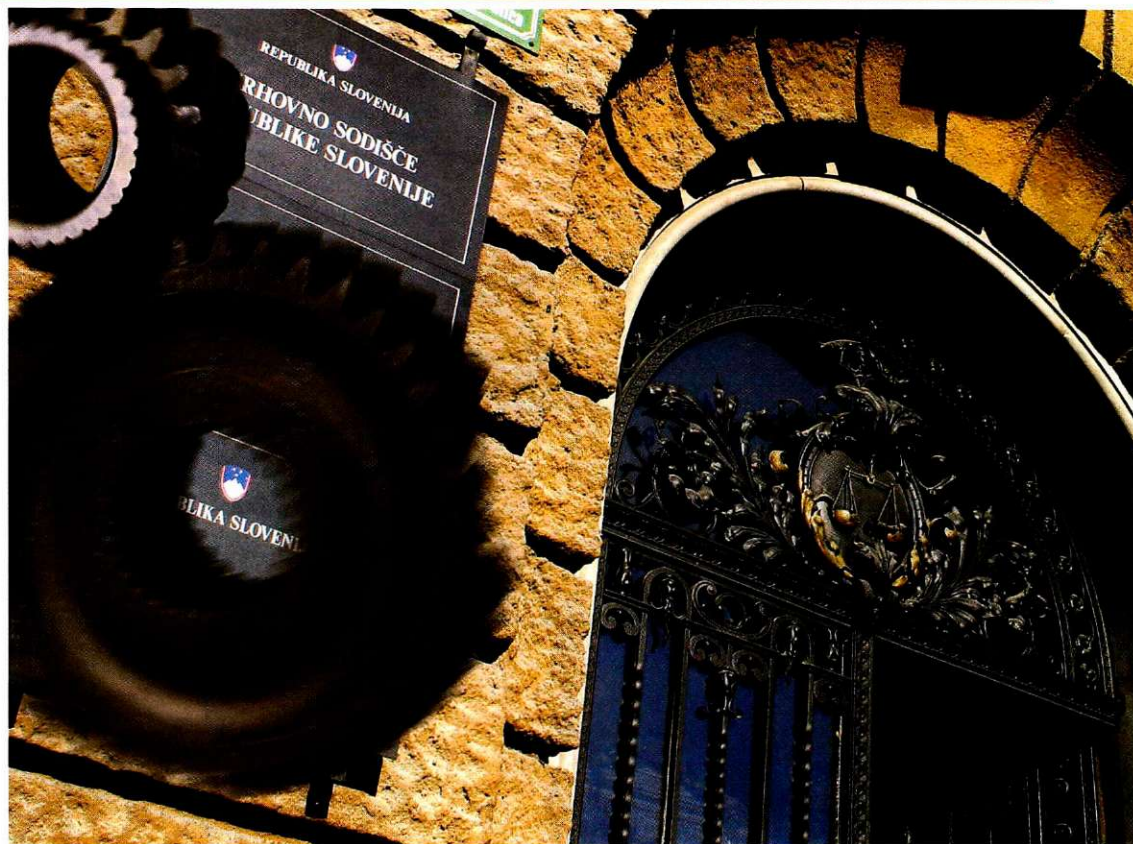
VEČ INFORMACIJ NA WWW.ZAV-TRIGLAV.SI

Sodni zaostanki so osrednji problem naših sodišč, da arogance posameznih delilcev pravice niti ne omenjamo. Zadeva je toliko bolj boleča, ker se za marsikaterim primerom skriva dolga zgodovina krivic.

Izredno pogovoren je primer Ljubljancana Borisa Jančigaja, ki si že dolgo četr stoletja neuspešno prizadeva za svoj prav. Čeprav je Jančigaj svojo zgodbo pred leti že predstavil v nekaterih medijih, se stvari od takrat niso bistveno premaknile. Kot nam je sam pojasnil, pa ne gre samo za počasnost sodišč, kot so nekateri pisali.

Prve nepravilnosti

Prvi zapleti segajo v leto 1978 in so povezani z odločbo takratnega Sodišča združenega dela. Jančigaj se je pred tem znašel brez dela, sodnica Li-

Čakajoč na pravico

lijana Friedl pa je v sporu med delovno organizacijo in Jančigajem sprva sicer ugodila zahtevi slednjega, da delovna organizacija predloži manjkajoče akte, brez katerih bi bila odločba nezakonita (po Jančigajevih trditvah zahtevani akti sploh nikoli niso obstajali). Medtem ko je bil rok za oddajo aktov osem dni, pa je sodnica že pred tem, po komaj štirih dneh sklicala sklepno obravnavo, tako da sodišče ključnih aktov nikoli ni videlo, kot trdi Jančigaj. "Zahtevanih aktov pa niso nikdar predložili zato, ker niso nikdar obstajali," je prepričan Jančigaj, ki trdi, da so ga nato skoraj v tajnosti aretirali, da bi ga utišali in prikrili svoje početje.

Utišajte ga!

Oktober 1981 se je Jančigaj soočil z organi represije. Pod pritvezo, da se želi komandir mili-

ce pogovoriti z njim, trdi Jančigaj, so ga odpeljali na postajo milice in nato zaklenili v sobo, dokler niso prišli ponj in ga odvedli v zapore na Povšetovi.

Zakaj je do tega "maščevanja" prišlo tako pozno? Razlog je preprost. Naš sogovornik se je le nekaj dni pred do-

godki zglasil v Beogradu na komisiji za prošnje in pritožbe pri zvezni skupščini, kjer ga je sprejel dr. Petar Radulović. Ta mu je dejal, tako Jančigaj, da se to, kar delajo z njim v Ljubljani, ne dogaja niti v Mavretaniji. Ob vpogledu v nezakoniti postopek zoper Jančigaja naj bi bil Radulović vpricho stranke poklical tedanjega družbenega pravobranilca Vinka Kastelica v Ljubljano. Dosegla naj bi bila dogovor, da Kastelic sprejme Jančigaja na pogovor. Do aretacije, ki je sledila, naj bi prišlo z namenom, da se omenjeno srečanje prepreči in s tem prikrijejo storjena kazniva dejanja.

Od Poncija do Pilata

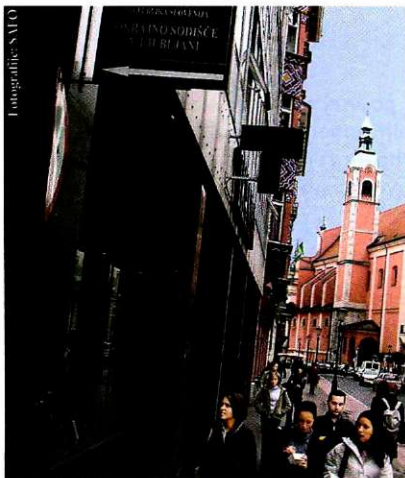
Radulović naj bi bil po Jančigajevih besedah poklical tudi predsednika slovenskega republiškega sindikata Vinka Hafnerja, ta pa naj bi bil obljubil, da bo Jančigaja povabil na pogovor. Do tega je prišlo šele po preteku Jančigajeve zaporne kazni.

Ko naj bi se končno srečala, je našega sogovornika sprejel drug človek. Pogovora pa je bilo kmalu konec, ko je Jančigaj odkrito priznal, da ni član partije.

Naš sogovornik navaja vrsto oseb, ki so bile po njegovo vpletene v njegovo nezakonito aretacijo. Sodbe o petmesečni zaporni kazni zaradi razzlitve uradne osebe, tako Jančigaj, ni nikoli prejel, tako da se nanjo ni mogel pritožiti. Do sodbe je vendarle prišel po dolgoletnih prizadevanjih marca leta 2000. Predstojnica ljubljanskega okrajnega sodišča Marija Bele Vatovec je novinarju tedaj razložila, da so Jančigaju fotokopijo sodbe poslali in da lahko o pravilnosti postopka sklepajo iz vpisnika. Po slednjem je sodba postala pravnomočna 23. oktobra 1981.

Uničeni spisi

Izredno sporni sta dve zadevi. Prva je ta, da so Jančigaja aretirali že 12. oktobra oz. skoraj dva tedna pred tistim, ko naj bi bil obtoženi po pre-

Na ljubljanskem okrajnem sodišču so v tem času že uničili dokumentacijo, ki bi po Jančigajevem mnenju dokazala nezakonitost postopka.

Pravosodni minister Lovro Šturm je zmanjšanje sodnih zaostankov postavil med svoje prednostne naloge. Kot kaže naš primer, bo imel obilo dela.

Boris Jancigaj si že desetletja prizadeva za popravilo krivic, ki so se mu zgodile in na katere sploh ni imel možnosti pritožbe.

pričanju sodišča prejel sodbo. Zato je Jancigaj prepričan, da so na sodišču vse papirje napisali za nazaj. Še bolj čudno je dejstvo, do katerega se je naš sogovornik dokopal šele leta 2000 v časopisnem prispevku, da so na sodišču vse spise z izjemo končne odločbe uničili. Pri tem gre za sodno prakso, ki nalaga hrambo večine spisov le pet oz. deset let. Zaradi uničenja gradiva na sodišču niso mogli niti potrditi niti zavrniti Jancigajeve trditve, da sodbe ni prejel. Sodnica Bele Vatovčeva se po njegovo spreneveda, skrajno oster pa je do sodne prakse uničenja starejših spisov. Na ta način, trdi, tudi nezakonite sodbe, kot naj bi bila v njegovem primeru, brez druge dokumentacije dajejo videz zakonitosti.

Na Vrhovnem sodišču RS, ki je Jancigaju na njegovo prošnjo poslalo dopis, so med drugim zapisali, da "vsako sodišče arhivira svoje spise", kar pa očitno ne drži, pravi Jancigaj. "Nobene dvoma ni, da so zadeve sodišča

Jancigaj je moral med letoma 1981 in 1982 pet mesecev presedeti v zaporu, ne da bi, kot trdi, sploh prejel kakšno sodbo.

tudi ovadba, obtožni predlog, zapiski ki obravnav, vsekakor povratnice o prejemu vabil za obravnavo, povratnice o prejetju sodb in razni dopisi, ki jih izda sodišče," je prepričan Jancigaj. Razlog, da sodišča omenjenih dokumentov ne hranijo trajno, pa je po njegovo na dlani. V njegovem primeru naj bi šlo za grobo kršenje vrste pravnih norm; od tega, da je bila sodba zoper njega napisana pozneje, do zdaj že uničenih zapisnikov obravnav, na katere ni bil nikoli vabljen. "Gotovo pa tudi obravnav ni bilo," doda Jancigaj.

Omenjeni primer, ki smo ga opisali le v grobem, predstavlja zelo občutljiv material. Čeprav Jancigaj trdi, da ima za vse svoje trditve dokaze, po vseh teh letih pravzaprav ne more uspeti v dokazovanju svojih trditve, saj je sodišče uničilo spise, ki bi bistveno pripomogli h končni razrešitvi primera.

Ne razumljivo dolgo čakanje na sodbo okrajnega sodišča (skoraj devetnajst let) je gotovo pripomoglo k zabrisanju sledi morebitnih nepravilnosti. Mnogi bi seveda v nasprotju z Jancigajem vrgli puško v koruzo po prvih neuspehih, zato je njegova "trma" že sama po sebi močan argument v prid njegovi nedolžnosti. Ob rob tej zgodbi pa se kot že mnogokrat postavlja vprašanje verodostojnosti in predvsem učinkovitosti slovenskih sodišč. Slednja je trn v peti tudi pravosodnemu ministru Lovru Šturm, ki je zmanjšanje sodnih zaostankov in izpeljavo še odprtih postopkov denacionalizacije postavil med prednostne naloge svojega mandata. Nedvomno ga čaka trdo delo.

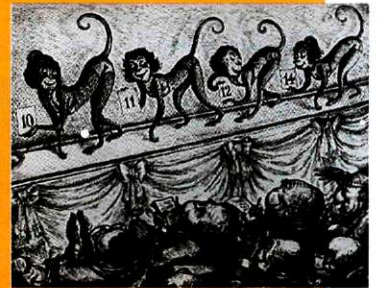
Mitja Volčanšek

zasavske glose

Ali v LDS vre?

Strankarsko dogajanje je bilo v času parlamentarnih počitnic zanimivo tudi v Zasavju. Medtem ko se vladajoče stranke utrjujejo na oblasti, se dolgoletna najmočnejša stranka liberalna demokracija pripravlja na predčasni kongres. Po raziskavah javnega mnenja, kjer je pristala na zanjo alarmantnem tretjem mestu, predkongresno razpoloženje ni sproščeno. Mnogi simpatizerji in člani te stranke se upravičeno sprašujejo, kaj bi bilo, če bi takoj po slabem volilnem izidu prisluhnili zagorskemu občinskemu odboru in eldesovemu "prvoborc", sicer pa poslancu in dolgoletnemu županu Zagorja ob Savi Matjažu Švaganu. Takrat so Zagorjani zahtevali odstop predsednika stranke Toneta Ropa, o čemer smo pisali tudi mi. Dogajanje v gostišču Kum za zaprtimi vrati je bilo takrat nadvse zanimivo in na trenutke tudi zelo glasno. Bučno razpravljanje in zatrjevanje takratnega predsednika vlade v odhajanju Toneta Ropa, da je on pravi mož, ki bo LDS popeljal na pota stare slave, ni prepričalo članov zagorskega občinskega odbora, da bi svoj predlog o zamenjavi predsednika stranke umaknili. Jeza Ropa in njegovih prisklednikov pa je botrovala temu, da preostali občinski odbori, ki tudi niso bili zadovoljni z delom svojega predsednika, zagorskega niso podprli. Verjetno se sedaj tolčejo po glavi. A je že tako, da je treba včasih prisluhniti srcu, razumu in ne vedno gledati na osebne interese in biti vedno le s tistimi, ki so v danem trenutku močni. Vendar pa je to narava dela članov te stranke. Za šibke jim nikoli ni bilo mar (z redkimi izjemami). Kot nam je uspelo izvedeti (to smo najprej zasledili v Magu) in kasneje preveriti, so stvari prišle celo tako daleč, da so nekateri v vrhu stranke zagorskemu županu in poslancu Matjažu Švaganu grozili z izključitvijo iz stranke. In to samo zato, ker je imel pri referendumu o zakonu o medijih drugačno mnenje. Švagan naj bi bil imel po nekajurnem "prigovarjanju" v poslanskih prostorih LDS, naj vendarle k devetindvajsetim poslanskim podpisom doda še svojega, tridesetega, vsega dovolj in je popustil. Od našega vira nam je še uspelo izvedeti, da bi se lahko po kongresu LDS zgodili dve stvari. Najprej, če bi Rop znova zmagal v boju za predsednika, bi se kaj lahko zgodilo, da bi vse "neposlušne" člane preprosto preginal iz stranke. Lahko pa se zgodi, da bo spoznal, da podpore za mesto predsednika nima dovolj in bo počasi s svojimi podaniki oblikoval novo stranko.

Težav pa nimajo samo v vrhu stranke, ampak nekaj tudi v samih občinskih odborih, kjer njihovi svetniki odstopajo kot po tekočem traku. Največ zaradi protikorupcijskega zakona, ki je sicer skrpucalo ... Pred časom je svetniške klopi zaradi tega v Zagorju zapustil Vekoslav Ajtič, iz osebnih razlogov pa Sašo Mervar. Slednji naj bi bil izstopil tudi iz stranke. Tudi v drugih strankah v Zagorju je leto pred lokalnimi volitvami živahno. V Slovenski demokratični stranki so pred časom želeli izvoliti novega predsednika, pa so to zaradi nesklepčnosti prestavili na jesen. Aktivni so tudi v zagorski Demokratični stranki upokoencev Slovenije. Pred časom so izvolili novo vodstvo. Dosedanjo predsednico občinskega odbora Amalijo Kuder je na predsedniškem mestu zamenjal dacar Albin Pražnikar. Omenjeni odbor je bil eden tistih, ki ni podpiral vstopa stranke v Janševo vlado, sedaj pa njihov kadrovik Ivan Cencelj ocenjuje, da so storili prav, da so sestavni del vlade. So pa v omenjenem odboru včlanjeni nekdanje zelo pomembni ljudje. Med njimi zasledimo nekdanje ravnatelje osnovnih šol pa direktorje različnih javnih ustanov, tudi pomembnega osamosvojitvenega aktivista Rancingerja. Mimogrede, Ivan Cencelj, ki se je stranki pridružil letos, je bil doslej bolj znan kot ustanovitelj in predsednik Sindikata brezposelnih delavcev Slovenije, ki mu je roko sodelovanja ponudil le Lombarjev sindikat Neodvisnost KNSS. Zaradi bolezni v družini pa tudi zaradi šikaniranja v svojih sindikalnih vrstah pa je, kot nam je dejal, mesto predsednika prepustil drugemu. Bajje je tudi članov v omenjenem sindikatu že zelo malo, tako da je vprašljivo celo nadaljnje delovanje. Igor Gošte

Iznajdljivi

Četverica roparjev, oblečenih v policijske uniforme, je na vzhodu BiH ukradla približno milijon evrov, ki so jih prevažali za potrebe lokalne banke. Do ropa je prišlo na območju planine Romanija na cesti med krajema Han-Pijesak in Sokoc. Roparji so vozilu banke Pavlović, v katerem sta bi-

la oborožena stražarja, postavili zasedo. Na cesti, po kateri se je pripeljal vozilo, so postavili prometni znak, ki zaradi del na cesti zahteva zmanjšanje hitrosti. Eden od roparjev je z znakom zadržal vozilo, to je nato blokiralo drug avtomobil z rotacijsko lučjo, iz njega pa so izstopile štiri zamaskirane osebe, oborožene z avtomatskimi puškami in oblečene v črne kombinézone z napisom "policija". Zamas-

kirani roparji so naperili orožje v stražarja, ju prisilili k izstopu in ju zvezali. Odnegli so dve vreči z bankovci v vrednosti dva milijona konvertibilnih valut oziroma milijon evrov.

Ukradeni čevlji

Iz muzeja v Grand Rapidsu so ukradli par čevljev, ki jih je igralka Judy Garland nosila v filmu Čarovnik iz Oza. Tat je razbil okno in iz muzeja ukradel čevlje, ki pa so bili na srečo zavarovani za milijon dolarjev. Muzej v rojstnem mestu Judy Garland si je rdeče svetleče čevlječke spodobil pri zbiralcu iz Los Angelesa. Sicer pa obstajajo štirje pari čevljev, ki jih je igralka nosila v Čarovniku iz Oza. Eni so v Inštitutu Smithsonian, ene pa so leta 2000 na dražbi pri Christie's prodali za 666.000 dolarjev.

Blairove počitnice

Britanski premier Tony Blair se je vrnil v London s 25-dnevnih skrivnih počitnic na Barbadosu. Lokacija Blairovih počitnic je bila skrivnost predvsem iz varnostnih razlogov po julijskih terorističnih napadih v Londonu. Mediji so upoštevali navodilo

Blairovih svetovalcev, a se je nato premier izdal sam, ko se je udeležil slovesnosti na povabilo barbadoških veteranzov iz druge svetovne vojne.

Ptičja gripa

Organizacija ZN za prehrano in kmetijstvo (FAO) opozarja, da se lahko ptičja gripa, ki je izbruhnila v več azijskih državah, z divjimi vod-

nimi pticami razširi po vsem svetu, tudi na Bliznji vzhod, Evropo, južno Azijo in Afriko. FAO je v izjavi zapisala, da bodo v bližnji prihodnosti ptice iz Sibirije, kjer so nedavno odkrili virus H5N1, prenesle to smrtonosno bolezen do Kaspijskega in Črnega morja. Tako se bo lahko virus prek Balkana razširil tudi v Evropo. Poti ptic selivk vodijo tudi čez Azerbajdžan, Iran, Irak, Gruzijo, Ukrajino in nekatere sredozemske države. Tveganje je povečano tudi v Indiji in Bangladešu. Tudi v Evropi so čedalje bolj zaskrbljeni. V Franciji so že napovedali prve preventivne ukrepe, nemški znanstveniki pa so začeli razvijati laboratorijske poskuse za hitrejše odkrivanje virusa ptičje gripe. V Aziji je v epidemiji te bolezni od leta 2003 umrlo več kot 60 ljudi, poleg tega je poginilo ali pa je bilo pobitih več kot 140 milijonov ptic.

Rekvjem

Poljski skladatelj Krzysztof Penderecki po lastnih besedah piše sklad-

bo v čast pokojnega papeža Janeza Pavla II. Skladba bo del Poljskega rekviema, je skladatelj dejal v Riminiju, kjer se udeležuje srečanja prijateljstva med narodi. Karola Wojtyła je spoznal leta 1952 in z njim razpravljal o moderni sakralni glasbi. Vendar se je Wojtyła tedaj bolj zanimal za književnost kot za glasbo. Prošnjo Karola Wojtyły, naj piše tudi popularno kitarško sakralno glasbo za mladino, naj bi bil Penderecki zavrnil, ker sta se mu zdeli Bach ali gregorijansko petje primernejša.

Kulturna dediščina

Berlinski župan Klaus Wowereit (SPD) se zavzema za vpis judovskega pokopališča v berlinskem Weissenseeju na seznam kulturne dediščine organizacije UNESCO. Wowereit za pokopališče meni, da gre za kraj "nacionalnega pomena". Z 115.500 grobovi je berlinsko judovsko pokopališče največje v Evropi. Judovska skupnost sama ne bo mogla rešiti tega 125 let starega pokopališča, stroški obnove pokopališča pa so ocenjeni na okrog 40 milijonov evrov. Zdajšnje subvencije berlinskega se-

nata in donacije še zdaleč ne zadostujejo, zato judovska skupnost upa, da bo denar za obnovo prispevala organizacija UNESCO. Velik del 42 hektarjev velikega pokopališča je danes komaj prehodan. V nasprotju z drugimi judovskimi pokopališči je na berlinskem mnogo velikih in dragocenih nagrobnikov, vendar so številni danes prevrnjeni ali pa jim grozi, da bodo padli. Poti so zaraščene z bršljanom in grmičevjem.

Aborigini

Po podatkih avstralskega statističnega urada imajo avstralski domorodci, aborigini, krajšo pričakovano življenjsko dobo kot beli prebivalci te celine. Kljub izboljšanju kakovosti življenja so avstralski prvobitni naseljenci in drugi prebivalci otočja v Torresovem prelivu na severu Avstralije še nadalje prikrajšani za številne socialne ugodnosti. Njihova pričakovana povprečna življenjska doba je 59,4 leta za moške oziroma 64,8 leta za ženske, medtem ko je za avstralske belce pričakovana življenjska doba za moške 76,6 leta, za ženske pa 82 let. Aborigini, ki jih je 492.000 ali 2,4 odstotka prebivalcev Avstralije, bolj kot belci obolevajo tudi za različnimi boleznimi.

Končno

Po vrsti usodnih nesreč v kitajskih rudnikih se je vlada v Peking u odločila za izboljšanje varnostnih ukrepov v njih. Do konca leta mora tretjina vseh kitajskih rudnikov premoga dokazati, da njihovi ukrepi za varnost na delu ustrezajo nacionalnim varnostnim standardom. Vlada želi do konca leta preveriti kakih 7.000 premogovnikov, ki veljajo za nevarne, ukrep pa bo večinom prizadel manjše rudnike. V pr-

hu Južne in Severne Koreje junija 2000 se je doslej srečalo enajst družin, vendar so imele na voljo le nekaj dni, dovoljenje pa je veljalo le za omejeno število družinskih članov.

Belo blago

Sklad ZN za pomoč otrokom (Unicef) opozarja, da trgovanje z otroki v svetu narašča. Še posebej zaskrbljivo pa je dejstvo, da je več kot milijon otrok letno prisiljenih v prostitucijo, prosjačenje in prisilno delo. Veliko otrok je fizično zlorabljenih in ne hodijo v šolo, kar jim še dodatno zmanjšuje priložnosti za prihodnost. Sicer naj bi bilo zaradi trgovine z ljudmi na splošno vsako leto kar okoli 2,4 milijona žensk in otrok žrtev tovrstnega kriminala. Vsaj polovica jih je mladoletnih.

Kitajci v Moskvi

Kitajci bodo gradili najvišjo stavbo v Moskvi. To bo začetek velikega gradbenega sodelovanja dveh sosednjih držav. V okviru perspektivnega poslovnega središča, imenovanega Federacija, naj bi gradili nebotičnik. Kitajska državna korporacija (CSCES) se je obvezala, da bo 85-nadstropni objekt skupno površino 340 tisoč kvadratnih metrov zgradila v dveh letih. Ruska prestolnica ima že nekaj let program, imenovan Novi prstan Moskve, ki načrtuje graditev skoraj 200 zgradb z več kot 30 nadstropij. Vsi ti objekti naj bi se gradili po posebnih načrtih, stali pa naj bi praktično po vsej Moskvi.

Premiki

Afganistanska zasebna televizija Tolo TV je napovedala, da bo prvič v zgodovini Afganistana začela predvajati pogovorno oddajo za ženske. V oddaji, ki se bo zgledovala po priljubljeni ameriški oddaji Oprah Winfrey, naj bi po navedbah televizije obravnavali predvsem družbene teme, kot so izobraževanje, zakon, lepo vedenje, materinstvo in zdravje. V vodstvu televizije pravijo, da želijo s tem sprožiti socialne spremembe. Odda-

Obtožen korupcije

Okrožno sodišče v Tel Avivu je Omrija Šarona, najstarejšega sina izraelskega premiera Ariela Šarona, obtožilo korupcije v zvezi z zbiranjem sredstev za očetovo predvolilno kampanjo leta 1999. Omri, poslanec Šaronove stranke Likud, naj bi bil poskušal prek navideznih družb prikriti nezakonito financiranje kampanje. Tako je leta 1999 prek svoje družbe Annex Research od različnih družb v Izraelu in tujini nezakonito pridobil približno 1,3 milijona dolarjev sredstev. Premier že ves čas zatrjuje, da ni bil seznanjen z načinom financiranja svoje kampanje in da jo je vodil izključno Omri.

ja z naslovom Bonu (Ženska) bo po napovedih opazovalcev izzvala ogorčenje lokalnih verskih dostojanstvenikov. Televizija Tolo TV je bila ustanovljena oktobra lani in je močno razburi-

identificirane osebe s posnetkov. "Babica z dokazi" je pod policijskim varstvom. Na filmih, skupaj jih je za 33 ur, so posneti trgovci z mamili, ki so bili včasih oboroženi tudi z avtomatskim orožjem, in ljudje vseh starosti, tudi desetletni otroci, ki kupujejo in preizkušajo kokain.

Srečanje kuharjev

Na rednem letnem srečanju, ki poteka že 28 let, se je v Pragi srečalo enaindvajset kuharjev predsednikov držav. Prvo srečanje je bilo leta 1977, od tedaj pa se člani kluba srečujejo vsako leto v drugi državi in spoznavajo njeno gastronomijo. V Prago so med drugim pri-

Pogumna babica

Nedaleč od znane brazilske plaže Copacabane je 80-letna Brazilka iz svojega stanovanja dve leti opazovala in snemala razpečevalce mamil, nato pa 22 filmov izročila policiji. Ta je na podlagi posnetkov začela obširno akcijo. Prijeli so 15 osumljenih prekupčevalcev, vključno z dvema visokima policijskima uslužbencema, še vedno pa iščejo druge, še ne-

šli glavni kuharji britanske kraljice Elizabete II., južnoafriškega predsednika Thaba Mbekija in indijskega premierja Manmohana Singa.

vi fazi zaprtje grozi 1.324 rudnikom, ki bodo morali znova vložiti zahtevo, če bodo želeli nadaljevati z delom.

Simbol

Po dolgih pogajanjih sta Južna in Severna Koreja v sredo začeli graditi stavbo, v kateri se bodo lahko redno srečevale družine, ki so po korejski vojni (1950–1953) ostale na različnih straneh meje. Trinajstnadstropna zgradba, ki bo stala v bližini meje v gorovju Gaumgang na vzhodni obali, naj bi bila dokončana do aprila 2007. Center naj bi postal simbol enotnosti in zblizevanja na Korejskem polotoku. Sicer pa naj bi graditev poslopja v številnih Korejcih zbudila upanje, da bosta državi kmalu našli dolgoročno rešitev za redna srečanja ločenih družin, vsakokrat v drugi državi. Po zgodovinskem vr-

la afganistansko javnost, ko je predvajala videospote po afganistanskih merilih pomanjkljivo oblečenih pevk.

Otok zakladov

Že več kot dvesto let iskalci zakladov kopljejo po gozdnatem otoku Oak v kanadski provinci New Scotland in poskušajo najti zaklad v starodavnem podzemnem predoru, ki ga lokalni prebivalci poznajo pod imenom Denarni rudnik. Ozakladu krožijo različne zgodbe. Ena od njih govori o zakopanem zakladu španskih konkvistadorjev ter različnih piratov, kot je bil William Kid v 17. stoletju. Seveda do sedaj na otoku še nihče ni našel zaklada, vendar pa sta tu dva človeka, ki imata v lasti zemljo z morebitnimi zakladi; pripadajo jima tri četrtine otoka z Denarnim rudnikom vred. Otok je v zasebni lasti od 18. stoletja in je kot nekaj še vedno skoraj nenaseljen. Na njem živijo samo njegov drugi lastnik Fred Nolan in dva naseljence. Ker namerava večinski lastnik svoj del otoka prodati, se drugi bojijo, da bi ga kupila gradbena podjetja in ga pozidala s hišami. Nekateri inženirji predlagajo, da bi otok zaradi domnevnih zakladov preiskali s sodobnimi metodami, kar pa bi stalo okoli 15 milijonov kanadskih dolarjev. Resnejša so mnenja arheologov, ki bi radi izvedli arheološka izkopavanja, da bi razkrili skrivnost zgodnjega priseljevanja iz Evrope. To je tudi pravi zaklad na otoku.

Mladi arheologi

Trije petletni fantki iz severno-norveškega mesta Tromse so postali vzrok za arheološko senzacijo. Dvojčka Artur in Teodor ter njun prijatelj Jasper so se igrali pred vhodom v hišo in našli pravi zaklad iz časov Vikingov. Neverjetno, vendar resnično: najdena predmeta – verigo s podobami zmajevskih glav in težko srebrno zaponko – so vrgli med svoje igrače in starši najprej niso ničesar opazili. Šele čez nekaj dni je oče dvojčkov poiskal stik z mestnim muzejem, kjer so bili presenečeni, saj na severnem Norveškem še nikoli niso našli ničesar podobnega. Ornament na verigi in zaponki priča, da sta najdena predmeta stara več kot tisoč let, narejena naj bi bila med letoma 800 in 900. Toda s tema najdbama se zadeva ni končala, saj so strokovnjaki na kraju najdbe našli še več predmetov iz vikinških časov. Največjo pozornost je pritegnila veržica s težkim križem, najverjetneje vikinški roparski plen iz južnih krajev. Na kraju najdbe bodo v prihodnosti izvedli arheološka izkopavanja, saj upajo na še več. Dečkov, ki so prvi našli vikinške predmete, pa najdbe niso pretirano navdušile –raje bi našli meč ali pravo dinozavrovo kost.

Prsi iz laboratorija

Znanstvenikom je uspelo izolirati gen, ki povzroča rast prsi – to odkritje bo kasneje omogočilo laboratorijsko gojenje tkiva prsi za lepotne operacije, predvsem pa za kirurško rekonstrukcijo prsi po prebolelem raku na prsih. S pomočjo tega gena bodo skušali najprej pojasniti vzroke nastanka raka na prsih in odgovoriti na vprašanje, zakaj nekaterim ljudem zraste več kot dve prsni bradavici. To se po statističnih podatkih pojavi pri vsakem osemnajstem človeku. Skupina znanstvenikov iz raziskovalnega centra Breakthrough Breast Cancer je odkriti gen poimenovala Scaramanga. Gen povzroča rast prsi, hkrati pa ima tudi pomembno vlogo pri nastanku raka na prsih. Z njegovo raziskavo bi odkrili, kako poteka normalen razvoj prsi in kako je to povezano z nastankom raka. Vendar je treba poudariti, da najdeni gen ne vpliva na velikost prsi – ta je odvisna od količine maščobnih celic v njih.

Četrti genom

Prva podrobna primerjava človeških in šimpanzovih genov je pokazala, da je veriga DNK pri njiju identična kar v 96 odstotkih. Seveda obstajajo bistvene razlike, še posebej pri genih, ki določajo seksualno vedenje, razvoj možganov, imunost in dojemanje. Šimpanz je postal četrti sesalec, pri katerem so popolnoma dešifrirali genom, kot so to naredili že pri miši, podgani in človeku. Najzanimivejše odkritje je, da je po šestih milijonih ločene evolucije razlika med šimpanzom in človekom desetkrat večja kot na primer med dvema človekoma, ki nista v sorodu, in desetkrat manjša kot razlika med mišmi in podganami. Po besedah Simona Fisherja z oxfordske univerze pa bo najtežja naloga najti tiste dele genoma, ki povzročajo majhne razlike med človekom in šimpanzom, kot je na primer razvoj govora. Že prejšnje raziskave so pokazale, da se človeški možgani od šimpanzovih razlikujejo po velikosti in razgibanosti skorje samo zato, ker se določena vrsta proteina v telesu izloča prav v času rasti možganov – pri zarodku in dojenčku. Šimpanzi nimajo gena, ki povzroča vnetni proces ob okužbah, ljudje pa smo izgubili gen, ki preprečuje razvoj Alzheimerjeve bolezni.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plaćilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

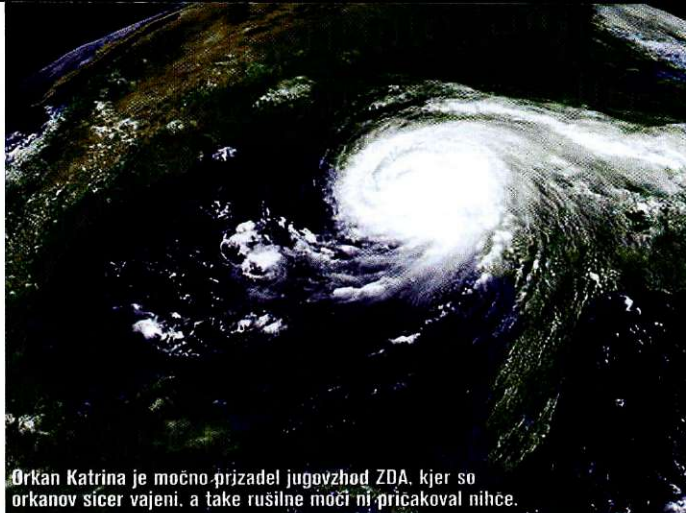
kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: da ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

S to naročilnico se zavežem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Jug Združenih držav Amerike so letos tako kot skoraj vsako poletje prizadeli orkani, a letos je orkan Katrina udaril veliko močnejše in za seboj pustil opustošenje, ki mnoge spominja na posledice lanskih cunamijev v jugovzhodni Aziji. Največjo škodo je utrpelo ameriško mesto New Orleans z več kot milijon prebivalci, ki je zgrajeno dva metra pod morsk gladino na eni strani, na drugi strani pa ga pred reko

Orkan Katrina je močno prizadel jugovzhod ZDA, kjer so orkanov sicer vajeni, a take rušilne moči ni pričakoval nihče.

de na jugovzodu ZDA, vsekakor pa bodo morali biti prebivalci tega območja v prihodnje pripravljene tudi na tako uničujoče orkane, kot je bila Katrina.

Ogroženo gospodarstvo

Francoski časnik Figaro je orkan Katrina, ki je močno omajala ameriško gospodarstvo in predvsem črpanje nafte v Mehškem zalivu, označil za "katastrofo ne le humanitarnih, ampak predvsem gospodarskih razsežnosti, ki

Huda Katrina

Misisipi varujejo nasipi. Ameriški strokovnjaki so tako že več let opozarjali, da nasipi ne bi vzdržali niti orkana tretje stopnje, Katrina pa je bila orkan četrte stopnje, zato je katastrofa postala neizogibna. Nasipi so popustili in voda je poplavlila večino tega zgodovinsko zelo pomembnega mesta.

Mestne oblasti so prebivalce že ob napovedi bližajočega se orkana začele pozivati, naj mesto zapustijo. Večina je to tudi storila, na svojih domovih pa so ostali večinoma revnejši in ostareli prebivalci. Veliko se jih je zateklo tudi na mestni stadion, kjer so nameravali preživeti orkan in se nato vrniti v svoje domove, kot orkanov vajeni prebivalci to počno skoraj vsa-

ka s helikopterji, saj se je večina preživelih zatekla na strehe hiš, od koder jih rešujejo in jih vozijo v bližnje zvezne države, večinoma v Texas. Število žrtev narašča iz dneva v dan, vendar oblasti o njihovem številu molčijo, neuradni viri pa zatrjujejo, da se bo povzpelo celo na deset tisoč. Ameriška vojska je že sporočila, da bo potrebnih od 36 do 80 dni, da bodo iz New Orleansa odstranili vodo, ki je mesto poplavlila zaradi slabih nasipov.

Pomoč v polnem teku

V Washington so medtem že začeli prihajati prvi prispevki za žrtve orkana; veliko držav je v ZDA poslalo denar, na prizadeta območja pa pomoč

naravne nesreče, a kljub temu bodo prebivalci prizadetih mest morali počakati vsaj še tri mesece, da se bodo lahko vrnili domov in začeli znova.

Pentagon je v New Orleans napotil že več kot 50 tisoč vojakov, ki igrajo ključno vlogo pri preseljevanju ljudi na varno. S poplavljenih območij je bilo velikokrat slišati, naj oblast ne bi bila zagotovila pravočasne pomoči in dovolj hitre evakuacije preživelih, veliko kritik pa leti tudi na predsednika Busha, čigar prvi obisk območij, ki jih je prizadel orkan, ni vključeval obiska New Orleansa. Bush je sprva obiskal državi Missisipi in Louisiano, obiska New Orleansa pa ni bilo na njegovem dnevnem

je dokazala, da je zahodni svet od nafte odvisen tako kot odvisnik od mamila". Katrina je močno poškodovale štiri naftne rafinerije v Mehškem zalivu, kjer ZDA črpajo večino svojih zalog nafte. Cena črnega zlata je zato že presegla mejo sedemdesetih dolarjev za sodček, cene pa so se nekoliko umirile, šele ko je ameriška vlada napovedala sprostitve strateških naftnih rezerv. Tudi sicer je gospodarstvo na tem območju močno vezano na črpanje nafte in zemeljskega plina, zato bodo potrebni meseci in leta, da se bodo spet vzpostavile razmere, kakršne so bile pred Katrina. S tem mislimo predvsem na prebivalce, ki so se sploh še pripravljene vrniti na območja, kjer so še pred tednom

Orkan je najbolj prizadel New Orleans, saj nasipi, ki mesto varujejo pred reko Misisipi, niso vzdržali in je voda poplavlila večino mesta.

Ameriška vojska igra glavno vlogo pri evakuiranju preživelih na varno, večinoma v sosednje zvezne države.

Orkan je močno prizadel naftne rafinerije v Mehškem zalivu, kar je povzročilo silovit skok cen nafte na svetovnih trgih.

ko leto. A letos je le malokateri dom preživel divjanje narave. Najhuje pa je bilo, ko se je Katrina že začela pomikati v notranjost države. Tedaj šele je voda začela poplavliti mesto in ameriški reševalci so začeli evakuirati preživele. Reševanje večinoma pote-

prihaja tudi v obliki hrane, zdravil in odev. Ameriški predsednik George Bush se zahvaljuje za vsako pomoč, a ZDA bolj kot denar potrebujejo hrano in zdravila. ZDA kot gospodarsko najmočnejša država na svetu imajo vsekakor dovolj denarja v skladu za

redu, dokler se razmere niso umirile.

Katrina je nedvomno ena največjih naravnih katastrof v zgodovini Združenih držav Amerike, vprašanje pa je, ali je k njej pripomogel tudi človeški dejavnik. Razloge zanjo bodo najverjetneje začeli iskati šele po sanaciji sko-

dni stali njihovi domovi, sedaj pa je celotno območje tako rekoč zravnano z zemljo. Čedalje več ljudi, ki jim je orkan odnesel vse premoženje, namreč razmišlja o selitvi v varnejše predele države, kjer ne bi vsako poletje s strahom pričakovali bližajočih se orkanov.

Ana Müllner

Fotografija: Reuters

Turčija da, Hrvaška (še) ne

Na evropskem političnem prizorišču se obeta vroč september. Zunanji ministri članic Evropske unije (EU) so na srečanju v Newportu sklenili, da se pristopna pogajanja s Turčijo lahko začnejo predvidenega 3. oktobra letos, medtem ko Hrvaški niso dali soglasja za začetek pogajanj. Najpomembnejše za EU je vsekakor vprašanje, ali naj začne pristopna pogajanja s Turčijo. V Evropi je glede tega vprašanja nekakšna skepsa, javno mnenje pa je deljeno.

Za Slovence je pomembno tudi dogajanje v zvezi s sosednjo Hrvaško. Ta si sicer želi takojšnjega povabila k pogajanjem, vendar njihov začetek blokira haško sodišče, ki ni zadovoljno z njenim sodelovanjem. Znano je, da haško sodišče od Hrvaške zahteva izročitev hrvaškega generala Anteja Gotovine.

Turčija v primežu

Turčija dosega veliko gospodarsko menjavo z državami petindvajseterice, zato bi bil z ekonomskega stališča njen vstop v EU dobrodošel. Vendar pri tem ne gre samo za gospodarsko vprašanje, ampak tudi za vprašanje vrednot, spoštovanja človekovih pravic in drugih normativov, ki jih priznava in zahteva EU. Dejstvo, da ima Turčija večinsko muslimansko prebivalstvo in da je le 5 odstotkov njenega ozemlja na evropskih tleh, ne govori v njen prid. Državi manjka evropska miselnost. Prav tako ne govori v njen prid nespoštovanje človekovih pravic, nepriznavanje Cipra (grški del otoka), ki je postal država članica ob lanski širitvi unije.

Kandidatka za nemško kanclerko Angela Merkel je pred časom pisala nekaterim premierjem držav članic EU in jih pozvala, naj ne podprejo članstva Turčije v petindvajseterici. Merklova je

kandidatka Nemških krščanskih demokratov in vse javnomnensjske raziskave ta čas kažejo, da bo na kandlerskem mestu zamenjala Gerharda Schröderja. Merklova se zavzema za nekakšno tretjo pot Turčije v EU, nasprotuje pa njenemu polnopravnemu članstvu. Zavzema se za njeno privilegirano partnerstvo, kar bi olajšalo ekonomske povezave. Na ta predlog se je ostro odzval turški zunanji minister Abdullah Guel in dejal, da je privilegirano partnerstvo namesto polnopravnega članstva v EU nezakonito. Takšen predlog naj bi po njegovo spodkopaval skupna prizadevanja, ki

trajajo že pol stoletja, in bo le ovira turških odnosov s članicami EU v prihodnosti. Hkrati se je turški zunanji minister odzval na zahtevo francoskega predsednika Jacquesa Chiraca, ki je Turčijo pozval, naj uradno prizna Ciper, ne pa samo podpisane spoznanje o carinski uniji. Guel je Chiracu očital problematiziranje tega vprašanja za volilne namene.

Turčija v EU ne bo mogla vstopiti pred letom 2014, saj v finančni perspektivi (med letoma 2007 in 2013) ni predvidena takšna proračunska sprememba. Tudi v pogajalskem okviru, ki ga je konec junija sprejela bruseljska komisija, je zapisano, da je "maratonska" pogajanja mogoče končati šele po sprejetju proračuna po letu 2014. Prebivalstvo EU ni ravno navdušeno nad sprejemom Turčije v EU. Francija in Avstrija sta tako že napovedali referendum, kjer bi po koncu pristopnih pogajanj s Turčijo svoje mnenje o njenem sprejemu podali volivci. Na Finskem je denimo po zadnji raziskavi vstop Turčije v EU podpiralo 36 odstotkov, 47 odstotkov pa jih je vstopu nasprotovalo.

Na zadnjem srečanju zunanjih ministrov prejšnji teden v bri-

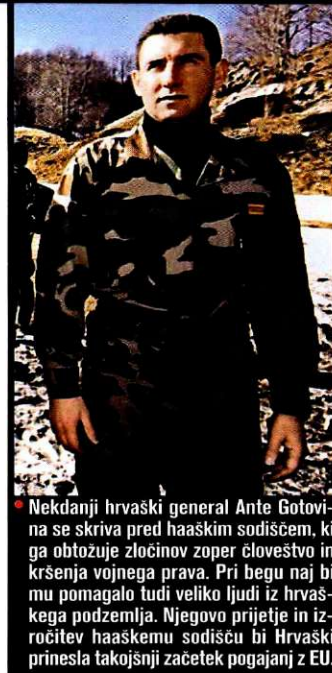
• Evropsko javno mnenje je deljeno glede vstopa Turčije v EU. Nekateri izmed članic moti nespoštovanje človekovih pravic v Turčiji, nekateri pa želijo ohraniti krščansko identiteto Evrope.

tanskem Newportu se je večina ministrov strinjala, naj pristopna pogajanja s Turčijo vendarle začnejo 3. oktobra letos, medtem ko soglasja k začetku hrvaških pogajanj niso dosegli.

Hrvaška še vedno odvisna od Haaga

Zgodba s pridružitvijo Hrvaške je nekoliko drugačna. Po prvotnem načrtu bi morala s pogajanjem začeti že 17. marca 2005. Hrvaški pristop k pogajanjem je najbolj odvisen od mnenja glavne haške tožilke Carle del Ponte. Ta je Hrvaški že nekajkrat podelila negativno mnenje o sodelovanju s haškim sodiščem in s tem preprečila začetek pogajanj. Zahteva haške tožilke je namreč izročitev generala Gotovine ali vsaj povečanje prizadevanj za njegovo prijetje. Kot je dejala del Pontejeva v svojem zadnjem mnenju, ki ga je podala v četrtek, mora

zadeva, da bi se še v tem mesecu začela pristopna pogajanja. Pogajanja podpira tudi osmerica držav znotraj EU (Slovenija, Avstrija, Luksemburg, Italija, Slovaška, Malta, Latvija in Grčija), katerih premierji so britanskemu premierju Tonyju Blairu konec avgusta poslali pismo, v katerem menijo, da Hrvaška z izvajanjem svojega akcijskega načrta zagotavlja polno sodelovanje s haškim sodiščem. V pismu osem premierjev zato terja od Velike Britanije, ki ta čas predseduje EU, da se še septembra začnejo pogajanja s Hrvaško. Akcijski načrt so sosedje sprejeli aprila, z njim so reformirali policijo in obveščevalne službe, prav tako javnosti podrobno predstavljajo nujnost sodelovanja s haškim sodiščem. Tudi hrvaška zunanja ministrica Kolinda Grabar Kitarović je prejšnji teden pred odborom evropskega

• Nekdanji hrvaški general Ante Gotovina se skriva pred haškim sodiščem, ki ga obtožuje zločinov zoper človeštvo in kršenja vojnega prava. Pri begu naj bi mu pomagalo tudi veliko ljudi iz hrvaškega podzemlja. Njegovo prijetje in izročitev haškemu sodišču bi Hrvaški prinesla takojšnji začetek pogajanj z EU.

nom pregona. Hrvati imajo to akcijo za izjemno uspešno, saj naj bi bilo s prijetjem Petrača samo še vprašanje časa, kdaj naj bi prišli tudi Gotovino. Ko se bodo pogajanja s Hrvaško

bi privedel do prijetja Gotovine; nasprotuje mu kar 42 odstotkov, 31 odstotkov pa o tem nima nobenega mnenja. Sam vstop v EU podpira 39,2 odstotka, medtem ko mu nasprotuje 44,6 odstotka vprašanih Hrvatov.

Romunija in Bolgarija se že pogajata

Bolgarija in Romunija sta pristopno pogodbo z EU podpisali že 25. aprila letos. Večina v bolgarskem parlamentu je z vstopom zadovoljna, nasprotniki vstopa v EU pa svarijo pred nekonkurenčnostjo njihovih podjetij na skupnem evropskem trgu. Po njihovem mnenju naj bi bile posledice vstopa bankroti bolgarskih podjetij in povečanje revščine. Bolgarija bo skupaj z Romunijo najrevnejša država unije. Za članstvo sta državi zaprosili že leta 1995, pristopna pogajanja pa začeli leta 1999. Pogajanja sta

• Turški zunanji minister Abdullah Guel je predlog nemške kanclerske kandidatke Angele Merkel, ki je za Turčijo predlagala privilegirano partnerstvo z EU in ne polnopravnega, označil za nezakonito.

• Francoski predsednik Jacques Chirac je kot pogoj Turčiji za začetek pogajanj z EU postavil turško priznanje Cipra.

• Glavna haška tožilka Carla del Ponte je glavna ovira za začetek hrvaških pogajanj z EU – zahteva namreč 100-odstotno sodelovanje Hrvaške s haškim sodiščem. Na Hrvaškem zato velja za eno najmanj dobrodošlih oseb.

“Hrvaška končno okrepi prizdevanja, da ulovi Anteja Gotovino. Očitno bo Hrvaška storila še manj, da ga najde, takoj ko se bodo začela pogajanja z EU”. Hrvaška pa si kljub negativno razpoloženi haški tožilki pri-

parlamenta za zunanje zadeve izrazila željo Zagreba po čimprejšnjem začetku pogajanj in predstavila vsa prizadevanja, ki jih Hrvaška izvaja za polno sodelovanje s haškim sodiščem. Hrvaškim obveščevalcem je tako med drugim uspelo s sodelovanjem z grškimi kriminalisti in Interpolom v grškem pristanišču Igo-umenitsa aretirati Hrvoja Petrača, ki ga na Hrvaškem iščejo zaradi ugrabitve sina generala Zagorca, predvsem pa kot enega glavnih organizatorjev in “sponzorjev” bega in skrivanja Anteja Gotovine. Hrvaška je od grških oblasti že zahtevala Petračevo izročitev hrvaškim orga-

začela, naj bi po prvotnem načrtu v 30 mesecih končali 31 poglavij. Zanimivo je, da na Hrvaškem javno mnenje v nasprotju s politično elito ni posebej naklonjeno vstopu Hrvaške v EU. V anketi, ki jo je opravil hrvaški dnevnik Večernji list, se je večina vprašanih negativno izrekla do akcijskega načrta, ki naj

končali leta 2004, vendar sta zaradi slabega napredka izpadli iz lanskega kroga širitve. Tako morajo s pogajanjem znova zapirati odprta poglavja z EU – okoli 30 vsaka država. Po predvidevanjih naj bi Bolgarija in Romunija v EU vstopili leta 2007 ali 2008.

Gregor Drnovšek

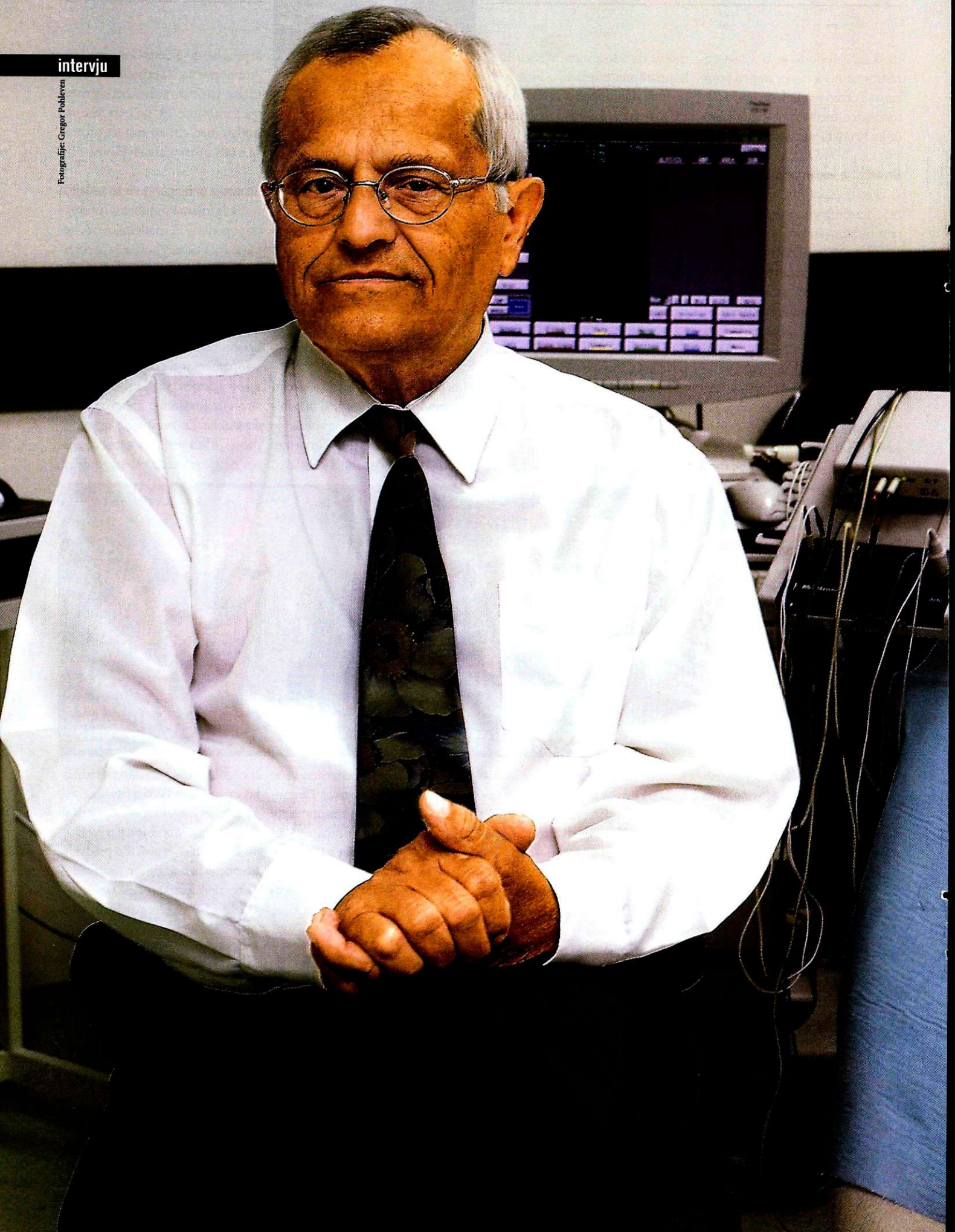
RUMENE STRANI

SLOVENIJA TEL

www.rumenestrani.com

intervju

Fotografije: Gregor Poličevič

Akademik dr. Jože Trontelj je zdravnik specialist nevrolog na Inštitutu za klinično nevrofiziologijo Kliničnega centra v Ljubljani, višji svetnik in profesor nevrologije. Je mednarodno uveljavljen znanstvenik na področju nevrofiziologije z obširno in odmevno bibliografijo v uglednih mednarodnih znanstvenih revijah in soavtor knjige, ki je izšla pri mednarodni založbi. Je dobitnik več nagrad za vrhunsko raziskovalno delo, redni član SAZU in njen podpredsednik, ambasador RS v znanosti ter član številnih mednarodnih in domačih komisij. Med drugim je član strateškega sveta za kulturo, znanost in izobraževanje, ki deluje pod okriljem predsednika vlade.

P opodatkih, ki sem jih zasledila, veliko sodelujete s tujino, objavljenih imate veliko člankov v uglednih mednarodnih revijah, tudi knjige pri tujih založbah, sodelujete s tujimi znanstveniki. Ali se lahko našim bralcem nekoliko podrobneje predstavite?

Po temeljni izobrazbi sem nevrolog, sicer pa sem vse poklicno življenje posvetil klinični nevrofiziologiji, vedi, ki se ukvarja z delovanjem zdravih in bolnih možganov, hrbtenjače, živcev in mišic. Med metodami, ki jih uporabljamo v diagnostiki raznovrstnih bolezni, okvar in motenj, so najbolj znane elektroencefalografija (EEG), elektromiografija (EMG) in izvajeni potenciali možganov. Svoje ožje strokovno in znanstveno zanimanje sem posvetil prenosu vzbujenja z živca na mišico. Tu sem s sodelavci razvijal metodo, ki omogoča zelo občutljivo in zanesljivo spremljanje normalnih in bolezenskih dogajanj na živčno-mišičnem stiku. Zadnjih deset let pa večji del svojega časa namenjam medicinski etiki.

Leta 2003 ste prejeli priznanje ambasador SAZU v znanosti, ki vam ga je podelilo ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, ste tudi dobitnik Kidričeve nagrade za vrhunsko raziskovalno delo. Kaj vam ta priznanja pomenijo?

Seveda sem bil izjemno počaščen. Gotovo

vsem svetu. Kot predsednik komisije, ki ocenjuje etiko raziskav, vem za več slovenskih raziskovalcev na področju biomedicine, ki so že ali bodo kmalu dosegli prav to.

Dejali ste, da zadnjih deset let večji del svojega časa namenjate medicinski etiki. Ali je ta zdaj na primerni ravni, če gledamo s stališča bolnikov?

Slovenski zdravniki imajo kar visoke etične standarde. To ne velja samo za povprečje. Gre tudi za to, da so hude etične napake pri nas zelo redka izjema. Komisija za medicinsko etiko v vseh zadnjih desetih letih ni zaznala primera hujše kršitve etičnih pravil raziskovanja na ljudeh, in to je precej drugače kot v mnogih drugih državah. Tako je bilo tudi vrsto let pred mojim mandatom. Za zavidljivo dobro stanje je gotovo zaslužen pokojni akademik dr. Janez Milčinski, ki je vzgojil številne generacije zdravnikov v duhu hipokratske etike. Dragocene prispevke pa so dali tudi njegovi nasledniki in mnogi profesorji medicinske fakultete, ki so študentom znali privzgojiti etično občutljivost.

Ste redni član SAZU in njen podpredsednik. Ali menite, da ima SAZU dovolj velike vloge v slovenskem družbenem pros-

skih intelektualcev; gotovo pa jih je med slovenskimi znanstveniki in umetniki še precej, ki podobno izpolnjujejo merila odličnosti in bi jih zelo radi videli med nami. Vendar ima SAZU svoja pravila in numerus clausus, ki nekatere kandidate obsoja na dolgo, včasih žal predolgo čakanje. Osebnost me veseli naša letošnja odločitev, da odslej med redne člane sprejemamo tudi vrhunske slovenske znanstvenike in umetnike iz tujine. Kar zadeva naše oglašanje v javnosti, pa imamo trdno pravilo, da se ne odzivamo na vsakdanja vprašanja, na izzive dnevne politike, da skrbno pazimo, da se s kako izjavo ne prenačimo. Ko jo le objavimo, pa se naša temeljito premišljena stališča najbrž marsikom zdi jo preveč načelna in premalo konkretna. Mnogi menijo, da si vzamemo preveč časa. Zato smo gotovo že marsikoga razočarali, a le tako ravnanje akademiji lahko ohranja status nepristranskega, zanesljivega in modrega svetovaleca državi in družbi. Druga oblika pa je sodelovanje posameznih akademikov v različnih svetovalnih telesih, komisijah in podobnem. Tu gre za avtonomno delovanje v osebni imenu, človek svobodno zastopa svoje lastno mnenje. Moram reči, da smo SAZU ali neposredno njeni člani pogosto zaproseni za takšno sodelovanje. Samo trije zgledi: v dosedanji državni komisiji za medicinsko etiko smo bili trije akademiki, v komisiji za Zoisove nagrade med mojim mandatom štirje in prav toliko nas je v strateškem svetu za kulturo, izobraževanje in znanost. Ne vidim razloga za občutek, da smo premalo upoštevani.

Od letos ste član vladnega strateškega sveta za kulturo, znanost in izobraževanje, kar je gotovo za marsikoga presenečenje,

Prepogosto nastavljeno zverženo zrcalo

Pogovor z dr. Jožetom Tronteljem

je nekaj posebnega, ko vam je priznana vrhunska izkušnost, pa čeprav v razmeroma majhnem koščku stroke. Enako počaščenega sem se čutil, ko sem dobil povabila, da napišem poglavje v nove izdaje več vodilnih knjig za področje klinične nevrofiziologije. Medicinskemu raziskovalcu kar nekaj pomeni, ko njegovo metodo uporabljajo v bolnišnicah po

toru oziroma ali je SAZU kot organizaciji in posameznikom, ki so njeni člani, v naši družbi dana dovolj velika veljava?

Kolikor lahko zaznamo, ima SAZU precejšen ugled. Odvisen pa je predvsem od dvojega: od ugleda njenih članov in od modrosti stališč, s katerimi se oglašajo v javnosti. Veseli smo, da je med člani toliko vrhunskih sloven-

saj ste zaposleni v ljubljanskem Kliničnem centru in delate kot zdravnik. Nam lahko kaj več poveste o sebi in o tem, kako to, da ste postali član sveta?

Prvi odgovor je, da človek brez dobrega razloga pač ne da košarice predsedniku vlade svoje države. Drugi pa je, da sem bil povabljen zaradi svojega dosedanega dela in razgledanosti »

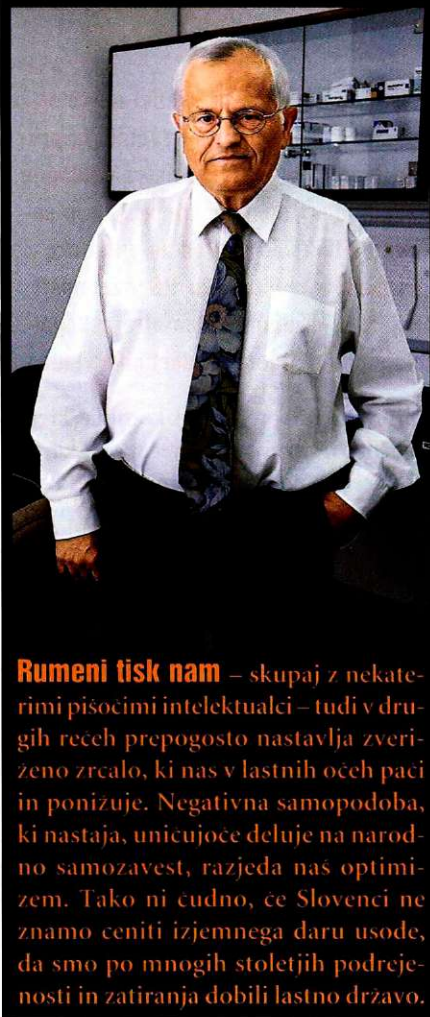
» na področju etike. Etika je pomemben vidik delovanja družbe. Med izhodiščna vprašanja, ki bodo uravnavala življenje, razvoj in status kulture v državi, je v ustanovnem dokumentu strateškega sveta med drugim zapisano, kako razumeti in vzpostaviti odnos med svobodo in odgovornostjo znanosti; kako spremeniti antropocentrični pogled na svet in ravnanje z njim, kako ga zamenjati s spoštljivim odnosom do žive narave in s spoznanjem, da moramo storiti vse, kar je sploh mogoče, za njeno ohranitev; kako uveljaviti previdnostno načelo in načelo prvenstva pravic in koristiti posameznika nad izključno koristjo znanosti in družbe; kako s spoštovanjem načel etike povrniti zaupanje ljudi v znanost; kako zavarovati zapostavljene in prikrajšane manjšine; kako doseči pravičnejše ravnotežje med spoloma; kako varovati dostojanstvo človeških bitij kot temelj za človekove pravice; kako z vzgojo za vrednote pripomoči k bolj etični, bolj uravnoteženi in srečnejši družbi prihodnosti.

Kakšno pa je vaše osebno gledanje na delo vladnega strateškega sveta; svet namreč deluje že nekaj mesecev in so vtisi verjetno že izoblikovani?

Gospod Janša je prvi predsednik slovenske vlade, ki je menil, da vlada potrebuje tudi take svetovalce. Razpravljali smo že o vrsti vprašanj, ki so pomembna za narod in njegovo kulturo, izobraževanje in znanost. Med njimi je dokument Strategija razvoja Slovenije – razvojna vizija in prioritete, Nacionalni raziskovalno razvojni program, vprašanja kulturne identitete Slovencev, priprave Slovenije na predsedovanje Evropski uniji leta 2008. V teh razpravah je bilo dorečenih veliko koristnih misli, ki bodo lahko za podlago in v pomoč pri odločanju vlade in drugih forumov.

Ali menite, da družba v zadostni meri razume dosežke znanosti – kloniranje zarodkov je na primer normalnemu človeku nedojemljivo dejanje?

Filozof Bertrand Russel je že pred pol stoletja pozival k izobraževanju javnosti, politikov in državnikov o dosežkih znanosti. Brez globokega razumevanja bistva teh reči, je govoril Russel, ni mogoče pričakovati, da bodo narodi modro urejali zadeve. Ta čas novi znanstveni dosežki prodirajo kot armada tankov, ki so izgubili voznike – slepo, brezobzirno, brez cilja ali načrta. To je v veliki meri zato, ker se je znanost ločila od kulture. Ljudje, ki se posvečajo človeškim vrednotam, pa v svojih predstavah živijo v starem, predindustrijskem svetu. Bertrand Russel je preroško pred-

Rumeni tisk nam – skupaj z nekaterimi pisocimi intelektualci – tudi v drugih recih prepogosto nastavlja zverženo zrcalo, ki nas v lastnih očeh paci in ponizuje. Negativna samopodoba, ki nastaja, unicujoče deluje na narodno samozavest, razjeda nas optimizem. Tako ni cudno, ce Slovenci ne znamo ceniti izjemnega daru usode, da smo po mnogih stoletjih podrejenosti in zatiranja dobili lastno drzavo.

videl, da nepoznavanje sveta znanosti ne bo več združljivo s preživetjem. Dovoliti in potem prakticirati ustvarjanje človeških klonov, na primer za pridelavo organov za presajanje, bi ime-

Gospod Janša je prvi predsednik slovenske vlade, ki je menil, da vlada potrebuje tudi take svetovalce.

lo daljnosežne, a predvidljive posledice. Legaliziranje umetnega ustvarjanja človeških bitij za zdravstveno korist drugih človeških bitij, pri čemer je treba tako pridobljena bitja usmrtiti, bi spremenilo pogled na človeško življenje kot vrednoto, s tem pa bi prizadelo tudi spoštovanje drugih človekovih pravic. KME in SAZU sta menili, da pri uporabi matičnih celic za zdravljenje lahko znanost poišče etično neoporečne pa tudi varnejše poti k istemu cilju. Prav te dni se je pokazalo, da smo imeli prav.

Govorite o vrednotah pa tudi o etiki. Ali lahko znanstveniki sami odločajo o konfliktu med svojo svobodo in pravicami ljudi?

Današnja družba kot razsodnika kliče na pomoč etiko. Nadzor nad znanostjo je nedorečen, a dozoreva spoznanje, da je nujen. Že dolgo to velja za medicino. Komisija, ki je raziskovala zločinski eksperiment v Tuskegeju v ZDA, kjer

so zdravniki študirali naravni potek siflisa, tako da so nesrečnim bolnikom zamolčali, kakšna je njihova bolezen in da jo je mogoče pozdraviti, je leta 1973 izjavila: Družba si ne more več privoščiti, da bi prepuščala znanstvenikom, da sami odločajo o konfliktu med svojo svobodo in pravicami ljudi, ki jih bo njihovo raziskovanje prizadelo. Vendar etika ne igra policaja. Nasprotno, največkrat čaka, da je vprašana za nasvet. Znajde se tudi v opoziciji sistemu, včasih je malodane v ilegali. A sistem več ne more brez nje. In to je dobro, to zbuja upanje.

Poglejva še delo Komisije RS za medicinsko etiko (KME) skozi 10 let pod vašim predsedovanjem. Večkrat se je pojavila v javnosti s kakim odmevnim stališčem.

Kolikokrat, ne morem reči, ker je časa za preštevanje zmeraj zmanjkalo. Gotovo pa je bilo javnih nastopov več kot 200: na televiziji, radiu, v dnevnem časopisju in strokovnih revijah, na strokovnih srečanjih naših zdravnikov in pravnikov, v parlamentu, pred mednarodno javnostjo, posebno v okviru Sveta Evrope, zadnje čase tudi Evropske unije. Bilo je več kot 2000 predlogov znanstvenih raziskav na človeku, ki smo jih pregledali glede na etično neoporečnost. KME je šela za svojo dolžnost, da poseže v javno razpravo tudi ob nekaterih ključnih trenutkih, ko so bili duhovi že razgreti. Zato je morala včasih slišati tudi kako porogljivo pripombo na račun svojih stališč. Najbolj opažene so bile naše izjave med znamenito javno razpravo o noveli za-

kona o oploditvi z biomedicinsko pomočjo, ob sprejemanju zakona o genski tehnologiji, ob pobudi za svobodno zavrnitev obveznega cepljenja, ob napakah zdravilcev, ob novicah o rojstvu prvih kloniranih otrok, ob razpravah o legalizaciji evtanazije, ob opredeljevanju OZN glede dopustnosti ustvarjanja človeških zarodkov in klonov za raziskave in zdravljenje, ob razpravah o posmrtnem darovanju organov in dvomih o zanesljivosti ugotavljanja možganske smrti, ob razkrivanju nekaterih afer v slovenskem javnem zdravstvu. Še beseda o medijih. Večinoma je bilo sodelovanje z njimi zelo zadovoljivo, za delo KME je celo nepogresljivo, saj je naša pomembna dolžnost tudi obveščanje javnosti. Včasih pa smo bili nad samovoljnimi 'priredbami' naših izjav tudi razočarani. Vendar nas še bolj boli, ko gledamo, kako se polagoma ruši ugled stroke in zaupanje ljudi v zdrav-

nisko etiko. Razgledani ljudje razumejo, da rumeni tisk živi od afer, resničnih in izmišljenih. Preprosti bralci pa so po vsaki aferi bolj prepričani, da je v zdravstvu vse pokvarjeno. Imena osumljenih in njihovi domnevni grehi so pogosto objavljeni, še preden so dejstva dognana. Če se potem izkaže, da je žrtev nedolžna, je škoda že storjena in je nepopravljiva. Res pa za prezgodnjo objavo ni mogoče vedno okriviti novinarja. Tudi na to je opozorila KME. A rumeni tisk nam – skupaj z nekaterimi pišočimi intelektualci – tudi v drugih rečeh prepogosto nastavlja zverženo zrcalo, ki nas v lastnih očeh pači in ponižuje. Negativna samopodoba, ki nastaja, uničujoče deluje na narodno samozavest, razjeda naš optimizem. Tako ni čudno, če Slovenci ne znamo ceniti izjemnega daru usode, da smo po mnogih stoletjih podrejenosti in zatiranja dobili lastno državo. Ne opazimo več svojih adutov, od pridnosti in vestnosti do poštenja in dobrosrčnosti, ki jih hvalijo tisti tujci, ki so nas spoznali pobbilze. Samo za predmestje kakega vele mesta nas je, a poglejte, kaj so dosegli naši ljudje v znanosti, umetnosti, v športu, v številnih strokah.

Kako uspešne so lahko etične komisije oziroma kakšne rezultate družbi lahko da njihovo delo?

Pred leti je etik Dan Wikler našteval merila za presojo uspešnosti dela nacionalnih etičnih komisij. Med njimi sta dve, ki ju je posebno težko izpolniti: ali je ali ni vplivala na javno mnenje in ali je ali ni vplivala na zakonodajo. Poskušali smo oboje. Koliko smo bili uspešni, bodo povedali drugi. De-

lovati svobodno, brez kakršnih koli vsiljenih okvirov, na podlagi pravil, ki smo si jih postavili sami, seveda utemeljenih na mednarodnih standardih in svetovni etični dediščini, s katero smo si pomagali do svojih stališč, je bil velik privilegij. Da vse to delo že vrsto let poteka izključno na etični pogon, celo brez pokrivanja materialnih stroškov, naši učinkovitosti sicer ni pomagalo, je pa

Družba si ne more več privoščiti, da bi prepuščala znanstvenikom, da sami odločajo o konfliktu med svojo svobodo in pravicami ljudi, ki jih bo njihovo raziskovanje prizadelo.

okrepilo našo samozavest. Dodati moram, da nikoli nismo zaznali kakega nelegitimnega pritiska, naj se o nečem opredelimo tako ali drugače. To se ni zgodilo niti takrat, ko so bili nekateri za to zelo zainteresirani. To je vsekakor dobro spričevalo za našo demokracijo. Delovati na področju etike je vznemirljiva in posebna izkušnja. Immanuel Kant je pred dvema stoletjema zapisal: "Dva čudeža poznam: zvezdnato nebo nad seboj in moralni zakon v sebi." O tem, da je ta zakon zares prirojen, in to ne samo ljudem, me prepričuje opazovanje treh zavrženih psov, ki so se zatekli v naš dom in postali člani moje družine. Človek, čeprav obdarjen z razumom, voljo in močjo, nima pravega razloga za ošabno domišljanje, da je edino moralno bitje.

Doslej oziroma v zadnjih desetletjih o znanstvenikih in strokovnjakih vašega kova v javnosti nismo veliko slišali. Tudi sama sem se morala prav pošteno potruditi, da sem izbrskala podatke iz vašega sicer ze-

lo bogatega življenjepisa. Kako komentirate ta molk v preteklih desetletjih, ko so bili v javnosti pretežirani samo izbranci?

Vrh naše politike v preteklosti res ni kaj veliko javne pozornosti namenjal znanosti. Kot nekdanjega predsednika komisije za Zoisove nagrade me je motilo, da nagrajenci, cvet slovenske znanosti, niti ob podelitvi tega najvišjega priznanja države niso bili deležni takšne

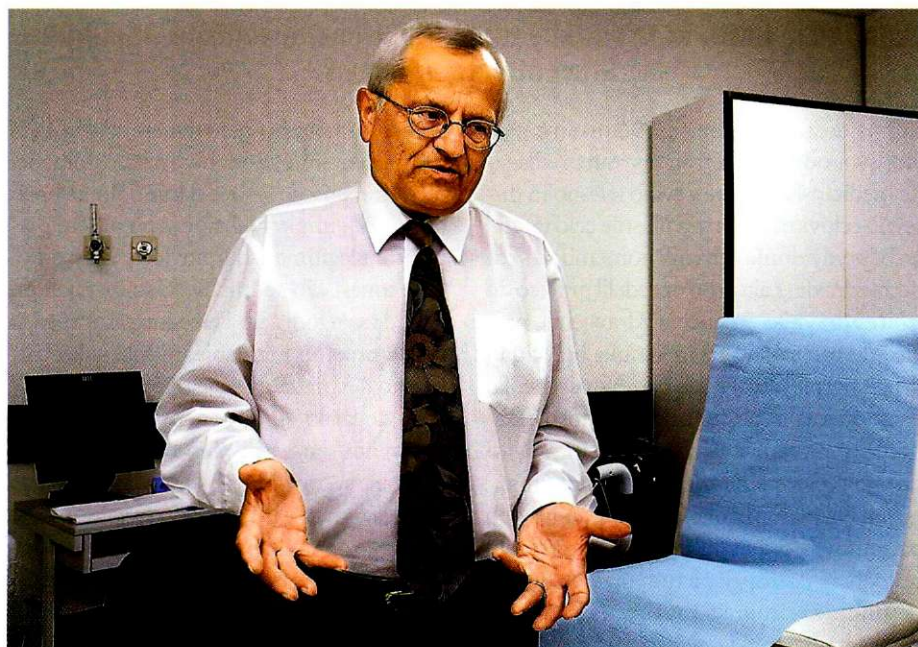
pozornosti oblasti kot nogometaši ali drugi športniki, ki so bili po odmevnih uspehih sprejeti pri predsedniku države v vili Podrožnik.

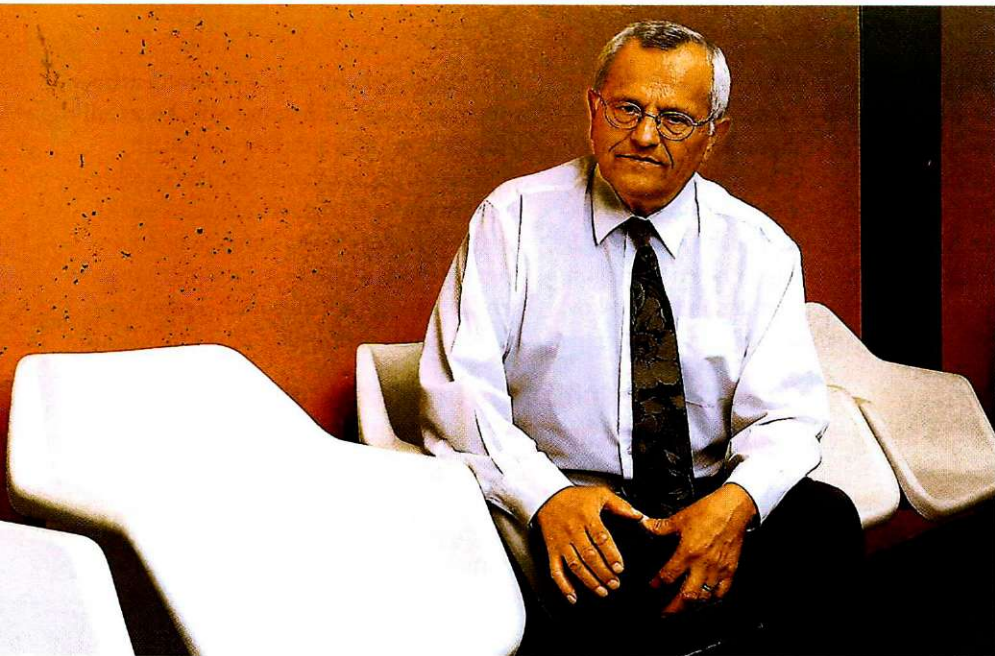
Kako pa vi osebno, ste imeli zadostno svobodo pri svojem delu?

Moram reči, da sem imel – v razumnih mejah – vse možnosti za lastno raziskovalno delo. Bilo bi zelo nevhvaležno, če bi se nad čemerkoli pritoževal.

Dolgo ste sodelovali tudi pri politiki znanosti na področju medicine, bili ste predsednik znanstvenoraziskovalnega sveta za medicino. Kako ocenjujete sedanje spremembe urejanja državno financirane znanosti na tem področju?

Nekateri premiki so pozitivni. Posvariti pa je treba pred preveč prednostno usmeritvijo sredstev v aplikativne in razvojne raziskave. Financiranje teh ni tipična naloga države. Ker naše gospodarstvo še ni dovolj močno, je državno sovlaganje danes izjemoma še potrebno, a raziskave morajo biti motivirane v gospodarstvu. Druga nevarna stranpot bi bila hipernormiranost, sestavljanje množice novih pravil. Ta olajšajo življenje malokomu, zatrejo pa samostojnost. Znanost potrebuje svobodo, torej največjo mogočo deregulacijo. Tretja napaka bi bila centralizacija odločanja. Avtonomija je edina formula, ki obeta uspeh. Seveda so neki okviri, ki jih ni modro prekoračiti. A naj citiram zgled medicine: dosedanja, četudi omejena avtonomija področja medicine je zagotovo pripomogla k pravičnemu in racionalnemu, uravnoveženemu gospodarjenju s pičlimi sredstvi. Za primer: eden od naših ukrepov (ki so ga snovalci zdajšnje politike žal odpravili) je bilo povečanje števila projektov, raziskovalcev in tudi rezultatov, s tem da smo znižali spodnjo mejo števila odobrenih ur. Še drug primer: med pomembnimi merili za financiranje raziskav je pretekla uspešnost raziskovalnih skupin. »

» To smo v medicini z odlično pomočjo Inštituta za biomedicinsko informatiko ocenjevali zelo natančno in pošteno. Naš sistem bo zdaj zamenjan z novim, ki je žal mnogo manj občutljiv. Poskus, da bi z njim ocenili znanstveno uspešnost dveh Nobelovih nagrajencev, se je za oba imenitna znanstvenika precej klavrno končal. Pa še opažanje, ki zbuja skrb: letos smo prvič zaznali, da se mladi zdravniki ne zanimajo več za znanstveno kariero. Na inštitutu, kjer delam, je za mesto mladega raziskovalca zaposlilo kar 14 psihologov, pa noben zdravnik.

Ali znanost, s tem da je financirana iz državnega proračuna, to v zadostni meri upraviči?

Ta znanost je potrebna univerzam, da izpolnjujejo svoje trojno poslanstvo: skrb za kakovost in primeren znanstveni tonus svojih učiteljev, vzgojo mladih raziskovalcev za obnovo in pretok, tudi v gospodarstvo, in vzdrževanje primerne ravni strok. Pomemben – več kot samo stranski – rezultat državno financirane znanosti pa vidim v tem, da pospešuje razvoj v duhovno odprto družbo, opredeljeno za uravnotežen napredek in trajnostni razvoj, in v družbo sožitja, ki bo temeljila na sprejetju humanističnih vrednot, med drugim na sprejetju etičnega ravnanja v znanosti in etične uporabe njenih dosežkov. Odgovorno ravnanje je praviloma žal mnogo manj privlačno kot bližnjica h kratkoročni ekonomski koristi. Izkušnje etičnih komisij v znanosti kažejo, kako je mogoče reševati navzkrižja interesov te vrste: ljudje in mehanizmi, ki odločajo o etično občutljivih stvareh, kot je npr. varstvo okolja in gospodarjenje s prostorom, morajo biti strogo ločeni od tistih, ki imajo na teh področjih

kakršne koli ekonomske interese. Lahko rečemo, da glede teh eksistenčno pomembnih nacionalnih in globalnih dobrin človeštvo šele čaka na prve odločilne korake. Raste pa prepričanje, da znanost ni etično nevtralna.

Vodite delovno skupino, ki pripravlja slovenski zakon o bolnikovih pravicah. Kakšno je vaše mnenje o potrebnosti tega zakona in kakšne bodo najpomembnejše novosti in pridobitve zakona za ljudi?

Kakih pomembnih novih pravic zakon seveda ne more prinesti. Bo pa nedvomno pripomogel, da se bodo ljudje bolj zavedeli svojih pravic v zvezi z zdravljenjem. Najpomembnejša je ta do primerne, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe, ki mora biti do

Posebej predlagamo tudi pravico do spoštovanja zaupnosti po bolnikovi smrti, ki je sedaj v tej obliki Vrhovno sodišče Republike Slovenije ne priznava.

stopna brez diskriminacije. Bolnik ima pravico svobodno sprejeti ali zavrniti predlagane medicinske posege v svojo telesno in duševno celovitost, zavrniti jih sme celo takrat, ko bi predvidoma odvrnili pomembno škodo za zdravje. Zakon bo opredelil pravico do izbire zdravnika in načina zdravljenja, pravico do preprečevanja in lajšanja bolečin in drugega trpljenja, tudi do blažilne oskrbe. Tu je še pravica do spoštovanja zasebnosti in zaupnosti ter varovanja podatkov in pravica do vpogleda v lastno zdravstveno dokumentacijo. Zakon naj bi olajšal uveljavljanje vseh pacientovih pravic in podrobno opredelil pritožbeni postopek pa tudi pravico do odškodnine za neupravičeno škodo na zdravju. Med novostmi je zagotovitev pravice do

spoštovanja vnaprejšnje volje, izražene pred časom, ko človek ne more več samostojno odločati o sebi. Tu gre za vnaprejšnjo prepoved nadaljševanja življenja, ko je skorajšnja smrt neizogibna, ali željo, da se odstopi od ohranjanja življenja tedaj, ko ni več mogoče preprečiti najhujše invalidnosti. Posebej predlagamo tudi pravico do spoštovanja zaupnosti po bolnikovi smrti, ki je sedaj v tej obliki Vrhovno sodišče RS ne priznava.

Letos je pozornost svetovne javnosti zbudil primer bolnice Terry Schiavo v ZDA, ki so ji po mnogih letih, ki jih je preživela nezavestna, ustavili ne le zdravljenje, ampak tudi hranjenje in dovajanje tekočin. To je na željo Terryjinega soproga odredilo sodišče proti volji njenih staršev. V javnosti so bila o tej in drugih odločitvah o končanju človeškega življenja zelo različna mnenja. Kakšno je vaše stališče do tega?

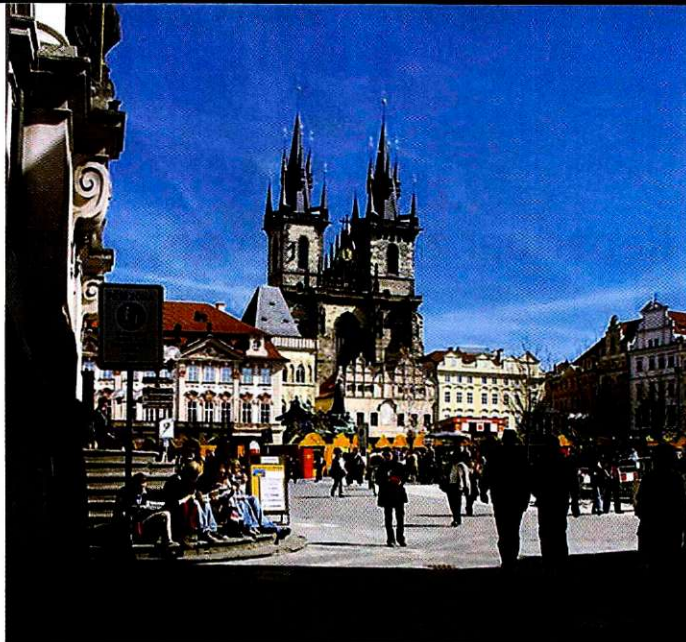
Terry je bila v nepovratnem vegetativnem stanju s trajno nedelujočimi, uničenimi velikimi možgani. O tem so pričale preiskave, med drugim EEG z ugaslo možgansko električno aktivnostjo. Tak človek po definiciji možganske smrti ni mrtev, ker mu vsaj deloma deluje možgansko deblo, in na primer lahko sam diha. Za vedno pa je izgubil vse lastnosti človeškega bitja, je le še telo brez zavedanja, brez čutenja in zaznavanja, brez vseh duševnih funkcij, celo nesposobno čutiti bolečine in trpeti. Terry je kot človeška oseba umrla že pred 15 leti. Komisija za medicinsko etiko (in seveda jaz sam) nasprotuje pravi do evtanazije. Ustavitev zdravljenja in nege

bolniku v trajnem vegetativnem stanju pa ni evtanazija. Gre le za odpravo nekoristnih medicinskih posegov, ko je stanje bolnika brezupno. Tak umik medicine je po našem prepričanju legitimen in upravičen. Zato odločitev ameriških sodnikov, ki so vztrajali pri tem, da se ugodi želji Terryjinega soproga in ustavi umetno hranjenje, ni bila kako barbarsko dejanje. Res pa je bilo mučno, da se je to dogajalo ob obupnem nasprotovanju Terryjinih staršev in pred očmi zbegane in zgrozene svetovne javnosti, ki je bistvo dilem slabo razumela. KME zagovarja stališče, da se tak ukrep opravi šele potem, ko se z njim strinjajo bolnikovi najbližji. Pravico do takšnega ravnanja, ne pa do evtanazije, pojmuje mo kot pravico do smrti z dostojanstvom.

Vida Kocjan

Dnevi evropske kulturne dediščine so uradno odprtje doživeli v Pragi.

Letošnji Dnevi evropske kulturne dediščine so se slovesno začeli 2. in 3. septembra v češki prestolnici, srcu Evrope – Pragi in v zgodovinskem mestecu Chrudimu na vzhodu države. Dogodek bo svoj pohod nadaljeval po številnih evropskih državah, tudi v Sloveniji.

Prage. Procesija z udeleženci v zgodovinskih kostumih je odšla iz Višegrada do Praškega gradu, nekdanj sedeža čeških kraljev, danes pa češkega predsednika.

Dogodek je organizirala Zveza zgodovinskih mest Češke, Moravske in Šlezije v sodelovanju s Prago, češkim ministrstvom za kulturo in Svetom Evrope. Dneve na Češkem pripravljajo že dolga leta. Vsako leto v njihovem okviru obiskovalce povabijo, da si ogledajo več kot tisoč spomenikov kulturne dediščine.

V srcu Evrope

Odprtje v slogu

Slovesnost ob odprtju je bila v petek v Kapeli ogledal Clemen-

rodna knjižnica. Po slovesnosti je udeležence gostil praški župan. Županstvo deluje v kompleksu,

nih in družabnih dogodkov. Ob začetku dogajanja so pripravili tudi semenj v starem češkem duhu na trgu Ovočný trh, blizu županstva v starem mestnem jedru Prage. Poleg starih obrti so ob tej priložnosti predstavili stare ljudske pesmi in plese v izvedbi skupin z vseh koncev Češke. V soboto, 3. septembra, se je dogajanje prestavilo v Chrudim, kjer je bil festival raznolike glasbe iz raznih dežel ter sejem obrti. V nedeljo so pripravili procesijo v čast Karla IV, svetega rimskega cesarja in kralja Češke, ki je v 14. stoletju veliko pripomogel k razvoju

Tudi pri nas!

Glavni cilj Dnevov evropske kulturne dediščine, ki jih je Svet Evrope prvič sprožil leta 1991, zdaj pa so tudi del dejavnosti Evropske unije, je seznanjanje državljanov z njihovo kulturno dediščino, med drugim tako, da so jim vsako leto septembra ob koncih tedna odprta vrata objektov in lokacij, ki so navadno zaprti za javnost.

Slovenski Dnevi evropske kulturne dediščine se bodo začeli 24. septembra v Piranu na temo Nesnovna kulturna dediščina.

Barbara Kavtčičnik

na kratko

Začetek v Barceloni

Dnevi evropske kulturne dediščine 2004, ki so jih zaznamovali v vseh 48 državah podpisnicah evropske kulturne konvencije Sveta Evrope, so se začeli v Barceloni. V Sloveniji so se lani začeli 24. septembra v novi razstavnici hiši Slovenskega etnografskega muzeja. Posvečeni so bili restavratorstvu. ZVKDS, koordinator Dnevov evropske kulturne dediščine, je skupaj z mnogimi ustanovami, ki delujejo na tem področju, oblikoval skupni program, v katerem se je zvrstilo več kot 100 prireditev.

tinuma, baročnem kompleksu, kjer so enkratne sobane, opre- kjer je bila nekdanj jezuitska šola, mljene v slogu art decoja, pogoz- zdaj pa ima tam svoj sedež Na- to prizorišče pomembnih kultur-

Pri nas s bodo Dnevi evropske kulturne dediščine začeli konec septembra v Piranu.

GOOD VIBRATIONS
107.8 MHz
RADIO VELENJE
www.radiovelenje.com
Naš čas, d.o.o. Kidričeva 2a, Velenje
tel: 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

DRAMA

Repertoar za sezono 2005/06

VELIKI ODER

Andrej E. Skubic

Fužinski bluz

Avtorica dramatisacije **Ana Lasić**

Režiserka **Ivana Djilas**

Premiera 1. oktobra 2005

Koprodukcija s festivalom Ex Ponto

Krstna uprizoritev

En dan v življenju fužinskih (b)luzerjev.

Vladimir Bartol

Alamut

Avtor odrske priredbe **Dušan Jovanović**

Režiser **Sebastijan Horvat**

Premiera v Salzburgu 28. julija 2005

Premiera 8. oktobra 2005

Koprodukcija s festivalom Salzburger Festspiele

Krstna uprizoritev

Znameniti roman, napisan v časih, ko je bil islamski fanatizem še eksotika.

Drago Jančar

Katarina, pav in jezuit

Avtorja dramatisacije

Drago Jančar in Janez Pipan

Režiser **Janez Pipan**

Premiera 19. novembra 2005

Krstna uprizoritev

Slovensko romanje v Kelmorajin prerase v srečanje z evropskim razsvetljenstvom.

Lev Nikolajevič Tolstoj

Ana Karenina

Avtorja dramatisacije

Dušan Jovanović in Mitja Čander

Režiser **Dušan Jovanović**

Premiera 14. januarja 2006

Krstna uprizoritev dramatisacije

Ljubezenska strast kot dinamit, ki razstrelj okrove družbenih konvencij.

Meta Hočevar

Smoletov vrt

Režiserka **Meta Hočevar**

Premiera 18. februarja 2006

Krstna uprizoritev

Iz argentinske diaspore v samostojno Slovenijo: slovenski Češnjev vrt.

Āoland Schimmelpfennig

Zenska od prej

Režiser **Martin Čičvák**

Premiera 18. marca 2006

Prva slovenska uprizoritev

Āe obljubo o večni ljubezni mogoče izpolniti?

MALA DRAMA

Martin Crimp

Kruto in nežno

Režiser **Eduard Miler**

Premiera 14. oktobra 2005

Prva slovenska uprizoritev

Kako je vojno proti terorizmu prisiljena doživljati žena generala ameriške vojske.

Ana Lasić

Za zdaj nikjer

Režiser **Aleksandar Popovski**

Premiera 16. decembra 2005

Krstna uprizoritev

Kako sanjajo razseljeni ljudje današnjega časa.

Ferdinand Bruckner

Bolezen mladosti

Režiserka **Mateja Koležnik**

Premiera 1. aprila 2006

Prva slovenska uprizoritev

Seks, alkohol in droge v džungli velemestne Mitteleurope.

Peter Handke

Podzemni bluz

Režiser **Jernej Lorenci**

Premiera 20. maja 2006

Prva slovenska uprizoritev

Vožnja skozi kroge Pekla s sredstvi javnega prometa.

Vpis abonmajev

kdaj?

- Novi abonenti:
od 8. do 16. septembra 2005
- Vpis študentov:
od 3. do 5. oktobra 2005 za dosedanje abonente
in od 6. do 14. oktobra 2005 za nove abonente

kje?

Vpisovali bomo pri blagajni SNG Drama Ljubljana, Erjavčeva 1 (novi kletni prostori, vhod z vrta ob Slovenski cesti), od ponedeljka do petka od 9.00 do 13.00 in od 15.00 do 18.00.

info

Āpela Zorn VODJA VPISA ABONMAJEV
Tel.: 01/ 426 43 05

Ljubinka Belehar ORGANIZACIJA PROGRAMA
Tel.: 01/ 252 14 93

Valerija Cokan ODNOSI Z JAVNOSTJO
Tel.: 01/ 252 14 61

Darja Klavs ODNOSI Z JAVNOSTJO
Tel.: 01/ 252 14 62 int. 211

Spletne strani: www.drama.si, www.sngdrama-lj.si

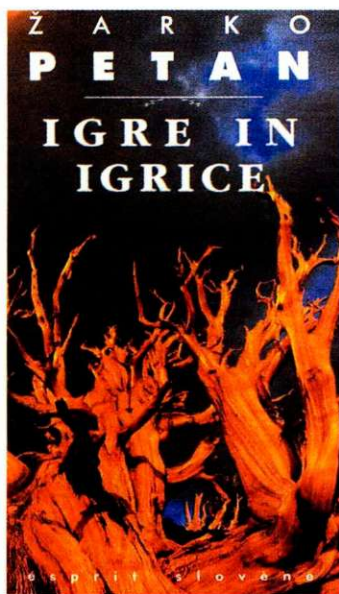
Brezplačne knjižice s podrobnejšim predstavljenim programom dobite pri blagajni. Āe živite izven Ljubljane, jo lahko naročite po telefonu 01/426 43 05 in poslali vam jo bomo po pošti.

I Can't Give You Anything But Love

Petanove drame

Založba Mondena

Žarko Petan ni samo dober aforist in režiser, ampak tudi pisec gledaliških iger. Napisal je že več kot 60 knjig ter 76 radijskih in 31 gledaliških iger. Petan je igre začel pisati pri petdesetih letih, potem ko si je kot režiser nabral potrebne izkušnje. V knjigi *Igre in igrice* je objavljenih devet iger: *Don Juan in Leporella*, *Igralec*, *Avdicija*, *Dachauski proces*, *Maščevanje je grenko*, *Votli cekini ali potovanje od očeta in nazaj*, *Zmagoslav Sloven*, *diktator de lu-*

xe, *Mrtvi so svobodni*, *Začetek konca*. Na koncu je objavljen tudi esej našega vodilnega teatrologa Tarasa Kermaunerja z naslovom *Politika, pravica, vest*.

Simpozij o Urbanu Jarniku

Inštitut Urban Jarnik

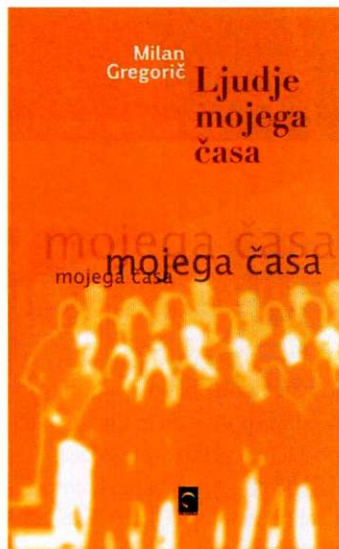
Pod naslovom *Koroški etnološki zapisi* je Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik izdal prispevke s simpozija o Urbanu Jarniku. Objavljenih je deset prispevkov: *Besedilo in scenarij filma o Urbanu Jarniku* (B. Vilhar, N. Križnar), *Urban Jarnik kot pesnik* (Erich Prunč), *Ideja romantične svobode in občutenja v poeziji Urbana Jarnika in Franceta Prešerna* (Katja Sturm-Schnabl), *Jarnikove kitice* (Aleksander Bjelčevič), *Jarnikov odnos do minljivosti* (Teodor Domej), *Urban Jarnik in koroška slovenska narečja* (Ludvik Karničar), *Urban Jarnik v vlogi slovenskega folklorista* (Marija Stano-

nik), *Pripevek Urbana Jarnika k spoznavanju ljudskega življenja na Zilji* (Helena Ložar Podlogar), *Urban Jarnik o ziljski noši* (Marija Makarovič), *Urban Jarnik in koroški Slovenci v predmarčni dobi* (Wilhelm Baum).

Ljudje mojega časa

Založba Mladika, Trst

Milan Gregorič je znan publicist iz Kopra in eden najboljših poznavalcev političnih zakulisij v Slovenski Istri proti Italiji in Hrvaški. V svoji najnovejši knjigi *Ljudje mojega časa* objavlja več kot šestdeset krajših in daljših portretov ljudi, ki jih je srečeval pri svojem javnem delovanju znotraj koprške in širše primorske civilne družbe na obeh straneh obeh meja. Poleg predstavitve življenjske poti in ustvarjalnega opusa portretiranca se je poskušal poglobiti tudi v njegov človeški lik. Skozi zapise se nam razgrinja živa po-

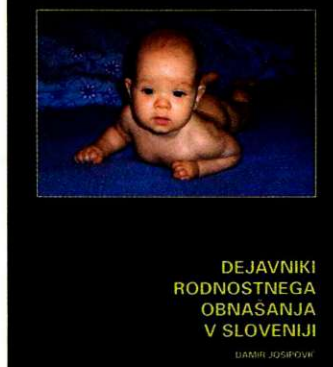

doba 20. stoletja, od fašizma, odpornišva, vojnih travm, nevarnih povojnih let in režimskih čistk, usode zdomstva do posledic razpada nekdanje države.

Rodnost v Sloveniji

Založba ZRC

V Sloveniji se zadnji dve desetletji srečujemo z upadanjem števila rojstev pod raven, ki še omogoča enostavno reprodukcijo prebivalstva. V zbirki *Geografija Slovenije* je zdaj izšla študija geografa **Damira Josipoviča** *Dejavniki rodnostrnega obnašanja v Sloveniji*, v kateri avtor analizira rodnostrno obnašanje na treh vzorčnih območjih, v Prekmurju, Zasavju in na območ-

ju upravne enote Domžale. Analiza se nanaša na obdobje druge demografske tranzicije, ki se je začela po letu 1980 in še traja. Poudarek je na aktualnem stanju razvoja rodnostrni, kar je bilo tudi izhodišče večine primerjav za ugotavljanje vloge različnih dejavnikov pri oblikovanju rodnostrnega obnašanja. Posebej je izpostavljen vpliv geografskih dejavnikov na rodnostrno obnašanje. Uporabljal je uradne statistike, anketiranje na teresu pa je usmeril v pridobivanje dodatnih podatkov.

Lokalno in globalno

ZRS, Koper

Knjiga **Milana Bufona** *Med teritorialnostjo in globalnostjo* (Znanstvenoraziskovalno središče Koper) je sodobno geografsko delo, ki se sooča s problemom teritorialne identitete in obravnava konfliktnost in prepletanje lokalnega in globalnega v sodobni družbi, prednostno evroazijskega dela sveta. V prvem delu se spopriema z vprašanji teritorialnosti, razmejevanja kulturnih in družbenih prostorov, odnosov med državo in narodi ter političnimi in kulturnimi prostori, z manjšinskim vprašanjem in uporabo manj razširjenih jezikov v evropskem prostoru. V drugem delu se avtor loteva prostorskih primerov, ki so teoretično obdelani v uvodnem delu; pri tem se v podpoglavjih posveča etno-jezikovni in nacionalni strukturi na Slovenskem ter razvoju integracijskih procesov v Evropi ter tukajšnji regionalni politiki.

Geografija 7

Založba Mladinska knjiga

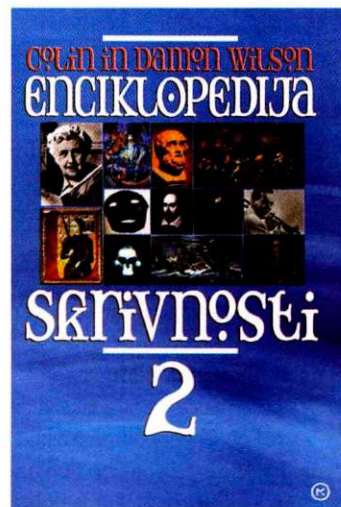
Ilustrativni in shematični prikaz v učbeniku *Geografija 7* (za geografijo v sedmem razredu osnovne šole) je zelo dobra didaktična prednost pri usvajanju novih geografskih pojmov in proce-

sov. Z njimi sta avtorja **Jože Racič** in **Žarko Tomsič** in ilustrator **Aleš Sedmak** približali učno snov učencu in njegovim doseganim izkušnjam ter spoznanjem.

Enciklopedija skrivnosti 2

Svet knjige

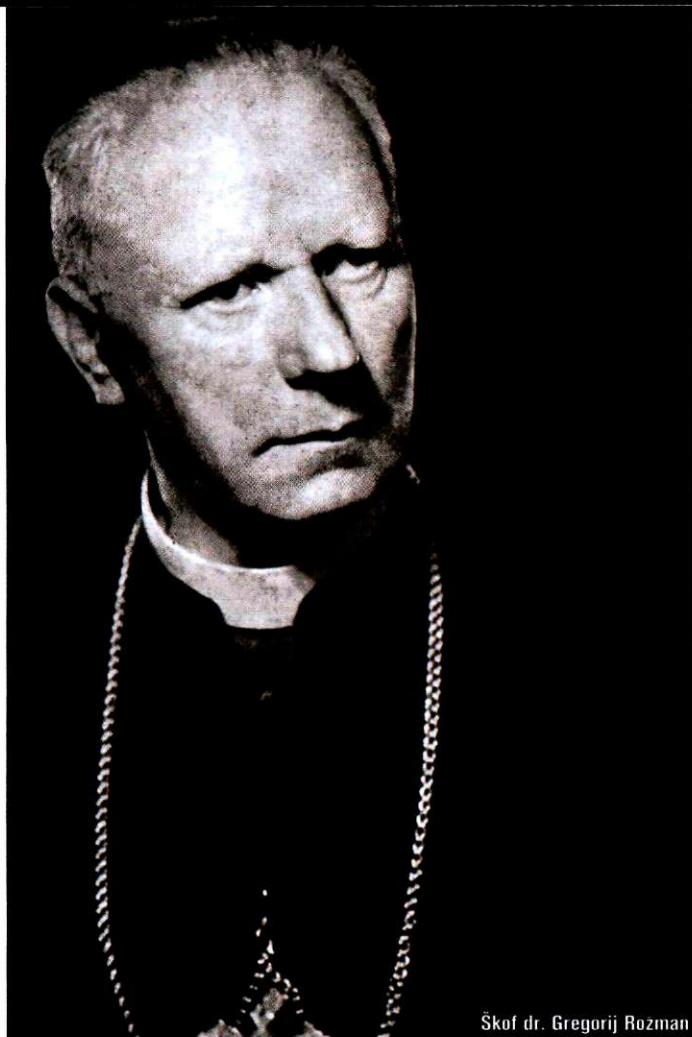
Knjižni klub Svet knjige je izdal že drugo knjigo *Enciklopedije skrivnosti*, ki sta jo napisala raziskovalca nepojasnjenega Colin in Damon Wilson. Tudi v tej knjigi nadaljujeta predstavitev najskrivnostnejših primerov in paranormalnih pojavov z zgodbami, kot so: *Hudičeve stopinje* (nepojasnjene sledi), *Plesoče vile* (ali palčki živijo le v pravljicah), *Agatha Christie* (kako je izginila slavna pisateljica), *Glenn Miller* (skrivnostna smrt slavnega glasbenika), *Rudolf Hess* (Hitlerjev pribočnik ali vsiljivec), *Sinhronost* (nenavadni primeri usodnih naključij), *Mož z železno masko* (najslavnejši jetnik v zgodovini), *Zombiji* (živi mrtveci ali žrtve prevare), *Kralj Artur in Merlin* (sta bila legendi ali resnični osebi), *Homer in padec Troje* (Ali je oboje le zgodovinski mit), *Uganaka enojajčnih dvojčkov* (en um, dve te-

lesi), *Jack Razparač* (zloglasni serijski morilec v novi luči), *Ivana Orleanska* (ali je res vstala od mrtvih), *Rennelle-Chateau* (zaklad, ki ga je odkril Berenger Saunier), *Kdo je bil Shakespeare* (najslavnejši dramatik v zgodovini), *Poltergeist* (hišni duhovi razgrajajo), *Manjkajoči člen* (nerazrešena skrivnost človeške evolucije), *Morske pošasti* (velikani morskih globin), *Obsedenost z mrtvimi* (mit ali resničnost).

Škof dr. Gregorij Rožman je bil leta 1946 obsojen na montiranem komunističnem sodnem procesu, ki je šolski primer zlorabe sodstva v politične namene. Še danes, petnajsto leto demokracije v Sloveniji, ta sodna in politična sramota ni razveljavljena, škof pa opran krivde. Krivce za to je veliko. Iz revije Tretji dan ponatiskujemo še drugi del prispevka Škof dr. Gregorij Rožman in njegova pravica, ki ga je napisal Anton Drobnič.

Podobno se je škofu Rožmanu zgodilo še v številnih drugih primerih. V sodbi komunističnega sodišča proti Rožmanu in tudi v današnjem nadaljevanju komunistične proticerkvene gonje je na primer zelo izkoriščana obtožba, da je

Škof dr. Gregorij Rožman

demptoris iz leta 1937 o komunizmu kot radikalni varianti socializma štel komunizem za največje zlo in največjo nevarnost tistega časa. Rožman pa komunizmu ni nasprotoval kot političnemu gibanju, ampak predvsem z verskega in moralnega stališča. V Pastirskem pismu o nevarnosti brezbožnega komunizma je novembra 1943, ko je bil mimo že drugi vrh revolucionarnega nasilja v Sloveniji, zapisal: "Vem, da mi bodo zagovorniki komunizma in še nekateri zaslepljeni katoličani očitali, da se s pastirskim pismom vmešavam v politiko, kar ni zadeva škofa in kar ne spada v Cerkev. Toda, predragi verniki, boj proti brezbožnemu komunizmu ni politika, ampak verska zadeva, saj se vendar tiče vere v Boga, torej najbolj osnovne resnice vsake vere, posebno še naše krščanske vere. Zavračati brezbožne nauke, braniti resnice naše svete vere je verska zadeva in verska dolžnost ..."

Boj proti komunizmu je bil torej za Rožmana verska zadeva, ki se ne bije z orožjem in politiko, ampak

Živeti v nepravu 2. del

Rožman "sodeloval s soobtoženim Rösenerjem in Rupnikom pri zaprsegi domobrancev v cilju, kot je izjavil soobtoženemu Rösenerju, da Slovencem pokaže, da popolnoma soglaša z nacistično politiko".

Raje verjamejo nacistu

Za poznavalce škofa je takšna izjava sama po sebi popolnoma izključena. Poglejmo to obtožbo bolj natančno. Škof Rožman, kot je dobro znano, niti prvič in ne drugič ni sodeloval pri domobranski prisegi. Rösener ni izrekel Rožmanu pritaknjениh besed, "da popolnoma soglaša z nacistično politiko". V sodnem zapisniku o zaslišanju Rösenerja je zapisano bistveno drugače: "da je Rožman podpiral nemško politiko". Jasno je, da je Rösener s tem mislil na boj proti komunizmu, o katerem je tekla beseda. Rožman sam pa je

tudi takšno izjavo, ki jo je Rösener na sodišču očitno dal v strahu za svoje življenje, odločno zanikal.

Zapisal je: "Zavedal sem se, kaj je nacistična politika naredila proti Cerkvi in duhovnikom. Nacistična politika je na stotine duhovnikov zaprla in izgnala, je prepovedala ljudski jezik celo v cerkvi pri molitvi in petju, je odstranila verouk in verske znake iz vseh šol, zaplenila vse cerkveno premoženje, med tem vse posestvo škofije in verskega zaklada, škofijsko gimnazijo in semenišče z vsem inventarjem, knjižnicami in učnimi pripomočki, je pobrala osebno imovino pregnanih duhovnikov itd. In k vsemu temu naj bi bil škof izjavil, da je z nemško nacistično politiko sporazumen! Kdo bi mogel kaj takega verjeti? Škof te roparske politike ni odobral, marveč je ponovno proti njej protestiral, tako direktno na na-

slov nemških oblasti, kakor hitro se je odprla poštna zveza z nemškocono, pa tudi preko Svete stolice."

Nič ne pomagata ne škofovo zankanje in ne logičen premislek. Komunisti in njihovi krščanski sopotniki raje verjamejo ponarejeni izjavi nemškega nacističnega, ki so ga zaradi številnih zločinov nad Slovenci sami obsodili na smrt, kot katoliškemu škofu in svojemu lastnemu razumu!

Med besedami in orožjem

Škof Rožman je v skladu z naukom papeža Pija XI. v okrožnici Quadragesimo anno iz leta 1931 o socializmu in v okrožnici Divini Re-

z besedo resnice in duhovne preno-ve. Zato je drugače kot njegov predhodnik škof dr. Anton Bonaventura Jeglič nasprotoval vmešavanju duhovščine v politiko in vojaške zadeve in se v takšne stvari tudi sam ni spuščal. V svojih pridigah, pastirskih pismih in drugih spisih je Rožman dosledno govoril o nasprotovanju komunizmu in obsodbi komunističnih zločinov in protipravnega nasilja, ne pa o boju proti Osvobodilni fronti, proti partizanom ali celo proti osvobodilnemu boju. Seveda pa ni njegova krivda in ne stvar nasprotnikov komunistične revolucije, če sta bila revolucija in osvobodilni boj

Radio Krka
106.6 MHz

medsebojno pomešana do nerazločnosti, če je revolucija izkoristila osvobodilne težnje Slovencev za krinko svoje nasilnosti, če je osvobodilni boj bil samo vaba in pokrivalo za komunistično nasilje nad idejnimi in političnimi nasprotniki in za nezakonit in nedemokratski prevzem oblasti. Kljub temu so škofa obsodili in ga še vedno tudi v samostojni Sloveniji obsojajo, da je nasprotoval osvobodilnemu boju, da je obsojal odpor Slovencev proti okupatorju.

Sodniki in revolucija

V kazenski sodbi iz leta 1946 si sodniki z razločevanjem med revolucionarnim nasiljem in osvobodilnim bojem niso delali nobenih preglavic. Jasno jim je bilo, da gre za isto stvar: cilj je bil komunistična revolucija, osvobodilni boj pa sredstvo in krinka za revolucijo. Zato niso preveč izbirali besed. Danes so stvari bolj občutljive, saj je že mnogim ljudem jasno, da je bila komunistična revolucija zločin nad narodom in neštetimi posamezniki. Sedanje sodišče, ki je obravnavalo zahtevo za obnovo postopka proti Rožmanu, je očitno iz takšnega občutka nelagodja popravilo nekdanjo sodbo in nekdanji očitek, da je škof Rožman nastopal proti komunizmu, in dopolnilo z besedami "to je proti narodnoosvobodilnemu boju".

Takšno ponarejanje zgodovine in nezakonito prevajanje revolucije v osvobodilni boj, kot si ga je privoščilo današnje sodišče, je splošna značilnost postkomunizma v Sloveniji in seveda preživetvena nuja vojakov revolucije. Nekdanji predsednik Milan Kučan danes vendar ne bi mogel zahtevati, naj bo komunistična revolucija temelj naše državne samostojnosti, kot je zahteval za osvobodilni boj. Brez zanikanja revolucije državni svetnik dr. Veljko Rus ne bi mogel predlagati državne zahteve povsem boljše vsebine in fašistične oblike, naj papež zamenja ljubljanskega nadškofa. Zanikanje revolucije še naprej opravičuje številne materialne in druge privilegije zaslužnih revolucionarjev in njihovih organizacij. Omogoča tudi surove napade nekaterih časnikarjev in politikov na udeležence protikomunističnega odpora in na nji-

hova pričevanja, kot je bila na roški spominski slovesnosti leta 2000 jasna beseda prof. Justina Stanovnika o osvobodilnem boju kot prevari.

NOB kot prevara

Prav po tisti roški slovesnosti se je pokazala vsa odurnost komunizma in njegovih nasledkov. Stanovnikove trditve, da je tako imenovani osvobodilni boj bil prevara, ni treba posebej dokazovati, saj je bilo to že prej splošno znano in že stokrat povedano. Vsakemu razumnemu človeku je jasno, da osvobodilni boj, ki žrtvuje več deset tisoč svojih rojakov za manj kot tisoč padlih okupatorjev, katerega posledica so tisoči požganih in razrušenih slovenskih domov, ki "prisrčno pospremi do meje", kot je rekel partizanski general, čez trideset tisoč italijanskih okupatorjev s fašistično legijo in vsemi generali in vojnimi zločinci vred, ne da bi enega samega postavil pred sodišče, medtem ko brez sodbe pobije tisoče domačih nasprotnikov, ni ravno prepričljiv dokaz osvobodilnega namena. Takšen osvobodilni boj je že sam po sebi velika prevara.

Osvobodilni boj, ki je vojno v Sloveniji v resnici podaljšal še za en teden, ko je bil drugod v Evropi že mir, in tako povzročil še nekaj sto domačih žrtev, ne da bi pridobil en sam kvadratni meter ozemlja, ki je pustil velike dele slovenskega ozemlja v Avstriji, Italiji, na Madžarskem in na Hrvaškem, predvsem pa osvobodilni boj, ki je po odhodu prvega okupatorja pripeljal drugega, ki je namesto fašističnega nasilja v Sloveniji

za petdeset let vzpostavil in vzdrževal komunistično nasilje, pa ni samo največja prevara, ampak tudi največji zločin proti narodu in vsem Slovincem. Prevare z osvobodilnim bojem je napovedal že Kardelj, ki je še pred vojno izjavil, da bodo komunisti v pričakovani vojni sodelovali samo, če bo možnost za izvedbo revolucije, podobno kot je Lenin pogojeval udeležbo boljševikov pri bojih med prvo svetovno vojno. Pesniško je prevare opisal Oton Župančič, ki je pel, da se je jabolko svobode zlate skotalilo v kri in blato. Mesarsko grobo jo je predstavil Matija Maček, ki je rekel, da so vedeli za Stalinove zločine, vendar o tem niso hoteli govoriti, da ne bi odvrnili ljudi od partizanov. Kasneje je o prevari pisala Spomenka Hribar, ki je osvobodilni boj štela za krinko in ga primerjala s teatrom, kjer na odru pred kulisami nastopajo nepomembni igralci za občinstvo, pravi igralci – komunisti – pa vlečejo poteze za kulisami. Za največjo prevare Slovencev je NOB pred nekaj leti v pogovoru z novinarjem Dnevniška šteta tudi dr. France Bučar, ki je kasneje na novinarjevo vprašanje, kaj meni o Stanovnikovi označbi osvobodilnega boja za prevare, odvrnil, da o neumnostih ne bo govoril. Možno bi se moral odločiti, kdaj govori neumnosti. Da jih govori, je očitno.

Nočejo videti resnice

Zanimiva je različnost reakcij na Stanovnikove besede. Tisti med borci, ki se zavedajo odgovornosti za prevare, so se ustrašili. Po svoji stari navadi so zahtevali kar kazenski pre-

gon, češ da takšne besede vzbujajo sovraštvo in razdor. Zahtevali so torej ukinitve ustavne svobode govora in misli. Takšne svobode svojim nasprotnikom nikoli niso priznavali.

Poseben primer je nekdanji predsednik Milan Kučan. Ta bi rad kar ukazal, kako tisti, ki že 60 let pogrešajo svoje, pomorjene v neznanih brezni in jamah, smejo žalovati in kaj pri tem smejo ali ne smejo govoriti. Še kot predsednik nam je ukazal, naj ne govorimo o preteklosti, čeprav sam s svojimi varovanci neprestano živi v preteklosti in se je profesor Stanovnik tedaj v Rogu samo odzval na njegovo zahtevo, naj zločinska preteklost postane temelj naše sedanjosti in prihodnosti.

Drugi, ki ne vedo ali pa nočejo vedeti resnice, na dolgo in široko pripovedujejo, kako jim v partizanih ni nihče ničesar govoril o komunizmu in revoluciji, ampak samo o boju proti okupatorju, zaradi česar so šli in ostali v njihovi vojski. Ti se sprenevedajo ali so naivni, ker ne vidijo, da je prevara prav v tem, da so jim govorili in jih prepričevali, da gre za boj proti okupatorju, niso pa jim povedali resnice o revoluciji in niso govorili o komunizmu. Zato so se udeležili boja v lažnem prepričanju, da se bojujejo za osvoboditev.

Komunistično nasilje

Tretji besede o osvobodilnem boju kot prevari preobračajo in prikazujejo kot očitek vsem partizanom in njihovim sodelavcem, da so bili oni prevaranti in zločinci, da so oni varali svoj narod in nasprotnike revolucije. Kakšen cinizem! Nasprotniki komunističnega nasilja niso bili prevarani, oni čez 60 let vedo, da je NOB bila samo krinka in sredstvo za revolucijo in nasilen prevzem oblasti. Zato so se takšnemu NOB tudi uprli. Prevarani so bili partizani in njihovi sodelavci. Partizani so bili in so še vedno tako sredstvo kot žrtev prevare in zločina, ki ju je zagrešilo vodstvo Komunistične partije Slovenije, sedaj pa so žrtev manipulacij, ki jih z njimi počenjajo nasledniki komunističnega vodstva in voditelji borčevskih organizacij.

Tudi škofa Rožmana komunisti niso prevarali. Z zločinskim nasiljem so začeli že julija 1941, ko so ubili »

» prvega Slovenca. Revolucionarno nasilje so institucionalizirali 16. septembra 1941 s sprejetjem odloka o narodni zaščiti, s katerim so za izdajalce, ki jih čaka smrt, razglasili vse, ki se ne bodo podredili Osvobodilni fronti. S tem so razglasili začetek revolucije. Nato so eno leto morili Slovence po mestih in vaseh, prepričani, da bo vsak čas konec vojne in se morajo zato pravočasno znebiti svojih nasprotnikov. Preden je padel prvi Italijan, je bilo ubitih na stotine slovenskih županov, duhovnikov, uglednih izobražencev, delavcev, kmetov in drugih demokratov, ki bi jim bili lahko v napoto pri nasilnem osvajanju oblasti po vojni.

Odgovor na nasilje

Škof Rožman je dolgo molčal, nekateri menijo da predolgo. Škof Lenič, njegov tajnik, se v svojih zapisih ne spomni, da bi Rožman do jeseni o OF kdaj kritično govoril. V septembru 1941 je postala aktivna VOS – Varnostno-obveščevalna služba komunistične partije, ki je izzivalno morila zlasti po Ljubljani. Prof. Bučar je zapisal, da sta prav obstoj, organizacija in delovanje VOS najboljši dokaz, da je bila OF samo taktično

sredstvo partije pri njenem boju za prevzem oblasti. Do konca leta 1941 so v Ljubljani izvedli štiri likvidacije, štirje poskusi umora pa so spodleteli, med njimi proti generalu Leonu Rupniku in Lovru Hacinu. Šele po teh umorih in poskusih je Rožman v pastirskem pismu konec oktobra 1941 obsodil nasilje “raznih osvobodilnih gibanj nerazsodnih ljudi” in pozval vernike, naj ne store ničesar, kar bi oblastnike izzvalo k ostrejšim in strožjim ukrepom, kar bi oteževalo že dovolj težko življenje.

Komunistični nameni z OF in osvobodilnim bojem so mnogim postali jasni šele z umorom katoliških študentov Franca Župca in Jaroslava Kiklja sredi marca 1942. Tudi za škofa Rožmana sta bila ta dva umora odločilna. To je tudi javno pokazal, ko se je demonstrativno udeležil Kikljevega pogreba in imel govor, v katerem je ubitega prijatelja imenoval za prvega mučenika Katoliške akcije v Sloveniji. Preobrat je bil dokončen. Tudi emigrant Alojzij Kuhar je tedaj po londonskem radiu prvič napadel OF in partizane, Kardelj pa je pisal Titu, da je tudi v Ljubljani prišlo do obrata. Ljubljana je tedaj res prvič za hip obnemela. Komunistično nasilje pa se

je stopnjevalo in že do srede aprila 1942 je OF v Ljubljani in okolici pomorila 49 žrtev, članov KA in akademskega kluba Straža, jugoslovanskih oficirjev, politikov in gospodarstvenikov. Ko je bil ubit nekdanji ban Natlačen, je Rožman na njegovem grobu oktobra 1942 odločno izjavil, da ne more biti “nobenega sodelovanja, ne zveze z brezboštvom in tistimi, ki jim je brezboštvo vodilni nazor”. Vrnitve ni bilo več, Slovenci, ki jih partija ni mogla prevarati, so se nasilju uprli, ustanavljali samoobrambene vaške straže in kasneje Slovensko domobranstvo in druge obrambne vojaške enote. Revolucionarno nasilje se je prelilo v bratomorno državljansko vojno, po maju 1945 pa še v bolj krvavo komunistično nasilje in v še bolj množično zločinstvo, ki se je izteklo v polstoletni totalitarni sistem, iz katerega smo se Slovenci rešili šele z resnično osvobodilno vojno leta 1991.

Sramota izbrisa

Sedaj je komunistična prevara tako imenovano NOB že dobro in splošno znana. Znane so tudi neštete neposredne in posredne žrtve komunističnega nasilja: več desetisoč umorjenih in padlih Slovencev, več

kot sto tisoč žrtev drugih južnih Slovanov, umorjenih samo v Sloveniji. Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, ki je na nevarnost brezbožniškega nasilja opozoril že jeseni leta 1941, pa je s sodbo Vojaškega sodišča IV. armade, ki so jo pred 59 leti dne 30. avgusta 1946 izrekli slovenski sodniki-partizani kapetan dr. Helij Modic, podpolkovnik Milan Lah in major Alojzij Grčar po obtožbi slovenskih tožilcev-partizanov kapetana Marjana Vivode in kapetana dr. Viktorja Damjana, še vedno obsojen kot vojni zločinec, ker je “izvršil izdajstvo naroda in domovine in je skupaj z okupatorjem, predvsem pa z obtoženim Rösenerjem v ustvarjanju imperialističnih načrtov okupatorjev zatiranja in uničenja narodov Jugoslavije in slovenskega naroda organiziral, odredil, izvrševal in nasnoval neštete vojne zločine: ubijanje in izročanje ranjenecv okupatorju, umore in pokolje, zapiranja, mučenja, odvajanja v koncentracijska taborišča in na prisilno delo v korist okupatorjev, prisilno mobilizacijo, požige, ropanja in uničevanja javne in privatne imovine in druge vojne zločine, vsled česar nosi odgovornost za smrt in trpljenje na desetisočev mož, žena in otrok”, in kljub sedaj splošno znanim množičnim pobojem med drugim zato, ker je “pred osvoboditvijo Slovenije protinarodni del duhovščine pod vplivom dotedanjega delovanja obtoženega Rožmana širil zmešnjavo in lažno propagando med ljudstvom, da jugoslovanska armada vrši pokole civilnega prebivalstva ...”.

Takšni sodbi še vedno verjamejo tudi nekateri verni Slovenci, saj škof Rožman razen napačno postavljene reliefa na novih vratih stolne cerkve v Ljubljani nima v domovini niti enega kipa, spominskega poimenovanja, stalne prireditve ali objekta, podstavek za njegov kip med uglednimi Korošci v Svečah na Koroškem pa je edini že dolga leta prazen.

Komunistična revolucija je bila tako temeljita in je segla tako globoko in daleč, da mora škof Rožman, edini v nekdanji Vzhodni Evropi, tudi v svobodni in pravni Sloveniji še vedno čakati na pravico, na pokop in na javni spomin v domovini.

Anton Drobnič

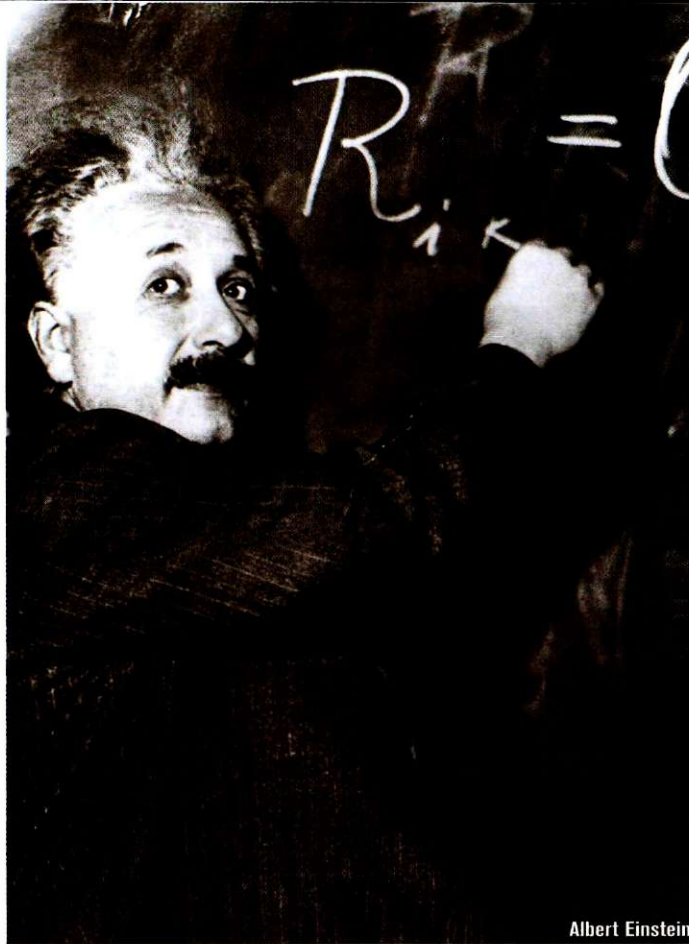
Škof Rožman z materjo in sestro na avstrijskem Koroškem

Škof Rožman s pevskim zborom v Argentini oktobra 1949

Založba Modrijan je izdala biografijo znamenitega fizika Alberta Einsteina, ki jo je napisal naš znanstvenik in publicist fizik Janez Strnad. Lani je Organizacija združenih narodov na pobudo Unesca letošnje leto razglasila za svetovno leto fizike. Pred stotimi leti, 1905, je namreč Albert Einstein v nekaj mesecih objavil vrsto znanstvenih člankov, ki so spremenili pogled na svet.

Še danes se sprašujemo, kako je to uspelo šestindvajsetletniku, zaposlenemu na patentnem uradu. Najprej je v članku pojasnil posebnost, ki so jo opazili pri fotoefektu, pri katerem svetloba iz kovine izbija elektrone. Tako je razširil pojmovanje kvantov, to

Albert Einstein

ni znanstvenik poslal predsedniku Roosveltu pismo, v katerem mu je svetoval, naj začne projekt, katerega cilj bi bila izdelava jedrske bombe. Po vojni si je do smrti leta 1955 prizadeval za doseg svetovnega sporazuma, ki bi naredil konec jedrski groznjii.

Strnadovi knjigi

Slovenski fizik dr. Janez Strnad, ki je avtor številnih knjig o fiziki in njeni zgodovini in je doslej o delu Alberta Einsteina napisal številne strokovne in poljudne prispevke, se je v knjigi *Einstein: Zakaj me nihče ne razume in me imajo vsi radi?* posvetil njegovemu življenju. Podoba slavnega znanstvenika je zgradil z razvojem dogodkov, stališč in odnosov do najbližjih, kot jih razkrivajo Einsteinovi zapisi, pisma in odkritja njegovih biografov. Pri tem ni obšel fizikovih zasebnih in družbenih dilem, s katerimi se je soočal. Umeščene v zgodovinski kontekst nam ponujajo možnost, da po-

Biografija o Einsteinu

je obrokovi energije v svetlobi, ki jih je vpeljal Max Planck pet let pred tem. V doktorskem delu, ki ga je predložil žüriški univerzi, je obravnaval nov način za določanje velikosti molekul. V članku je raziskal Brownovo gibanje, to je neurejeno gibanje delcev, ki lebdi v vodi ali zraku in jih vidimo pod mikroskopom. Merjenja na podlagi njegovih napovedi so zadnje dvomljivce prepričala, da molekule obstajajo. V obsežnem članku je uvedel posebno teorijo relativnosti, ta pa je spremenila pojmovanje prostora in časa. V dodatnem kratkem članku je izpeljal znamenito povezavo med maso in energijo. Vsi štirje članki so izšli v *Analiz* leta 1905.

Oče relativnostne teorije

Teoretski fizik, najvidnejši tvorec nove dobe v fiziki, Albert Einstein se je rodil v Ulmu 14. marca 1879 kot sin judovskih staršev. Leta 1909 je postal izredni profesor teoretične fizike, dve leti pozneje pa direktor Instituta za fiziko v Berlinu. V tem času

se je ukvarjal s teorijo gravitacije, ki je vsebovana v splošni teoriji relativnosti. Po prihodu Hitlerja na oblast leta 1933 so mu vzeli vse pravice in funkcije, zato se je odrekel nemškemu državljanstvu in se preselil v ZDA.

Einstein velja za očeta relativnostne teorije. Prostoru je dodal še eno dimenzijo – čas. V takem štiridimenzi-

onalnem prostoru, času, so dogajanja temeljito drugačna kakor v prejšnjem, ko sta bila čas in prostor še ločena in

absolutna. Einstein je odkril, da sta odvisna: pojmovanje časa je odvisno od prostora in z gibanjem po prostoru postane tudi čas spremenljiv. Ravna črta ni več najbližja povezava med dvema sosednjima točkama in sekunda ne traja vselej sekundo. Splošno znana je enačba $E=mc^2$. Formula je bila ob odkritju tako presenetljiva, da še znanstvenik sam ni mogel predvideti vseh njenih posledic.

Einstein je odkril še mnogo drugega; postavil je temelje laserjev, razvijal je teorijo plina, pojasnil je, kako se poveča temperatura trdnih snovi, ki jim dovajamo toploto v odvisnosti od temperature – skratka, bil je genij, ki je ogromno prispeval na skoraj vseh področjih fizike. Bil je znan po vsem svetu in od Newtona ni bilo znanstvenika, ki bi ga tako častili še za življenja. Vendar ga niti to ni ubranilo pred ljudmi, ki so takrat začeli svoj pohod po Nemčiji. Med drugo svetovno vojno je Einstein naredil nekaj, česar pravzaprav ni hotel: pustil se je prepričati, da je kot najvplivnejši svetov-

iščemo odgovor na Einsteinovo (samo)spraševanje: "Zakaj me nihče ne razume in me imajo vsi radi?" Strnadova monografija o Albertu Einsteinu je izšla v dveh knjigah. Druga, *Einstein: E=mc²*, obširno analizira Einsteinovo delo v fiziki. V. M.

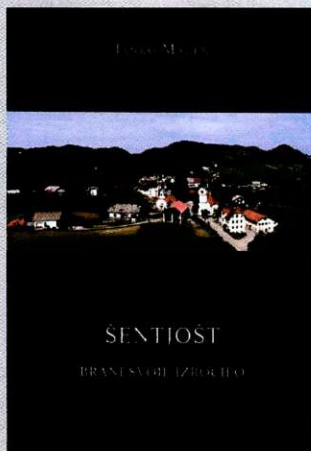
FM 102.1
99.5
Stereo
RDS
Radio
VIVA
M.Sobota tel:02/537-1949

Slava Klavžar 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Šentjošt brani svoje izročilo

Jože Maček, ki že vrsto let v reviji *Zaveza* objavlja medvojne zgodbe o partizanskih zločinih, je izdal knjigo o Šentjoštu.

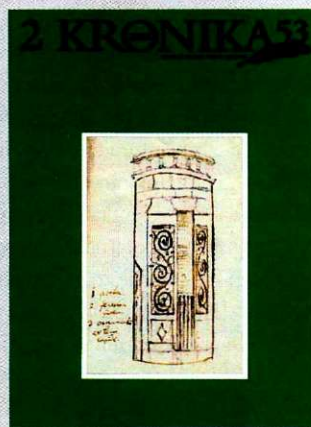
To je že druga njegova tovrstna knjiga, saj je pred leti izdal knjigo o medvojnem in povojnem dogajanju v Rovtahn, ki je sosednja župnija Šentjošta. Čeprav je Mačkova knjiga o Šentjoštu na videz drobna (175 strani), je njena vsebina zelo bogata, predvsem pa pretresljiva. S svojo vsebino kar kliče k temu, da bi bila študijsko gradivo pri študentih zgodovine. Ali jo bodo profesorji zgodovine priporočili, je že drugo vprašanje. Verjetno ne, saj gre za šolski primer "revizije" naše medvojne zgodovine, kar tako skrbi nekatere naše zgodovinarje. Toda Mačkova knjiga ima vsebino, strašno vsebino, medtem ko pisarije omenjenih zgodovinarjev temeljijo na frazerstvu, ki je daleč od naše zgodovine. Šentjošt je v naši medvojni zgodbi nekaj posebnega, saj je bila tam 17. julija 1942 ustanovljena prva vaška straža, skupina slabo oboroženih domačih mož in fantov, ki so se odločili, da bodo svoj domači kraj branili pred partizanskimi ropanji, grožnjami in umori. Ko so "narodnoosvobodilni borci" že čez en teden napadli Šentjošt, so za seboj pustili pravo razdejanje. Ker obrambe kraja niso mogli streti, so se v naslednjih dneh znesli nad okoliškim civilnim prebivalstvom in kruto pomorili kar 21 ljudi. Apokalipsa! Maček niza podatek za podatkom. Uvodoma poda kratko zgodovino kraja, krajše poglavje nameni dogajanju med obema vojnama, potem pa sledi čas medvojne komunistične revolucije. Knjiga je nekaj posebnega tudi zato, ker so v njej zbrani podatki o skupini povojnih skrivačev, predvsem pa natančni podatki o tistih, ki so se po vojni morali zateči v daljne države, v Argentino, Ameriko, Kanado, Avstralijo, kjer so iz nič začeli z novim življenjem. Gotovo je to ena najboljših knjig letošnjega leta.

Kronika

Izšla je druga številka *Kronike*, časopisa za slovensko krajevno zgodovino, ki ga izdaja Zveza zgodovinskih društev Slovenije.

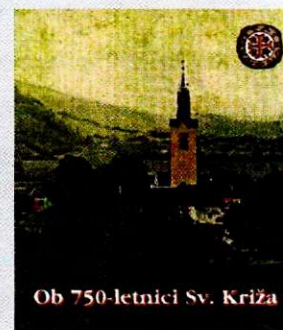
Objavljenih je osem prispevkov: *Popis nepremičnin v Piranu in Kaštelu leta 1626* (Flavio Bonin), *Materialni in duhovni dobitki srečolova za dokončanje nove ljubljanske stolnice* (Ana Lavič), *Ljubljanska fizika ob prepovedi jezuitov* (Stanislav Južnič), *Tiskarstvo na Dolenjskem in Janez Krajec* (Špela Bregac), *Spominska obeležja Simonu Jenku* (Damir Globočnik), *Lovro Pintar — narodnjak v senci* (Mira Delavec), *Češki časopis Politik in revolucija v Piranu leta 1894* (Eva Holz), *Fotografija kot reprezentanca* (Darija Mavrič). Stane Granda je ob sedemdesetletnici zgodovinarjev Mirka Stiplovska in Franceta Kresala napisal njuna portreta. Na koncu je objavljenih še sedem obširnejših recenzij zgodovinarjev o knjigah z zgodovinsko tematiko.

Zgodovina Svetega Križa

Po vojni in revoluciji so komunisti Sveti Križ pod Gorjanci preimenovali v Podbočje.

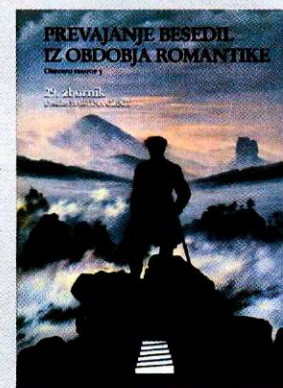
Sveti Križ ima dolgo in bogato zgodovino, ki jo naši zgodovinarji razkrivajo šele v zadnjem času. O njej najprej govorita dve dominantni kraja, mogočna cerkev in grič Stari grad nad krajem, na katerem je v srednjem veku stal eden najpomembnejših gradov na Dolenjskem. Medtem ko je prva (cerkev) zelo vidna in navduši vsakega obiskovalca, se druga, še vedno zakopana, bojuje z novodobnimi naseljenci (vikendšaši), ki so jo v zadnjih desetletjih že precej uničili. Na grajskem griču je že v prazgodovini stala železnodobna naselbina, v srednjem veku pa pomembna grajska utrdba, s katere je npr. v 13. stoletju češki kralj Otokar II. obvladoval to pomembno obmejno ozemlje. Krajevna skupnost Podbočje je pred časom izdala zbornik *Ob 750-letnici Sv. Križa*, v katerem skozi deset poglavij sledimo zgodovini kraja: *Krajevna skupnost Podbočje z okolico* (Drago Ivanšek), *Daljina preteklost pod Bočjem* (Mitja Guštin), *Pod modrim nebom grajska razvalina* (Katarina Predovnik), *Zgodovina svetokriške župnije* (France Novak), *Gotska cerkev v Bušeci vasi* (Robert Peskar), *Zgodovina šole v Podbočju* (Anica Žugič), *Gasilstvo v Podbočju in kulturno dogajanje v našem kraju* (Franc Černelič), *Podbočje in šport* (Andrej Zupančič), *Pomen vinogradništva* (Lojze Hrček).

Prevajanje besedil iz romantike

Društvo slovenskih knjižnih prevajalcev je izdalo že svoj 29. zbornik: *Prevajanje besedil iz obdobja romantike*.

Objavljenih je 29 prispevkov, med njimi: *Lamartinovo Jezero v prepesnitvi Janeza Menarta* (Vladimir Pogačnik), *Nervalove "Chimeres" v treh slovenskih prevodih* (Gregor Perko), *Jean Sbogar med Slovenci* (Tone Smolej), *Neskončnosti: Leopardijev L'infinito in njegovi slovenski prevodi* (Martina Ožbolt), *Slovenska latinska imena v španskem prevodu Prešernovih Pesmi* (Jasmina Markič), *Romantična hrepenjenja* (Irena Samide), *Sir Walter Scott pri Slovencih* (Anton Janko), *O diferenciaciji in hierarhizaciji prevodnih premikov* (Štefan Vevar), *Kako modra je modra? Prevodne variante osrednjega simbola nemške romantike* (Amalija Maček), *Somnambulna Katica, podvojeni grof Strahlski* (Lado Kralj), *Puškinov, Prijatelj, Bordonov in Klopčičev Onjegin* (Majda Stanovnik), *Tine Debeljak, prevajalec ruske romantične poezije* (Drago Bajt), *Dva slovenska prevoda lirске pesnitve V švic Juliusza Slowackega* (Rozka Štefan), *"Tisk a papir jsou vyborne."* — *Prešeren in Macha v primežu nacionalizma* (Jonatan Vinkler), *Po meri navdih?* (Andrej Arko), *Nekaj pesmi Victorja Hugoja* (Marija Javoršek), *Knjižni prozni prevodi v slovenščino med letoma 1848 in 1919* (Irena Jerovšek Vogrinc), *Problematika besednega reda pri prevajanju slovenskega prostega verza v angleščino* (Nada Grošelj), *Kaj pa, ko pisatelj zapiše večjezično francoščino* (Katja Zakrajšek), *Türkce, Don Kisot? Why not?* (Miha Pintarič), *Eno življenje, dvoje jazov* (Branko Madžarevič), *Ob sedemdesetletnici Majde Stanovnik Blinc* (Darko Dolinar), *Pesmi Janeza Menarta v francoskem prevodu* (Florence Gacoin-Marks).

Regionalna Televizija posebnega pomena
izjema posebnega pomena

Meljska cesta 34, 2000 Mib

Informacije za katerimi stojimo!

Marketing: 02/ 234 55 51

www.rts-tv.com

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

ŠTAJERSKI VAL

VEČ KOT 50 LET PRIJATELJSKE BLIŽINE

www.radiodur.si

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

**Kurilno olje je
lahko cenejše!**

**RAVNO
PRAV**

HLADNO

TOPLO

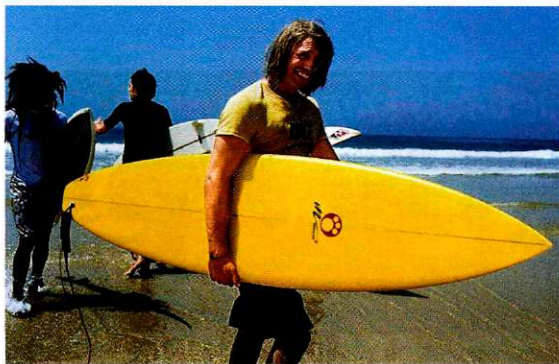

PETROL

Skupaj s podjetji Viessmann, Seltron in Klima Petek vam ponujamo udobje toplote in prijetnega hladu skozi vse leto. Z nakupom njihovih izdelkov si zagotovite popuste ob nakupu kurilnega olja. Več informacij na www.petrol.si.

**KURILNO OLJE
EVROPSKE KAKOVOSTI**

080 22 66

Brice iz Nice

BRICE DE NICE

Brice je zavoljo vedno odsotnih staršev ostal večni otrok, čeprav šteje že skoraj 30 let. Zgledujoč se po neustrašnem liku iz filma Peklenski val je tudi sam postal zagrižen jezdec valov na deski.

Brice, igra ga Jean Dujardin, je 30-letni razvajen otrok, ki živi v razkošni očetovi vili v Nici. Plavalasec si krajša čas z dekleti, s šopirjenjem, pri-

rejanjem divjih zabav in z zapravljanjem očetovega denarja. A ni vse samo zabava. Od leta 1991, ko je film Point Break zagledal luč sveta, ima tudi svojo vero – bodhizem, po Bodhiju, glavnem junaku filma in strastnem deskarju. Doma ima oltarček, posvečen Bodhiju, in vse dialoge iz filma zna na pamet. Brice je zelo poseben deskar. Prvič, je edini na francoski Rivieri. Drugič, je edini deskar, ki v življenju ni zajezdil niti najmanjšega vala. Zakaj? Ker na Rivieri pač ni

Režija:	James Huth
Scenarij:	Karine Angeli, Jean Dujardin
Igrajo:	Jean Dujardin, Clovis Cornillac, Élodie Bouchez, Bruno Salomone, Alexandra Lamy, François Chattot, Mathias Mlekuz
Premiera:	8. 9. 2005
Distribucija:	Fivia

dovolj velikih valov. Toda Brice je človek, ki verjame, da bo uresničil svoj sen. Že od malih nog sanja, da se bo na obali v Nici dvignil velikanski val

in zajahal ga bo prav on. Vsako jutro se Brice zbudi, teče na plažo in čaka na svoj val. Čeprav ga imajo vsi za noroga, se poživzga na to in zvesto čaka.

Obujeni zombiji

Po dvajsetih letih nestrpnega čakanja se na filmska platna vračajo Romerovi zombiji. Novo poglavje groze se bo začelo.

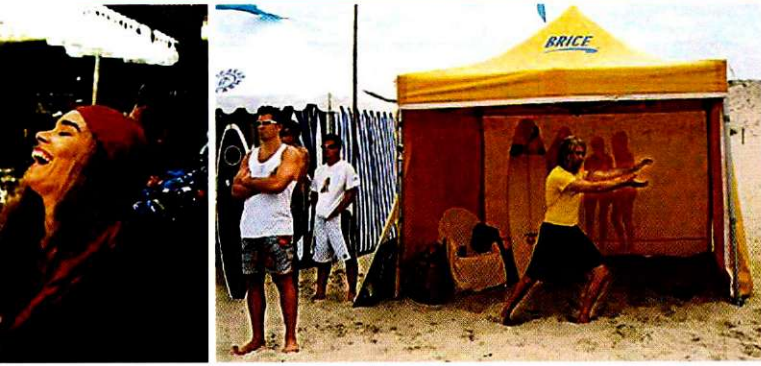
Svet je poln zombijev, in medtem ko se bogati skrivajo v visokih stolpnih ulicah vladata uničenje in smrt. Redki preživeli se zatečejo v utrjeno mesto, kjer pa se kmalu začne neizprosna bitka za oblast. Med tem zombiji zaradi mutacij pridobijo še strašnejše moči in edini, ki lahko reši

človeštvo pred pogubo, je odpadnik Riley s svojo skupino pogumnih bojevnikov. Svet, kakršnega smo poznali, je le še spomin. Zdaj je to le še morast kraj, v katerem si stojimo nasproti mi – živi – in oni – hodci. Preživelo človeštvo je za zidovi utrjenega mesta, medtem ko živi mrtveci tavajo po us-

tinji okrog njega. Bogati so si ustvarili iluzijo nekdanjega življenja, tisti manj srečni pa se na ulicah komaj preživljajo. Skupina zadržanih plačancev preiskrbuje mesto s potrebnimi zalogami in se zato občasno odpravlja ven iz mesta med žive mrtvece. Zdi se, da je mesto varno in da vse teče gladko. A v njem med nesrečniki na ulicah vladata nemir in anarhija, vojska živih mrtvecev pa se spreminja in postaja nevarna.

O produkciji

Režiser George Romero je s filmom Noč živih mrtvecev pravzaprav začetnik zombijskega žanra znotraj žanra grozljivk. Posnel je še dva filma na to temo, tako da govorimo o Romerovi trilogiji. A minilo je 20 let, preden je napisal nov scenarij. Producent Mark Canton je bil nad njim tako navdušen, da je produkcijo praktično takoj spravljal v pogon. Ker je Romero

Brice bi tako živel v nedogled, če se nekega dne njegov svet ne bi podrl: njegovega očeta aretirajo. Takrat spozna, da je njegov očka skorumpiran poslovnež, ki se je spečal z mafijo. Brice izgubi vse: razkošno življenje, ki ga je omogočal očetov denar, predvsem pa iluzije. Kot bi mignil, vsi njegovi "prijatelji" izginejo. Prvič v živ-

ljenju se mora postaviti na lastne noge in, groza, delati. Ko njegov prvi poskus na trgu dela klavno propade, poišče navdih pri Bodhiju in se loti ropa banke, oborožen samo s svojo desko. Potem pa drvi iz ene polomije v drugo – vse do deskarskega tekmovanja, kjer se izkaže, da je najslabši deskar na zemeljski obli.

Ko ves skrušen tava po plazah, se mu nenadoma prikaže sam Bodhi in mu da mojstrsko lekcijo iz življenja, in to v francoščini z južnjaškim naglasom. Brice sklene, da bo začel znova, se vrnil v rodno Nico, se soočil s pravico in zaživel kot pošten človek ...

zaradi svojega dela prava hollywoodska ikona, je imel enkratno priložnost, da izbere igralce po svojih željah. Ko se je razvedelo, da Romero res snema nov film, so produkcijsko pisarno preplavile prošnje tistih, ki so želeli biti Romerovi zombiji. In to niso bili le igralci. Med njimi so bila celo taka imena, kot sta Edgar Wright in Simon Pegg, avtorja filma Shaun of the Dead, ki se pojavita kot priklenjena zombija v fotografski kabini.

Ker so Romerovi zombiji nekaj posebnega znotraj žanra, so počasni in kamera se dolgo zadržuje na njih, je bila njihova podoba zelo pomembna. Zato so se odločili za individualiziran videz in tudi v mno-

žičnih prizorih so uporabili statiste, odlično izdelane maske in le malo digitalnih učinkov.

Zgodba se dogaja v mračni, postapokaliptični različici sveta, kakršnega poznamo. Ta videz so dosegli z ustrežno scenografijo in inovativno uporabo osvetlitve. Z obujim so tudi postavili ostro ločnico med bogatimi in manj srečnimi in vpletli družbeni komentar, kar Romero počne v vseh svojih filmih. Sam pa pravi: "Zgodnje grozljivke so govorile o krizi, ki lahko uniči svet, in o vnovičnem vzpostavljanju reda. V mojih filmih pa je resnična groza to, da red ne bo nikoli več vzpostavljen." **Monika Maljevič**

LAND OF THE DEAD

Režija: George Romero
Scenarij: George Romero
Produkcija: Mark Canton, Steve Barnett, Peter Grunwald
Igrajo: Simon Baker, John Leguizamo, Dennis Hopper, Asia Argento, Robert Joy
Premiera: 15. 9. 2005
Distribucija: Karantanja Cinemas

na kratko

Dobitnika filmskega oskarja **Anthony Hopkins** in **Demi Moore** se bosta kmalu pojavila na filmskem platnu v filmu o umoru Bobbyja Kennedyja, ki ga bo režiral Emilio Estevez. Film skuša osvetliti okoliščine atentata na ameriškega senatorja in predsedniškega kandidata Roberta Kennedyja, mlajšega brata prav tako ubitega ameriškega predsednika Johna F. Kennedyja. Umor, ki se je zgodil leta 1968 v nekem hotelu v Los Angelesu, bo v filmu prikazan skozi zgodbe očitivcev atentata in Kennedyjevih sodobnikov. Hopkins bo igral hotelskega vratarja, Demi Moore pa barsko pevko. Snemanje filma, ki je zamišljen kot mešanica dokumentarca in igranega filma, se bo začelo konec oktobra. Režiser Estevez, ki je filmsko kariero začel kot glavni igralec v vojni drami Apokalipsa zdaj, je najstarejši sin ameriškega igralca Martina Sheena.

Avstralski filmski zvezdnik **Russell Crowe** je za vlogo v najnovejšem filmu Rona Howarda o boksarskem prvaku Jamesu Braddocku z naslovom Cinderella Man izgubil 22 kilogramov. Dejal je, da je eno leto vsak dan tekel po štiri kilometre, v bazenu preplaval 40 dolžin, dvigal uteži in boksal. "Braddock je bil preprost človek, ki je imel v mislih samo blaginjo svoje družine, tudi takrat, ko je postal slaven. Zame je uspeh Amerike odvisen od takšnih ljudi," je dejal 41-letni igralec. Za Crowa, ki je leta 2001 dobil oskarja za vlogo v filmu Gladiator, je bila vloga o boksarju Braddocku, ki je svetovno slavo doživel v 30. letih prejšnjega stoletja, izpolnitev sanj.

Režiser češkega rodu **Miloš Forman** je pretekli teden v Madridu začel snemati film Goya's Ghosts (Goyini duhovi) o življenju španskega slikarja Francisca de Goye, v katerem bosta igrala Javier Bardem in Natalie Portman. Film, ki ga bodo v celoti posneli v Madridu in okolici, bo prikazoval Španijo v letih 1792–1809, med koncem delovanja inkvizicije in invazijo cesarja Napoleona, in sicer skozi oči slikarja, ki ga bo utelesil Danec Stellan Skarsgard. Španski igralec Javier Bardem bo igral vlogo brata Lorenza, zelo vplivnega duhovnika v aparatu Svete inkvizicije, ki ima razmerje z Ines, mlado Goyevo muzo (Natalie Portman), ki je obtožena herezije in jo vržejo v ječo.

Ameriška filmska akademija, ki vsako leto podeljuje oskarje, je za novega predsednika izbrala filmskega producenta **Sida Ganisa**. Ganis bo na tej funkciji zamenjal Franka Pierzona, ki se mu je iztekel štiriletni mandat. Novi podpredsednik Ameriške filmske akademije bo dobitnik oskarja Tom Hanks. Tiskovni predstavnik akademije je še sporočil, da bo ena prvih nalog novega predsednika izbrati producenta za naslednjo podelitev oskarjev. Najpomembnejše hollywoodske nagrade bodo podeljevali 5. marca 2006, in sicer oseminsedemdeseti.

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
 Loke 22
 1412 KISOVEC
 tel.: 03 56 57 150
 fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ◆ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ◆ bar sedmica
- ◆ lokalna televizija ETV
- ◆ trgovina EVJ Center
- ◆ elektroinstalacije
- ◆ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ◆ kabelsko komunikacijski sistemi
- ◆ grafitne ščetke
- ◆ tiskana vezja
- ◆ delovni stroji in nizke gradnje

PETEK,

9.9.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	ODDAJA ZA OTROKE
9.25	ISKANJE PRIJATELJEV,
9.40	KRATKI IGRANI FILM EBU
9.40	ENAJSTA ŠOLA: NAFTA,
9.40	ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
10.05	PRISLUHNI MO TIŠINI
10.35	Z VAMI
11.25	FRANÇOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/7
12.15	OSMI DAN
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	DUHOVNI UTRIP
13.45	DUHOVNI UTRIP
14.00	DIVJA SRCA, DOKUMENTARNA ODVAJA
14.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.05)
15.40	TIMOTEJ HODI V ŠOLO,
15.40	RISANA NANIZANKA, 23/26 (VPS 15.40)
16.05	IZ POPOTNE TORBE: VRV (VPS 16.05)
16.20	SVET ŽIVALI, NEMŠKA DOKUMENTARNA
16.20	SERIJA, 13., ZADNJI DEL (VPS 16.25)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME
17.00	(VPS 17.00)
17.35	NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA
17.35	DOKUMENTARNA SERIJA, 9/12 (VPS 17.35)
18.30	ZREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	LUKA IN LUČKA, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	CELESTIN, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	DAVID COPPERFIELD SHOW, 1/2 (VPS 20.00)
21.00	SLAČENJE, NOVOZELANDSKA NADALJEVANKA,
21.00	12/20 (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.05	BRANE RONČEL IZZA ODRA: ESBJ+RN
0.05	SVENSSON TRIO, 1. DEL, PON. (VPS 00.05)
1.05	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
2.00	TURISTIKA, PONOVIŠTEV
2.20	ZDAJI, ODVAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE, PON.
2.45	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.45)
3.10	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.30	TV PRODAJA
13.00	ZABAVNI INFOKANAL
13.40	GLASNIK, ODVAJA TV MARIBOR (VPS 12.50)
14.10	TEDENSKI IZBOR
14.10	PASJE ŽIVLJENJE, ITALIJAN. ČB FILM (VPS 13.20)
15.50	JASNO IN GLASNO:
15.50	GLEDAM PROFESORJA, VIDIM ...?,
16.50	KONTAKTNA ODVAJA
16.50	ZDAJI, ODVAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE
16.50	(VPS 16.45)
17.20	MOSTOVI - HIDAK, PONOVIŠTEV
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA
17.50	(VPS 17.50)
19.00	DRUGA GODBA 2005:
19.00	COMPÉ, POSNETEK KONCERTA, PONOVIŠTEV
20.00	RESNIČNI KRALJ HEROD, ANGLEŠKA
20.00	DOKUMENTARNA ODVAJA (VPS 20.00)
20.50	ALPE-DONAVA-JADRAN,
20.50	PODOBE IZ SREDNJE EVROPE (VPS 20.55)
21.20	STARI NOVI OBRAZI EVROPE: LITVA, 7/10
21.20	(VPS 21.25)
21.45	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMOR.
21.45	NANIZANKA, 6/14 (VPS 21.50)
22.15	TOLPA, NIZOZEMSKI FILM (VPS 22.20)
23.45	TEMA, ŠPANSKO-AM. FILM, PON. (VPS 23.50)
1.30	INFOKANAL

Kanal A

8.15	TV prodaja
8.20	Tih zločin, 2. sezona, pon.am. humor. naniz.

9.10	VIP, 1. sezona, ponovitev 4. dela am. naniz.
10.00	E+, ponovitev
12.00	TV prodaja
12.30	Tih zločin, 2. sezona, ameriška humoristična
12.30	nanizanka
13.20	Mladi in nemirni, 4. sezona, 229. del ameriške
13.20	nadaljevanke
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 124. del am. nad.
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 1. sezona, 5. del ameriške nanizanke
16.30	Jimova družina, 2. sezona, 5. del ameriške
16.30	humoristične nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 7. del
17.00	ameriške humoristične nanizanke
17.30	Caroline in velemestu, 3. sezona, 15. del
17.30	ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Komedija: Zaljubljena zguba, ameriški film
21.55	Midve z mamo, 3. sezona, 19. del am. naniz.
22.50	Moške zadeve, 5. sezona, 2. del ameriške
22.50	nanizanke
23.45	Ruby Wax, pogovorna oddaja
0.25	E+, ponovitev

Pop TV

6.45	24UR, ponovitev
7.45	Materina pot, ponovitev 17. dela mehiške nad.
8.45	Vila Marija, ponovitev 8. dela hrvaške nad.
9.40	TV prodaja
10.10	Proti vetru, ponovitev 14. dela mehiške nad.
11.00	Prava ljubezen, ponovitev 116. dela
11.00	venezuelske nadaljevanke
11.55	Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prava ljubezen, 117. del venezuelske nad.
16.00	Proti vetru, 15. del mehiške nadaljevanke
17.00	Vila Marija, 9. del hrvaške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 18. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Akcija: Vojna zvezd: Epizoda II - Napad klonov,
20.00	ameriški film
22.40	Teksaški mož postave, 7. sezona, 1. del
22.40	ameriške nanizanke
23.35	XXL premiere
23.40	Veliki Lebovski, ameriški film
1.45	24UR, ponovitev
2.45	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 511. del
10.50	Črna kronika, 33. del
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.15	TV prodaja
12.30	Tri v vrsto
12.40	Spomin
12.50	TV prodaja
13.35	Alo, alo, 25. del angleške serije
14.05	Vikarka iz Dibleya, 14. del angleške serije
14.45	Črni gad, 14. del angleške serije
15.20	Gospod Bean, 25. del angleške serije
15.50	Skozi ključavnico
16.35	TV prodaja
17.10	Mali mečevalci, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 513. del italijan. telenovele
18.00	Življenje ob jezeru, 35. del
18.25	Črna kronika, 35. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Vroč veter, 8. del srbske serije
21.00	101 skandal Hollywooda, razvedrila oddaja
21.50	Resnične zgodbe - v iskanju pravice, am. serija
22.45	Okrožje Columbia, 11/19. del ameriške naniz.
23.30	Marlenna & Salome, pogovorna oddaja
00.30	Vroč veter, 8. del srbske serije
01.30	101 skandal Hollywooda, razvedrila oddaja
02.20	Resnične zgodbe - v iskanju pravice, am. serija
03.15	Okrožje Columbia, 11/19. del am. nanizanke
04.00	Marlenna & Salome, pogovorna oddaja

TevePika

08.30	TV prodaja
9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
09.30	Vodiv po podjetništvu, 6. del, pon

09.45	Četrkove pravilice, strasila, pon
10.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja
10.00	o kmetijstvu, pon
11.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
12.00	To morate vedeti, svetovalna oddaja, pon
13.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.30	TV Prodaja
14.00	Glasbeni Mozaik
16.00	V harmoniji z naravo
16.30	Do zdravja tudi tako, gost: zalozba Debora, pon
17.00	Sijaj, pon
17.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
18.00	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
18.30	Kulturne drobtinice, Senožete med zgodovino
18.30	in sedanostjo, 1. del, pon
19.00	Vodiv po podjetništvu, 6. del, pon
19.15	Zaigramo in zapojmo 2005, prvič
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljenčih, pon
23.00	Trenja, POP TV
00.30	TV prodaja
01.00	Glasbeni mozaik

SOBOTA,

10.9.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
6.30	ZGODBE IZ ŠKOLJKE: WAITAPU, MLADINSKA
6.30	NADALJEVANKA, 5., ZADNJI DEL
7.25	OTOK ŽIVALI: SLONJE TEGOBE,
7.25	RISANA NANIZANKA
7.50	OTOK ŽIVALI: NA LOVU ZA MALIM
7.50	SLONČKOM, RISANA NANIZANKA
8.20	KINO KEKEC: SREČA NA VRVICI,
8.20	SLOVENSKI FILM (VPS 08.20)
9.45	TEDENSKI IZBOR
9.45	DAVID COPPERFIELD SHOW, 1/2
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	TEDNIK, PONOVIŠTEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	TURISTIKA, PONOVIŠTEV
13.30	SLOVENC V ITALIJI (VPS 13.40)
13.30	BAJKE NA SLOVENSKEM: USODA,
14.05	DOKUMENTARNA ODVAJA (VPS 14.10)
14.30	MALI MENIH,
14.30	NEMŠKA NADALJEVANKA, 11/15, PONOVIŠTEV
15.20	ELVIS AZIZ, FRANÇOŠKI FILM (VPS 15.25)
17.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.25	SOŽITJE, SVETOVALNA ODVAJA TV MARIBOR
17.25	(VPS 17.25)
18.40	PRIHAJA NODI, RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	UTRIP
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	ZORAN HOČEVAR: BONBONIERA,
20.00	IZVIRNA TV IGRA (VPS 20.00)
20.40	ČEZ PLANKE: TANZANIJA (VPS 20.40)
21.45	PRVI IN DRUGI (VPS 21.40)
22.10	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.05)
22.45	BRIGADA, RUSKA NADALJEVANKA, 10/15
22.45	(VPS 22.40)
23.40	BESEDA IN UTOPIJA, PORTUGALSKI FILM
23.40	(VPS 23.35)
1.45	DNEVNIK, VREME, ŠPORT, PONOVIŠTEV
2.25	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.45)
2.50	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	TV PRODAJA
9.30	INFOKANAL
11.20	TV PRODAJA
11.55	SKOZI ČAS
12.05	TEDENSKI IZBOR
12.05	STARI NOVI OBRAZI EVROPE: LITVA, 7/10
12.30	ZDAJI, ODVAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE
12.55	SERGE LOPEZ TRIO, ODVAJA TV KOPER-
12.55	CAPODISTRIA, 2/2 (VPS 12.50)
13.45	TEDENSKI IZBOR
13.45	NOGOMET, KVALIFIKACIJE ZA SVETOVNO
13.45	PRVENSTVO 2006: MOLDAVIJA - SLOVENIJA,
13.45	POSNETEK IZ KIŠINJEVA
15.35	MEDNARODNA OBZORJA:
15.35	PUTINOVA PRVA PETLETKA (VPS 15.35)
16.25	SLOVENSKA POPEVKA
18.00	JANTARNI AMULET,
18.00	NEMŠKA NADALJEVANKA, 1/2 (VPS 18.20)
18.00	INTERVIJU, NIZOZEMSKI FILM, PONOVIŠTEV
18.00	(VPS 20.00)

21.30	SAGA O FORSYTH, ANGLEŠKA LITERARNA
21.30	NADALJEVANKA, 6/10, PONOVIŠTEV (VPS 21.30)
22.45	COLONIA DIGNIDAD: SEKTA ALI DOBRODELNA
22.45	ORGANIZACIJA?, BRAZILSKA DOKUMENTARNA
22.45	ODVAJA, PONOVIŠTEV (VPS 22.50)
23.35	DRUGA GODBA 2005: KONCERT
23.35	SHIBUSASHIRASU ORCHESTRA (VPS 23.40)
1.00	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.45	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 120. dela
9.45	ameriške nadaljevanke
10.35	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 121. dela
10.35	ameriške nadaljevanke
11.25	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 122. dela
11.25	ameriške nadaljevanke
12.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 123. dela
12.15	ameriške nadaljevanke
13.05	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 124. dela
13.05	ameriške nadaljevanke
13.55	Dannyjeve zvezde, v živo
14.55	Poletje za vso družino, ameriški film
16.30	Umor, je napisala, 4. sezona, ameriška naniz.
17.30	Pa zamenjajmo!, ameriška dokumentarna serija
18.00	E+
18.10	E+ Silikonska dolina
18.45	E+ Nekoč in danes
19.10	E+ Metalurgija
19.45	E+ Čez mejo
20.00	Družinski film:
20.00	Doktor Doolittle 2, ameriški film
21.35	Las Vegas, 1. sezona, zadnji del ameriške
21.35	nanizanke
22.30	Sprehod v oblakih, ameriški film
0.20	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
8.10	Brala Koalček, sinhronizirana risana serija
8.20	Drobitki, sinhronizirana risana serija
8.35	Art Attack, otroška zabavno-izobraževalna serija
9.05	Bucke, sinhronizirana risana serija
9.30	Jagodka išče pomlad, sinhr. risani film
10.20	Čarobna angleščina, otroška zabavno-
10.20	izobraževalna serija
10.30	Harold in vijolična voščenska, sinhronizirana
10.30	risana serija
11.00	Najlepše pravilice bratov Grimm: Snežica in
11.00	Rožica, sinhr. risani film
11.30	Finske razglednice, dokumentarna serija
12.00	Diagnoza: umor, 7. sezona, zadnji del ameriške
12.00	nanizanke
12.55	Formula 1, prenos treninga
14.05	Močno zdravilo, 5. sezona, 19. del ameriške
14.05	nanizanke
15.05	Najnevarnejše živali sveta, dokumentarna
15.05	oddaja, 1/2
16.05	Rajski svet: Oddaljeni Butan, dokumentarna
16.05	oddaja
17.15	24UR - vreme
17.15	Ljubezen v preriji, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Sobotni filmski hit:
20.00	Austin Powers v Zlatotiču, ameriški film
21.40	Asi z Aljask, ameriški film
23.50	Usluga, ameriški film
1.35	24UR, ponovitev
2.35	Nočna panorama

Prva TV

07.30	TV Prodaja
07.55	Četrkove zgodbe, strasila, pon
08.00	Navigator, pon
08.30	Avto šok, pon
09.00	TV Prodaja
09.30	Kulturne drobtinice, Senožete med zgodovino
09.30	in sedanostjo, 1. del, pon
10.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja
10.00	o kmetijstvu, pon
11.00	Zaigramo in zapojmo 2005, pon
13.15	TV Prodaja
13.30	Glasbeni mozaik
14.45	Slovenija Open 2005
16.15	Vodiv po podjetništvu, 6. del, pon
16.30	Modro, oddaja o navtiki, pon
17.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
17.30	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
18.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, avtizem,
18.00	pon
18.30	To morate vedeti, svetovalna oddaja, pon
19.00	Do zdravja tudi tako, gost: zalozba Debora, pon
19.30	V harmoniji z naravo, pon
20.00	Njegovo veličanstvo kon

21.00	Sijaj
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Živeti zdravo, pon
23.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
00.00	Tv Prodaja
00.30	Glasbeni mozaik

TevePika

07.30	Mali mečevalci, risana serija
08.20	TV prodaja
09.00	Digimoni, risana serija
09.25	TV prodaja
09.55	Digimoni, risana serija
10.20	TV prodaja
10.50	Življenje ob jezeru, 31. del
11.15	Življenje ob jezeru, 32. del
11.40	Življenje ob jezeru, 33. del
12.05	Življenje ob jezeru, 34. del
12.30	Življenje ob jezeru, 35. del
12.55	TV prodaja
13.15	Ena na ena, ponovitev
14.05	Prestizno, ekskluzivno, ponovitev
14.40	Prvaki med silaki, reportaža
15.05	Adijo pamet, kontaktna oddaja
16.05	Lisice, 4. del srbske serije
17.05	Ljubzenske prevare, 16. del
17.50	101 zgodba Hollywooda
18.35	Dobro je biti ... razvedrila oddaja
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Še en dan v raju, am. kriminal. drama, 1998
21.45	Taborišče smrti, italijanska drama, 2002
23.30	Reporter X
00.00	Še en dan v raju, am. kriminalna drama, 1998
01.45	Taborišče smrti, italijanska drama, 2002
03.30	Reporter X

NEDELJA, 11.9.2005

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: KOT PTICE, RISANI FILM; SNORČKI, RISANA NANIZANKA, 11/13; MALI LETEČI MEDVEDKI, RISANA NANIZANKA, 10/12 (VPS 07.30)
9.55	MED VALOVI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.55)
10.25	IZVIR(N)I, ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI (VPS 10.25)
10.55	DEŽELE, KJER SO DOMA LEGENDE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/13 (VPS 10.55)
11.20	OZARE, PONOVI TEV
11.25	OBZORIJA DUHA (VPS 11.25)
12.00	LJUDIJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	PRI JOŽOVČU Z NATALIJO (VPS 13.10)
14.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 14.15)
17.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 17.20)
18.25	ZREBANJE LOTA (VPS 18.25)
18.40	HOPLA, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	ČARLI IN MIMO, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	SPORT
20.00	FESTIVAL NAREČNE POPEVKE, PRENOS IZ SNG MARIBOR (VPS 20.00)
21.55	Š - ŠPORTNA ODDAJA (VPS 21.55)
22.20	VEČERNI GOST: AKADEMIK PROF. DR. FRANCE BERNIK (VPS 22.20)
23.15	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 23.15)
23.35	MAČKA Z DEVETIMI REPI, ITALIJANSKI FILM (VPS 23.35)
1.25	DNEVNIK, VREME, ŠPORT, PONOVI TEV
2.05	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.05)
2.35	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.00	TV PRODAJA
8.30	INFOKANAL
10.40	TV PRODAJA
11.15	TEDENSKI IZBOR
11.15	ČEZ PLANKE: TANZANIJA
12.20	24. SREČANJE TAMBURAŠKIH IN MANDOLINSKIH SKUPIN IN ORKESTROV SLOVENIJE, 4. ZADNJA ODDAJA (VPS 12.30)
12.50	MLADI VIRTUOZI: PIANISTKA ANJA GERMAN (VPS 12.55)

13.10	SKOZI ČAS
13.20	MAGAZIN LIGE PRVAKOV V NOGOMETU (VPS 13.15)
13.50	TEDENSKI IZBOR
13.50	NA POTEPEZ BABCIO, DANSKI FILM (VPS 13.40)
15.05	G. FEYDEAU: BOLHA V UŠESU, POSNETEK PREDSTAVE SLG CELJE (VPS 15.00)
16.55	KONCERT GV SKUPINE (VPS 16.45)
18.25	JANTARNI AMULET, NEMŠKA NADALJEVANKA, 2. ZADNJI DEL (VPS 18.15)
20.00	NEVESTICE IZ ABESINIJE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.00)
20.50	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 22., ZADNJI DEL (VPS 20.50)
21.40	UMETNOST GLASBE IN PLESA
21.40	MOJI NAJLJUBŠI BALETI, POSVETILO VLADIMIRJU MALAHOVU, ANGLEŠKA ODDAJA (VPS 21.40)
22.05	GENADJI ROŽDESTVENSKI - DIRIGENT ALI ČARODEJ?, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 22.05)
23.00	RUDI ŠELIGO: VOLČJI ČAS LJUBEZNI, TV PRIREDBA PREDSTAVE SNG DRAMA LJUBLJANA (VPS 23.00)
0.55	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.45	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 225. dela ameriške nadaljevanke
10.35	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 226. dela ameriške nadaljevanke
11.25	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 227. dela ameriške nadaljevanke
12.15	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 228. dela ameriške nadaljevanke
13.05	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 229. dela ameriške nadaljevanke
13.55	Dannyjeve zvezde, gostja igralka Alenka Tetičkovič
14.55	Pamet in lepota, ameriški film
16.30	Umor, je napisala, 4. sezona, ameriška naniz.
17.30	Pa zamenjajmo!, ameriška dokumentarna serija
18.00	E+
20.00	TV kriminalka: Kameleon, ameriški film
22.00	Znova na prostoti, 2. sezona, 11. del am. naniz.
23.00	Navigator
23.30	Prizorišče zločina, ameriški film
1.15	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Rudijevo moštvo, sinhronizirana risana serija
8.25	Action Man, sinhronizirana risana serija
8.50	Ogjeva družina, sinhronizirana risana serija
9.00	Časovni stroj, sinhronizirani risani film
10.20	Art Attack, otroška zabavno-izobraževalna serija
10.50	Čarobna angleščina, otroška zabavno-izobraževalna serija
11.00	Tom in Jerry, risana serija
11.05	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
11.35	Na deželi je lepo, 1. sezona, 13. del avstralske nanizanke
12.35	Močno zdravilo, 5. sezona, 20. del am. naniz.
13.30	Formula 1, prenos dirke za VN Belgije
16.00	Mary Higgins Clark: Preden rečem zbogom, kanadski film
17.50	24UR - vreme
17.55	Jamie Oliver kuha solarjem, angleška oddaja, 2/4
19.00	24UR
20.00	Nedeljski filmski hit: Notting Hill, anglesko-ameriški film
22.10	Športna scena
22.55	Črna vdova, ameriški film
0.45	24UR, ponovitev
1.45	Nočna panorama

Prva TV

09.30	Tv Prodaja
08.55	Četrtnove zgodbe, strasila, pon
09.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
09.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu
12.00	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
12.30	Razgledovanja, potpisna reportaža, pon
13.00	V harmoniji z naravo, pon
13.30	Tv Prodaja
13.45	Njegovo veličanstvo konj, zgodba o konju in človeku, pon
14.45	Zaigramo in zapojmo 2005, pon
17.00	Do zdravja tudi tako, gost: zalozba Debora, pon
17.30	Vodit po podjetništvu, 6. del, pon
17.45	Spoznajmo jo rastlino 3 del, prvič

18.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, lebdenje, pon
18.30	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnarje, prvič
19.00	Predah v gibanju, gost: Ervan Fovere, pon
20.00	Slovenska glasbena lestvica
21.00	Uspešen obrtnik, prvič
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	To morate vedeti, svetovalna oddaja
23.00	Sijaj, pon
23.30	Hiron, svetovanje dr. Emilia Kušca, pon
00.00	TV družba, z Mariom, pon
00.00	Glasbeni mozaik

TevePika

07.15	Mali mečevalci, risana serija
08.30	TV prodaja
09.30	Otroško nedeljsko dopolndne, kontaktna oddaja
11.30	TV prodaja
11.45	Skozi ključavnico, ponovitev
12.30	Alo, alo, 25. del angleške serije
13.00	Vikarka iz Dibleya, 14. del angleške serije
13.30	Črni gad, 14. del angleške serije
14.05	Gospod Bean, 25. del angleške serije
14.55	Adijo pamet, kontaktna oddaja
16.00	TV prodaja
16.30	Kako preživeti, 1. del ameriške serije
17.15	Še en dan v raju, am. kriminalna drama, 1998
20.00	Strasten mrk, angl. ljubzenska drama 1995
21.50	Znani in zanimivi, razvedrila oddaja
22.40	Marlenna & Salome, ponovitev
23.40	Kako preživeti, 1. del ameriške serije
00.30	Dobro je biti ... razvedrila oddaja
00.55	Strasten mrk, angleška ljubzenska drama 1995
02.45	Znani in zanimivi, razvedrila oddaja
03.35	Marlenna & Salome, ponovitev
04.35	Kako preživeti, 1. del ameriške serije
05.25	Dobro je biti ... razvedrila oddaja

PONEDELJEK, 12.9.2005

Slovenija 1

6.25	TEDENSKI IZBOR
6.25	UTRIP
6.40	ZRCALO TEDNA
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	IZ POPOTNE TORBE: VRV
9.20	RISANKA
9.30	SVET ŽIVALI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 13., ZADNJI DEL
10.05	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVI TEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA
14.30	PRVI IN DRUGI
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.05)
15.40	METKA IN ZVERINKO ZVER, RISANA NANIZANKA, 9/11 (VPS 15.40)
16.05	RADOVEDNI TAČEK: KRALJICA (VPS 16.05)
16.20	ODDAJA ZA OTROKE (VPS 16.20)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.35	DRUGA GENEZA, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/7 (VPS 17.30)
18.25	ZREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.40	CVETKA IN ZVONČEK, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	OČI IN SINE, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	MALI MENIH, NEMŠKA NADALJEVANKA, 12/15 (VPS 20.00)
20.55	IZZIVI (VPS 21.00)
21.20	PISAVE (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	HAMBURŠKA CELICA, ANGL. FILM (VPS 22.50)
0.35	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PONOVI TEV
1.30	PISAVE, PONOVI TEV
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.50)
2.25	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.25	TV PRODAJA
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA

11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.30	TEDENSKI IZBOR
12.30	ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
13.00	Š - ŠPORTNA ODDAJA
13.20	MOJI NAJLJUBŠI BALETI, POSVETILO VLADIMIRJU MALAHOVU, ANGLEŠKA ODDAJA
13.20	UMETNOST GLASBE IN PLESA
13.45	GENADJI ROŽDESTVENSKI - DIRIGENT ALI ČARODEJ?, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
14.45	NEVESTICE IZ ABESINIJE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
15.40	TURISTIKA
16.05	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 16.05)
17.15	NADALJEVANKA (VPS 17.10)
18.55	DEDIŠČINA EVROPE: KAREL II: STRAST IN OBLAST, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 2/4, PONOVI TEV (VPS 18.55)
20.00	OSEBNO (VPS 20.00)
20.30	RESNIČNA RESNIČNOST (VPS 20.30)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
22.00	ARITMIJA, GLASBENA ODDAJA (VPS 22.00)
22.30	CITY FOLK, LJUDIJE EVROPSKIH MEST: STOCKHOLM, PONOVI TEV (VPS 22.30)
23.00	BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.00)
0.30	INFOKANAL

Kanal A

8.15	TV prodaja
8.20	Tih zločin, 2. sezona, ponovitev ameriške humoristične nanizanke
9.10	VIP, 1. sezona, ponovitev 5. dela am. nanizanke
10.00	E+, ponovitev
10.00	TV prodaja
12.30	Tih zločin, 2. sezona, am. humoristična naniz.
13.20	Mladi in nemirni, 4. sezona, 230. del am. nad.
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 125. del am. nad.
15.05	TV prodaja
15.35	VIP
16.30	VIP, 1. sezona, 6. del ameriške nanizanke
16.30	Jimova družina, 2. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Caroline v velemestu, 3. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ (Stresno)
18.45	E+rhiv
19.10	E+ Grafrobot
19.45	E+ Manipulacija
20.00	Filmski ciklus
20.00	Filmski ciklus - Steven Seagal: Maštevalec, ameriški film
21.40	Zvezdna vrata, 5. sezona, 4. del am. nanizanke
22.35	Mladi zdravniki, 3. sezona, 7. del ameriške humoristične nanizanke
23.05	Seinfeld, 6. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
23.35	Samo bedaki in konji, 3. sezona, 1. del angleške humoristične nanizanke
0.15	E+, ponovitev

Pop TV

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Materina pot, ponovitev 18. dela mehiške nad.
9.40	Vila Marija, ponovitev 9. dela hrvaške nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Proti vetru, ponovitev 15. dela mehiške nad.
11.50	Prava ljubezen, ponovitev 117. dela venezuelske nadaljevanke
12.45	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prava ljubezen, 118. del venezuelske nad.
16.00	Proti vetru, 16. del mehiške nadaljevanke
17.00	Vila Marija, 10. del hrvaške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 19. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Naša mala klinika, 3. sezona, 1. del slovenske nanizanke
20.55	Razočarane gospodinje, 1. sezona, 1. del ameriške nanizanke
21.50	Skrivnostni otok, 1. sezona, 1. del am. naniz.
22.45	XXL premiere
22.50	Na kraju zločina, 2. sezona, 4. del am. naniz.
23.45	Čudežna formula, nemško-angleški film
1.35	24UR, ponovitev
2.35	Nočna panorama

Prva TV

06.30	Zaigramo in zapojmo 2005, pon
08.45	Spoznajmo jo rastlino 3 del, pon

09.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
09.30	Živeti zdravo, pon
10.00	Kasaske dirke, prvič
11.00	Razgledovanja, potopisna reportaža
11.30	Navigator, pon
12.00	Trenja, POP TV
13.30	Tv prodaja
14.00	Glasbeni Mozaik
14.30	Državno prvenstvo 2005
16.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
17.00	Klepet z jasnovidko Maružo, živo
17.30	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnikarje, pon
18.00	Aruna, dr. alternativne medicine, 1 del.
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
19.00	Kulturne drobtinice, Senožec med zgodovino in sedanostjo, 1. del, pon
19.30	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, prvič
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Duhovna univerza, prvič
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	E+
00.30	Tv Prodaja
01.00	Glasbeni mozaik

TevePika

06.15	The Best Off
06.30	Tv prodaja
07.00	Mali mecevalci, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	Tv prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali mecevalci, risana serija
09.25	Tv prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	Tv prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 513. del
10.50	Črna kronika, 35. del
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.10	Tv prodaja
12.25	Tri v vrsto
12.30	Tv prodaja
13.15	Okrožje Columbia, II/19. del ameriške naniz.
13.55	Strasten mrk, angl. ljubezenska drama 1995
15.45	Znani in zanimivi, razvedrilna oddaja
16.35	Tv prodaja
17.10	Mali mecevalci, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 514. del italijanske telenovele
18.00	Zivljenje ob jezeru, 36. del
18.25	Črna kronika, 36. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Bog je velik, jaz nisem, francoska romantična komedija, 2001
21.45	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
22.15	Urška šov
23.15	Bog je velik, jaz nisem, francoska romantična komedija, 2001
01.00	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
01.30	Urška šov

TOREK,

13.9.2005,

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO (VPS 08.05)
9.00	POROČILA
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: KRALJICA
9.20	ODDAJA ZA OTROKE
9.50	CEDRIK, RISANA NANIZANKA, 33/52
10.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE: MOSTOVI MOJEGA DEDKA
10.35	SOŽITJA, SVETVALNA ODDAJA TV MARIBOR
11.50	PRI JOŽOVCU Z NATALIJO
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	ČEZ PLANKE: TANZANIJA
14.15	ZORAN HOČEVAR: BONBONIERA, IZVIRNA TV IGRA
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK:
15.05	POTEPANJA - BARANGOLJŠOK (VPS 15.05)

15.40	ZMAJSKE ZGODBE, RISANA NANIZANKA, 24/25 (VPS 15.40)
16.05	RISANKA
16.10	ZMAJČEK, RISANA NANIZANKA, 12/13 (VPS 16.10)
16.35	ZLATKO ZAKLADKO: OD DOLNJEGA DO ZADNJEGA KRAJA (VPS 16.35)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.35	SREDNJEVEŠKE POTI, 1/2 (VPS 17.30)
18.05	MODRO (VPS 18.05)
18.40	SIMON V DEŽELI RISB S KREDO, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	VIDA IN LUKA, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	POD ŽAROMETOM (VPS 20.00)
21.00	MEDNARODNA OBZORJA (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	DINASTIJA SAUD, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 2., ZADNJI DEL (VPS 22.50)
23.40	SREDNJEVEŠKE POTI, 1/2, PONOVIČ
0.15	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PONOVIČ
1.10	POD ŽAROMETOM, PONOVIČ
2.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.00)
2.25	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.30	TV PRODAJA
13.00	ZABAVNI INFOKANAL
14.05	TEDENSKI IZBOR
14.05	OSEBNO
14.35	SLOVENC V ITALIJI
15.05	RESNIČNA RESNIČNOST
15.35	ARITMIJA, GLASBENA ODDAJA
16.15	STUDIO CITY, PONOVIČ
17.20	MOSTOVI - HIDAK:
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 17.50)
18.55	EVGEN CAR: POREDUŠOV JANOŠ, TV FILM (VPS 19.00)
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 2/24 (VPS 20.00)
20.35	LYON: LIGA PRVAČEV V NOGOMETU, OLYMPIQUE LYON - REAL, PRENOS (VPS 20.35)
22.35	RAZPEČEVALEC, MADŽARSKI FILM (VPS 22.40)
0.55	INFOKANAL

Kanal A

8.15	Tv prodaja
8.20	Tih zločin, 2. sezona, ponovitev ameriške humoristične nanizanke
9.10	VIP, 1. sezona, ponovitev 6. dela ameriške nanizanke
10.00	E+, ponovitev
12.00	Tv prodaja
12.30	Tih zločin, 2. sezona, am. humoristična naniz.
13.20	Mladi in nemiri, 4. sezona, 231. del ameriške nadaljevanke
14.15	Vsi moj otroci, 2. sezona, 126. del ameriške nadaljevanke
15.05	Tv prodaja
15.35	VIP, 1. sezona, 7. del ameriške nanizanke
16.30	Jimova družina, 2. sezona, 7. del ameriške humoristične nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Caroline v velemestu, 3. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ Od zvezdice do zvezde
18.45	E+ Prepovedan položaj
19.10	E+ Pojezja
19.45	E+ Nebuloza
20.00	Akcija: Policaj z Beverly Hills, ameriški film
21.50	Zvezdna vrata, 5. sezona, 5. del am. nanizanke
22.45	Mladi zdravniki, 3. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
23.15	Sinfeld, 6. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
23.45	Samo bedaki in konji, 3. sezona, 2. del angleške humoristične nanizanke
0.25	E+, ponovitev

Pop TV

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Materina pot, ponovitev 19. dela mehiške nad.

9.40	Vila Marija, ponovitev 10. dela hrvaške nadaljevanke
10.30	Tv prodaja
11.00	Proti vetru, ponovitev 16. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Prava ljubezen, ponovitev 118. dela venezuelske nadaljevanke
12.45	Razočarane gospodinj, 1. sezona, ponovitev 1. dela ameriške nanizanke
13.40	Tv prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prava ljubezen, 119. del venezuelske nadaljevanke
16.00	Proti vetru, 17. del mehiške nadaljevanke
17.00	Vila Marija, 11. del hrvaške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 20. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
20.55	Življenjska zgodba: Naključno srečanje, kanadski film
22.35	XXL premiere
22.40	Na kraju zločina, 2. sezona, 5. del ameriške nanizanke
23.35	Nesmrti, ameriški fila
1.20	24UR, ponovitev
2.20	Nočna panorama

Prva TV

6.00	Tv Prodaja
6.30	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
7.30	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
8.00	Kasaske dirke, pon
9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	Sijaj, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
10.30	Zaigramo in zapojmo 2005, pon
12.45	Spoznajmo jo rastlino 3 del, pon
13.00	Kulturne drobtinice, ogenj v Alpah, pon
13.30	Uspešen obrtnik, pon
14.00	Tv Prodaja
14.30	Slovenija Open 2005
16.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
17.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Duhovna univerza, pon
17.30	Vodit' po podjetništvu, 6. del, pon
17.45	Spoznajmo jo rastlino 3 del, pon
18.00	V harmoniji z naravo
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
20.00	To morate vedeti!
21.00	Na obisku, Dolenja trebuša
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnikarje, pon
23.30	Naša mala klinika
00.30	Tv Prodaja
01.00	Glasbeni mozaik

TevePika

06.15	The Best Off
06.30	Tv prodaja
07.00	Mali mecevalci, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	Tv prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali mecevalci, risana serija
09.25	Tv prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	Tv prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 514. del
10.50	Črna kronika, 36. del
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.15	Tv prodaja
12.30	Tri v vrsto
12.40	Tv prodaja
13.25	Urška šov, ponovitev
14.25	Bog je velik, jaz nisem, francoska romantična komedija, 2001
16.10	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
16.35	Tv prodaja
17.10	Mali mecevalci, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 515. del italijanske telenovele
18.00	Zivljenje ob jezeru, 37. del
18.25	Črna kronika, 37. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Lisice, 5. del srbske serije
20.55	Prvaki med silaki, reportaža
21.25	Ljubzenske prevare, 17. del ameriške resničnostne serije
22.15	Na moj način, pogovorna oddaja z Sašo Gerdej
23.15	Lisice, 5. del srbske serije
00.10	Prvaki med silaki, reportaža

00.40	Ljubzenske prevare, 17. del ameriške resničnostne serije
01.30	Na moj način, pogovorna oddaja z Sašo Gerdej

SREDA,

14.9.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	ZMAJČEK, RISANA NANIZANKA, 12/13
9.30	RISANKA
9.35	ZLATKO ZAKLADKO: OD DOLNJEGA DO ZADNJEGA KRAJA
9.55	NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 9/12
10.50	FESTIVAL NAREČNE POPEVKE
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
13.35	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
14.25	DEŽELE, KIER SO DOMA LEGENDE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/13
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.05)
15.40	SNORČKI, RISANA NANIZANKA, 11/13 (VPS 15.40)
16.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ, PONOVIČ (VPS 16.05)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.30	Z VAMI (VPS 17.30)
18.20	TURISTIKA (VPS 18.20)
18.40	ZREBANJE ASTRA (VPS 18.40)
18.45	BINKO, RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SEDMI PEČAT: MATI, ANGLEŠKI FILM (VPS 20.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	SVETO IN SVET (VPS 22.55)
0.10	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PONOVIČ
1.05	Z VAMI, PONOVIČ
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.20	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.30	TV PRODAJA
13.00	ZABAVNI INFOKANAL
14.25	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 14.25)
15.00	TEDENSKI IZBOR
15.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 2/24
15.25	DRUGA GODBA 2005: KONCERT SHIBUSASHIRASA ORCHESTRA
16.45	DOBER DAN, KOROSKA
17.20	MOSTOVI - HIDAK, PONOVIČ
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 17.50)
19.00	24, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 13/24, PONOVIČ (VPS 19.00)
20.00	ŠPORTNA SREDA: BREMEN: LIGA PRVAČEV V NOGOMETU, WERDER - BARCELONA, PRENOS (VPS 20.00)
0.00	SLOVENSKA JAZZ SCENA: JAZZON 2005, KONCERT NOVE SLOVENSKE JAZZ GLASBE (VPS 00.00)
1.00	PISMA V VETRU, IRANSKI FILM, PONOVIČ (VPS 01.00)
2.15	INFOKANAL

Kanal A

8.15	Tv prodaja
8.20	Tih zločin, 2. sezona, ponovitev ameriške humoristične nanizanke
9.10	VIP, 1. sezona, ponovitev 7. dela ameriške nanizanke

10.00	E+, ponovitev
12.00	TV prodaja
12.30	Tih zločin, 2. sezona, ameriška humoristična nanizanka
13.20	Mladi in nemirni, 4. sezona, 232. del ameriške nadaljevanke
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 127. del ameriške nadaljevanke
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 1. sezona, 8. del ameriške nanizanke
16.30	Jimova družina, 2. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Caroline v velemestu, 3. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ Pod lupo
18.45	E+ Najemi me
19.10	E+ SMS
19.45	E+ Na fronti
20.00	Ekstra magazin
20.50	Popolna preobrazba, 2. sezona, dokumentarna serija
21.40	Zvezdna vrata, 5. sezona, 6. del ameriške nanizanke
22.35	Mladi zdravniki, 3. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
23.05	Seinfeld, 6. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke
23.35	Samo bedaki in konji, 3. sezona, 3. del angleške humoristične nanizanke
0.15	E+, ponovitev

Pop TV

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Materina pot, ponovitev 20. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Vila Marija, ponovitev 11. dela hrvatske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Proti vetru, ponovitev 17. dela mehiške nadaljevanke
11.30	Prava ljubezen, ponovitev 119. dela venezuelske nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prava ljubezen, zadnji del venezuelske nadaljevanke
16.00	Proti vetru, 18. del mehiške nadaljevanke
17.00	Vila Marija, 12. del hrvatske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 21. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Umor brez obsodbe, ameriški film
21.35	Monk, 2. sezona, 3. del ameriške nanizanke
22.30	XXL premiere
22.35	Na kraju zločina, 2. sezona, 6. del ameriške nanizanke
23.30	Ubij policista, kanadski film
1.15	24UR, ponovitev
2.15	Nočna panorama

Prva TV

6.30	Tv Prodaja
7.00	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
7.30	Kasaske dirke, pon
8.30	Tv Prodaja
9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	Klepēt z jasnovidko Maruĉko, pon
10.00	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnikarje, pon
10.30	Jana, oddaja o sonĉni strani Źivljenja, Duhovna univerza, pon
11.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
12.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
13.00	Nasa mala klinika
14.00	Glasbeni Mozaik
16.45	Razgledovanja, potopisna reportaŹa, prviĉ
17.15	V druŹbi z ..., prviĉ
17.30	Kulturne drobnice, SenoŹeĉe med zgodovino in sedanostjo, 2. del
18.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Brane Kobal, prviĉ
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
19.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
20.00	Vodiĉ po podjetniŹtvu, 7. del, prviĉ
20.15	Spoznajmo jo rastlino 3 del, pon
20.30	Sijaj
21.00	Źiveti zdravo
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	Preverjeno POP TV
00.00	Tv Prodaja
00.30	Glasbeni mozaik

TevePika

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali meĉevalci, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali meĉevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izloŹb, sto strasti, 515. del
10.50	Crna kronika, 37. del
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.15	TV prodaja
12.30	Tri v vrsto
12.40	TV prodaja
13.25	Lisice, 5. del srbske serije
14.20	Na moj naĉin, pogovorna oddaja s SaŹo GerdeŹ
15.15	Ljubezenske prevare, 17. del ameriške resniĉnostne serije
16.05	Prvaki med silaki, reportaŹa
16.35	TV prodaja
17.10	Mali meĉevalci, risana serija
17.35	Sto izloŹb, sto strasti, 16. del italijanske telenovele
18.00	Źivljenje ob jezeru, 38. del
18.25	Crna kronika, 38. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Ena na ena, pogovorna oddaja
20.55	Kako preŹiveti, 2. del ameriške serije
21.45	PrestiŹno, ekskluzivno, razvedrilna oddaja
22.20	Svitjanje, francoska drama, 2002
00.05	Ena na ena, pogovorna oddaja
00.55	Kako preŹiveti, 2. del ameriške serije
01.45	PrestiŹno, ekskluzivno, razvedrilna oddaja
02.20	Svitjanje, francoska drama, 2002

ĀETRTEK,

15.9.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROĀILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROĀILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROĀILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ
9.50	ODDAJA ZA OTROKE
10.15	POD ŹAROMETOM
11.10	IZZIVI
11.35	SVETO IN SVET
13.00	POROĀILA, ŹPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	VEĀERNI GOST:
	AKADEMIK PROF. DR. FRANCE BERNIK
14.15	PISAVE
14.40	ODPETI PESNIKI
15.00	POROĀILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK:
	POTEPANJA - BARANGOL;SOKLATT (VPS 15.05)
15.40	CEDRIK, RISANA NANIZANKA, 36/52 (VPS 15.40)
15.50	RISANKA
15.55	PREVEĀ BOGOV, KRATKI IGRANI FILM EBU, PONOVITEV (VPS 15.55)
16.10	NA LINIJI: PIKA BOŹIĀ, ODDAJA ZA MLADE, PONOVITEV (VPS 16.10)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŹPORT, VREME (VPS 17.00)
17.30	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA (VPS 17.30)
18.20	DUHOVNI UTRIP (VPS 18.20)
18.40	MOJSTER MIHA, RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŹPORT
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - IBN ARABI: RAZLAGALEĀ HREPENENJ, PONOVITEV (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŹSPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEĀER
22.50	53. LJUBLJANSKI POLETNI FESTIVAL: BERNARDA FINK (MEZZOSOPRAN) IN MOJCA ZLOBKO VAJGL (HARFA), 2/2 (VPS 22.40)

23.40	SKUPINA FESTIVAL BREŹICE 2005: LA FOLATA (SPANIJA) - ISKRIVE ESTAMPIDE, ETERIĀNI NAPEVI IN VIRTUOZNE DIMINUĀIJE ITALIJE V 14. STOLETIJU, 2/2 (VPS 22.50)
0.05	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŹSPORT, PONOVITEV
1.00	TEDNIK, PONOVITEV
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.20	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.30	TV PRODAJA
13.00	ZABAVNI INFOKANAL
14.25	TEDENSKI IZBOR
	MED VALOVI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA IZVIR(NJ), ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI SOUTH PARK, AMERIŹKA RISANA HUMORISTIĀNA NANIZANKA, 6/14
15.50	CIRCOM REGIONAL, ODDAJA TV MARIBOR
16.25	RESNIĀNI KRALJ HEROD, ANGLEŹKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
17.20	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOL;SOKLATT, PONOVITEV
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 17.50)
19.00	SOPRANOVI, AMERIŹKA NADALJEVANKA, 4/13, PONOVITEV (VPS 19.00)
20.00	MEDNARODNI VEĀER ŹANSONOV, 2. DEL (VPS 20.00)
21.05	ALIBI, ANGLEŹKA DRAMA (VPS 21.05)
23.05	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA, PONOVITEV
23.55	KRALJ JE ŹIV, DANSKI FILM, PONOVITEV (VPS 23.55)
1.45	INFOKANAL

Kanal A

8.15	TV prodaja
8.20	Tih zloĉin, 2. sezona, ponovitev ameriške humoristiĉne nanizanke
9.10	VIP, 1. sezona, ponovitev 8. dela ameriške nanizanke
10.00	E+, ponovitev
12.00	TV prodaja
12.30	Tih zloĉin, 2. sezona, ameriška humoristiĉna nanizanka
13.20	Mladi in nemirni, 4. sezona, 233. del ameriške nadaljevanke
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 128. del ameriške nadaljevanke
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 1. sezona, 9. del ameriške nanizanke
16.30	Jimova družina, 2. sezona, 9. del ameriške humoristiĉne nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 11. del ameriške humoristiĉne nanizanke
17.30	Caroline v velemestu, 3. sezona, 19. del ameriške humoristiĉne nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ Na obisku
18.45	E+ par
19.10	E+ Parada plesa
19.45	E+ Na ranĉu
20.00	Britanski trojĉek: Umori na podeŹelju: Usodna orhideja, angleŹki film
21.45	Mrtve priĉe, 4. sezona, 3. del angleŹke nanizanke
22.45	Sestre in zdravniki, 5. del ameriške humoristiĉne nanizanke
23.25	Navigator, ponovitev
23.55	Ruby Wax, pogovorna oddaja
0.35	E+, ponovitev

Pop TV

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Materina pot, ponovitev 21. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Vila Marija, ponovitev 12. dela hrvatske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Proti vetru, ponovitev 18. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Prava ljubezen, ponovitev zadnjega dela venezuelske nadaljevanke

12.45	Monk, 2. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prerोजना ljubezen, 1. del venezuelske nadaljevanke
16.00	Proti vetru, 19. del mehiške nadaljevanke
17.00	Vila Marija, 13. del hrvatske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 22. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.45	Na kraju zloĉina: New York, 1. sezona, 3. del ameriške nanizanke
22.40	XXL premiere
22.45	Davno tega: Zgodba o Vojni zvezd, dokumentarni film
23.40	Jekleni psi, ameriški film
1.25	24UR, ponovitev
2.25	Noĉna panorama

Prva TV

6.00	Tv Prodaja
6.30	Kulturne drobnice, SenoŹeĉe med zgodovino in sedanostjo, 2. del, pon
7.00	Kasaske dirke, pon
8.00	Sijaj, pon
8.30	Tv prodaja
9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	Vodiĉ po podjetniŹtvu, 7. del, pon
9.45	Spoznajmo jo rastlino 3 del, pon
10.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Brane Kobal, pon
10.30	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
11.30	Drom pot, oddaja o Romih
12.00	V harmoniji z naravo
12.30	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariĉa, pon
13.00	Preverjeno POP TV
14.00	Klepēt z jasnovidko Maruĉko, pon
14.30	Glasbeni Mozaik
16.45	V druŹbi z ..., pon
17.00	Na obisku, Dolenja trebuŹa
17.30	Navigator, prviĉ
18.00	Zrela leta z Melanjom Źter, prviĉ
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
18.55	Āetrkove zgodbe, poletna, prviĉ
19.00	UspeŹen obrtnik, pon
19.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Brane Kobal, pon
20.00	To morate vedeti, svetovalna oddaja
21.00	A TO JE TO, pouĉno zabavna oddaja z Rezo, prviĉ
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	Ekstra Magazin
00.00	Tv prodaja
00.30	Glasbeni Mozaik

TevePika

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali meĉevalci, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali meĉevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izloŹb, sto strasti, 516. del
10.50	Crna kronika, 38. del
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.15	TV prodaja
12.30	Tri v vrsto
12.40	TV prodaja
13.25	Ena na ena, ponovitev
14.15	Svitjanje, francoska drama, 2002
16.00	PrestiŹno, ekskluzivno, razvedrilna oddaja
16.35	TV prodaja
17.10	Mali meĉevalci, risana serija
17.35	Sto izloŹb, sto strasti, 517. del italijanske telenovele
18.00	Źivljenje ob jezeru, 39. del
18.25	Crna kronika, 39. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Alo, alo, 26. del angleŹke serije
20.30	Vikarka iz Dibleya, 15. del angleŹke serije
21.20	Ārni gad, 15. del angleŹke serije
21.40	Gospod Bean, 26. del angleŹke serije
22.05	Skozi kljuĉavnico, pogovorna oddaja
22.50	Alo, alo, 26. del angleŹke serije
23.20	Vikarka iz Dibleya, 15. del angleŹke serije
00.00	Ārni gad, 15. del angleŹke serije
00.30	Gospod Bean, 26. del angleŹke serije
00.55	Skozi kljuĉavnico, pogovorna oddaja

PETEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognoznik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognoznik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Turistične novice
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Spoznanje več - predsednik manj (dr. Drago Ocvirk)
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev: Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživetja gora in narave
24.00	Srečno na poti
00.45	Spoznanje več - predsednik manj
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognoznik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila, prognoznik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Oddaja z Bogdanom Žoržem 2. Zakonska oddaja 3. Svet oblikuje mlade 4. Oddaja z Karlom Gržanom
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila

12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov nagovor pred nedeljo
21.15	Svetniški kandidati - skof Vovk
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognoznik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Iz žitnice slovenstva
07.30	Poročila, prognoznik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. Mase
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Poročila
19.45	Škofov nagovor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Graditelji
23.45	Svetniški kandidati
00.30	Iz življenja vesoljne Cerkve
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognoznik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognoznik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Kratka kateheza
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva

13.00	Mali oglasi
13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
17.00	1. Zdravstvena 2. Svetloba in senca 3. Pravne zagate 4. Aktualno
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	Zanimivosti nočnega neba (1.), Prijatelji radia Ognjišče II. (2. - 5.)
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognoznik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognoznik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Predstavljamo vam
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
13.30	Skriti zaklad (1., 3.), Gradimo odprto družbo (2., 4.)
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Luč v temi (1.), Juretov večer (2., 4., 5.), Vstani in hodi (3.)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Sončna pesem
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljekova 17.
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognoznik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognoznik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Sredin trn
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Sredin pogled v svet
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znakmo
	Ponovitve:
23.00	Luč v temi (1.), Skriti zaklad (2., 4.), Vstani in hodi (3.)
24.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognoznik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognoznik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Pod lipo domačo
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Oddaja KP studija
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Dijaška oddaja
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babadžić

Dolgoletni prijatelj me je med tekmo prepričeval, da še vedno navijam s srcem tako kot včasih, ko je bila skoraj vsaka izgubljena tekma posledica sodniške krivice ali kakšnih drugih vzrokov, ki seveda niso imeli zveze s slabostmi najljubše izbrane vrste. Seveda je meril na mojo reakcijo po hudem porazu proti Norveški, ki sem ga ocenil kot tragedijo brez primere.

Nedotakljivi veliki

Seveda sem ga opozoril tudi na sodnika, ki je zamižal, ko bi moral dosoditi penal za naše, prav tako pa je dopuščal izjemno umazano igro Vikingov, ki so to s pridom izkoriščali. Za nameček so naši v drugem polčasu popolnoma nadigrali nasprotnika, ki se je omejil na obrambo. Seveda ga moji razlogi za svetobolje niso prepričali in je nadaljeval v svojem realističnem slogu. Po njegovo smo bili slabši nasprotnik, ki je sicer igral dobro, a le v okviru svojih zmoglosti, ki pa niso na ravni najboljših. Navedel mi je primere, ko so slabša moštva napadala, vendar niso mogla doseči zadetka, kot se je to dogajalo našim skorajda eno uro. Nam se je morda zdelo, da smo odlični, a vse to je daleč od kakšnega vrhunškega nogometa. Na koncu je dodal še to, da bo zdaj nekaj let mir z velikimi tekmami naših, saj se je končno pokazalo, kam sodimo. Seveda se s tem nisem mogel strinjati. Navsezadnje smo o koncu slovenske pravljice govorili že z odhodom Katanca, pa vendarle ni bilo čisto tako. Oblak je pomladil moštvo in uspelo mu je ohraniti vsaj kanček pravljice vse do danes. Za nameček smo v soboto videli najboljšo reprezentančno izvedbo doslej, kar nam mora vlivati optimizem. Nekateri so sicer mnenja, da je bilo tako, ker se je Oblak vrnil k svojemu prvotnemu konceptu, ki ga je začel z Dedičem, Semlerjem in

drugimi. Po njihovo naj bi bil v soboto kaznovan, ker je pozabil na začetek zgodbe in naredil nekaj rošad. Dejstvo je, da so tekmo izgubili obrambni igralci, ki so sproti uničevali, kar so prigarali igralci v sredini in napadu. Toda ali ni prav ta naivnost v obrambi odsev realnega stanja naše izbrane vrste, ki bi imela proti močnejšim reprezentancam še veliko več težav, kot jih je imela proti srednje močnim Norvežanom. Treba je vedeti, da naša skupina nikakor ne sodi med močnejše v teh kvalifikacijah, zato niti ne moremo imeti prave slike o tem, kako "slabi" smo v resnici. Kaj bi se zgodilo, če bi bili na drugi strani Angleži, mi pa bi jih morali premagati, se je še naprej spraševal prijatelj. Prav lahko bi jih fasali pet, če bi se An-

liki. Tudi kadar veliki zmagajo z minimalno prednostjo ali odigrajo neodločeno, kadar jim to ustreza, storijo to suvereno, brez kakšnih posebnih pretresov. Seveda pridejo prave kvalitete do izraza, ko je najbolj potrebno – na velikih tekmovanjih. Če gledamo iz tega zornega kota, potem naši dejansko ne morejo več blizu najboljšim.

Smo lahko vsaj enkrat tudi mi veliki, se sprašujejo tudi košarkarski navijači, ki počasi odštevajo dneve do evropskega prvenstva. Čeprav se je zdelo, da smo se že dovolj opekli, se optimizem očitno spet prebujajo. Nekateri so prepričani, da nam drugo mesto v skupini ne more uiti, najbolj optimistični pa verjamejo celo v sprehod do četrtfinala. Vse skupaj se je zakuhalo po zma-

Kadar veliki zmagajo z minimalno prednostjo ali odigrajo neodločeno, kadar jim to ustreza, storijo to suvereno, brez kakšnih posebnih pretresov. Seveda pridejo prave kvalitete do izraza, ko je najbolj potrebno – na velikih tekmovanjih. Če gledamo iz tega zornega kota, potem naši dejansko ne morejo več blizu najboljšim.

gležem dalo. Morda res, toda tudi Angleži so imeli težave z Welsom, ki je bil doma ves čas enakopraven, da ne govorimo o Italijanih, ki so se spet rešili skozi šivankino uho. Vse to vendarle govori v prid teoriji, da je današnji nogomet veliko bolj izenačen, kot je bil nekoč. Seveda izidov, kot je 9:0, ni več toliko, kar pa še ne pomeni, da ne obstajajo majhni in ve-

gi nad Srbijo in Črno goro, ki velja za prvega favorita prvenstva. Če smo lahko ugnali njih, potem lahko pospravimo tudi Francoze, je enačba, ki stoji na precej trhljih nogah. Upajmo, da naši košarkarji ne razmišljajo tako in da se v popolnosti zavedajo razlike med pripravljalnimi in uradnimi srečanji. Osebo ne bi preveč verjel v naključja, ki se ponavadi zgodijo samo enkrat.

Šport je dokončno prodril v osrčje družbenopolitičnega delovanja. Tako tudi v Sloveniji, kjer gre športna realnost skupaj z družbenopolitično. Pri tem se dobesedno prekrivata dva cilja, ki si ju je zadala zdajšnja vlada: umik države iz gospodarstva in umik države iz vrhunškega športa.

Kakšna naj bi bila prihodnost vrhunškega športa v Sloveniji? Ob tem vprašanju so se staknile glave pri nedavnem Omizju na nacionalni televiziji. Minister za šolstvo in šport Milan Zver je za iztočnico poudaril, da Slovenija sicer precej vlaga tudi v

Fotografije: SAFO

Umik države?

šport, da pa javna sredstva ne morejo neposredno vplivati nanj. Pričakovano je torej postopno ločevanje vrhunškega športa od države!

Vlaganje v mlade in njihove idole

Slovenska športna realnost je videti približno takole: 3,6 milijarde državnega denarja gre za športne dejavnosti, na drugi strani pa se v športu obrne tudi do 13-krat več denarja, kot ga ima denimo na voljo država. Pri tem je nadvse pomembnih tudi 7.000 športnih društev, v katerih tako ali drugače deluje četrtnina Slovencev, kar priča o svojevrstnem športnem zanesenjaštvu. Za Zvera je to ključni indikator, zaradi katerega lahko govorimo o športnem narodu. Športna perspektiva predsednika uprave Mercatorja Zorana Jankoviča je precej bolj črnogleda. Zanj je obstoj (vrhunškega) športa odvisen od tripartitnega odnosa: "Če želimo imeti mlade v športu, moramo imeti idole. In če želimo imeti idole, moramo veliko vlagati!" V zadnjem obdobju pa so svetovni trendi znatno podražili vrhunski šport, kar je

(bo) za majhen slovenski trg alarmantnega značaja. Nedonosnim in za pokrovitelje nezanimivim športom se bo na vrhunski ravni pač treba odreči. Slovenska podjetja so se do sedaj že precej izčrpala in ne bodo mogla več uspešno slediti svetovnim trendom, če bo denar še naprej tako neenakomerno razpršen. Začeti se bo moral vse intenzivnejše kopiciti pri paradnih konjih, ki jih bo evolijsko izvrgel sam kapitalisti trg. Prevladali bodo za nekoga nemara nepravilni, a realni športni odnosi. Biti na SP v nogometu namreč pomeni neprimerljivo več, kot če je nekdo svetovni prvak v balinanju.

Še bodo uspehi!

Generalni sekretar OKS Tone Jagodc je poudaril, da se moramo smiselno umestiti v realni športni prostor. "Menim, da prihodnost vendarle ni tako temna, saj je gospodarstvo že do zdaj s 56 odstotki (22 milijard tolarjev) vseh sredstev vzdrževalo slovenski vrhunski šport." Tudi minister Zver je strumno vzdignil glavo: "Ni res, da bo država izstopila iz vrhunškega športa. Država bo izstopila edinole iz profesionalnega prireditvenega športa. Delež države pa se za vrhunski šport ne bo zmanjševal, kvečjemu povečeval! In gospod Jankovič, do sedaj smo želi uspehe, od sedaj pa naj teh ne bo več! To preprosto ne bo tako! Še veliko uspehov lahko pričakujemo!" Treba pa bo spremeniti zakon o športu in društvih, urediti neurejeno pravno okolje, ki davi športnike. Nemalo jih je že zdavnaj obupalo zaradi neurejenih razmer, plačil, temeljnih življenjskih zagotovil. Zavedati se je namreč treba, da je 99 odstotkov odnosov v slo-

venskem športu civilnopravne narave, le eden je delovnopravne. Le odstotek je torej udeležen v vrhunskem športu in ima od njega korist, preostali so prepuščeni sami sebi, namesto da bi jim država priskočila na pomoč.

Ali slovenski šport izgublja svojo pravo barvo?

Slovenski vrhunski šport se bo moral torej dokapitalizirati. Kdaj se bo spravil na trg in se ustrezno prestrukturiral? Kdaj bodo športna društva postala delniške družbe? Ali bodo tudi tu štafetno palico prevzeli najmočnejši slovenski petelini Pivovarna Laško, Istrabenz ali KD Group, ki beležijo tudi do 20-odstotne donose na leto? Bo šla spolzka štafetna palica nemara v roke tujcem, ki jih po Jankovičevem bojzljivem mnenju ne krasi odločilen domoljubni naboj? Ali pa bo šport še naprej v rokah kameleonske plutokracije, ki samo menja vodilne stolčke? Slovenska športna društva oz. klubi bodo morali končno tudi kaj iztržiti in ne samo (po)grabiti. Njihovo delo bo moralo postati transparentno, tržno in odgovorno. V nasprotnem bodo izgubili jedro: tekmovalce in publiko in spet se bodo ponavljale Olimpije, ki ne bodo ime-

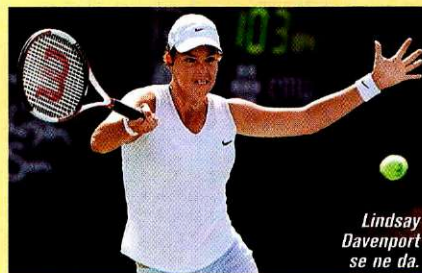
Ali slovenski vrhunski šport izgublja svojo pravo barvo? Če pogledamo Centralni stadion v Ljubljani, bi temu zlahka pritrdili.

na kratko

le pojma, da je treba plačevati davke. To namreč ve vsak priseben državljan, Union Olimpija z večmilijonskim proračunom pa je zaradi malomarnosti pričakovala amnestijo? Za davki so prišle na vrsto zamudne obresti, ki pokroviteljem razumljivo smrdijo. Zdajšnji predsednik Lah, ki je nasledil pogorišče, je moral torej vse sile usmeriti v sanacijo, za dolgoročneje vizionarsko poslovanje kluba pa preprosto ni imel časa. Zato je moral najeti tujo projektno skupino, tuj kapital, ki kot voda vselej najde še tako majceno poro prazne blagajne. Žalostno pri tem pa je, da pri osrednjem slovenskem košarkarskem moštvu v prihodnje praktično ne bo Slovencev. Ali slovenski vrhunski šport izgublja svojo pravo barvo? Če pogledamo Centralni stadion v Ljubljani, bi temu zlahka pritrdili. Država, lokalna skupnost in OKS so športu zaradi lastnih interesov obrnili hrbet. Menda zaradi tega, ker je stadion interes političnega kupčkanja ... Lovro Kastelic

DAVENPORTOVA ZNOVA ŠTEVILKA ENA

Američanka Lindsay Davenport je znova vodilna na računalniški teniški lestvici WTA. Pretekli teden jo je po desetih mesecih kraljevanja prehitela Rusinja Marija Šarapova, ki je postala peta najmlajša igralka v zgodovini in prva Rusinja, ki se je zavihtela na vodilno mesto lestvice WTA, a ruska najstnica se je na vodilnem mestu obdržala le pet dni. Kalifornijska veteranka Davenportova se je z

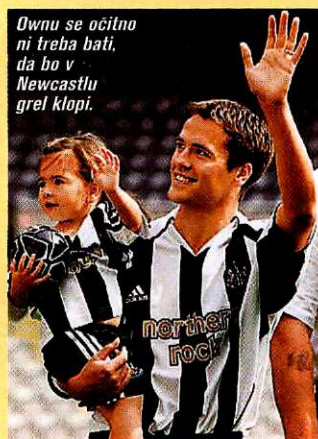
Lindsay Davenport se ne da.

zmago v New Havnu, pripravljalnem turnirju za Odprto prvenstvo Združenih držav Amerike, po zma-

gi nad rusko najstnico Ano Čakratdže spet zavihtela na vrh ženskega tenisa. Najboljša Slovenka Katarina Srebotnik je zdrsnila na 50. mesto, Andreja Klepač je 308., Tina Pisnik 355., Maša Zec Peškirič pa 367.

OWNA POZDRAVILA NAVDUŠENA MNOŽICA

Angleškega nogometnega zvezdnika Michaela Owna, ki je pred katim iz madridskega Reala prestopil v angleški Newcastle United, je ob prihodu v Newcastle pričakalo okoli 20.000 navijačev. Čeprav je Owen pred kratkim odkrito priznal, da bi se raje vrnil k svojemu matičnemu klubu Liverpoolu, so ga navijači sprejeli z velikim navdušenjem. "Lahko vam zagotovim, da bom tudi za ta klub vedno dal od sebe sto odstotkov. Obljubljam vam eno stvar: zadetke," je množici zatrdil Owen. Owen je s ta

Owne se očitno ni treba bati, da bo v Newcastleu grel klopi.

čas predzadnjim klubom Premier League podpisal štiriletno pogodbo, o kateri je za zdaj znano le, naj bi vsebovala vrsto izstopnih klavzul, Newcastle pa je za njegov prestop Realu moral odšteti 25 milijonov evrov. Pred tem je bil Owen v Realu obsojen na vlogo rezervnega igralca, saj na tekmah skorajda ni igral, nekajkrat pa se je moral preseliti celo med gledalce. Za prestop se je odločil zato, ker preprosto želi igrati.

Ni statusa? Ni panike.

V paketu VzajemnaMladi dobiš:

- zavarovanje VzajemnaZdravje
- sodelovanje v nagradni igri z bogatimi nagradami
- vrnjen denar, če si premisliš v 15-ih dneh od sklenitve zavarovanja
- darilo in ostale ugodnosti za člane Vzajemne

Sodeluj v nagradni igri in se poteguj za lepe nagrade!

Kako se imenuje Vzajemnin paket, namenjen mladim?

- a) VzajemnaZdravje b) VzajemnaMladi c) VzajemnaTujina

Sodeluješ lahko:

- preko sms pošlji črko pred odgovorom v obliki VZA CRKA na 2929 all
- preko www.vzajemna.si/mladi.

www.vzajemna.si/mladi

080 20 60

mladi-
dopolnilno zdravstveno
zavarovanje

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

Zmagovalna skupina Yuhubanda

Najboljša debitantka Iva Stanič

Najboljša pevka Ylenia

Na prestolu Yuhubanda

V nedeljo je v Plečnikovih Križankah v Ljubljani potekal tradicionalni izbor popevke leta.

Letos je po mnenju gledalcev in poslušalcev najbolje zvenela skladba Yuhubande z naslovom Če je to slovo. Do naslednjega izbora je očitno, da ne gre za slovo. Vsaj za Yuhubando ne.

Skozi večer so nas spretno in zabavno popeljali trije voditelji; Mario Galunič, Katarina Čas in Ljerka Belak, ki so morali dobro preučiti scenarij Dese Muck; režijo so tokrat zaupali Samu Milavcu, scenografijo je zasnoval Ivo Koritnik, voditelj pa je oblekel kostumograf Matej D. Goljat. Priznati je treba, da je bila zasnova odlična in je za-

dovoljila širok krog gledalcev. Na razpis je prispelo 53 skladb, komisija je za tekmovanje izbrala Če je to slovo v izvedbi skupine Yuhubanda, Pusti mi krila (Regina), Kam (Iva Stanič), Naj bo kot prej (Jernej Dermota), Na prepihu sanj (Katrinās), Ne (Nova pot), Ne razumem (Ylenia), Nihče ne ve (Anika), Oprosti mi (Monika Pučelj), Senca negra (Diona Dim), V eter z juga (Folk-Rola), V novi dan (Selekcija), www.ljubezeni.si (Kalamari) in Žana (Žana). Izvajalce je na festivalu spremljal veliki revijski orkester RTV Slovenija pod vodstvom Lojzeta Krajncana, Patrika Grebla in Roka Goloba.

Dobitniki nagrad

Besedilo za novo najljub-

šo slovensko popevko Če je to slovo v izvedbi Yuhubande je napisala Urša Vlašič, avtor glasbe pa je Mat-

jaž Vlašič. Najvišje strokovno priznanje za najboljšo skladbo večera je šlo v roke skladatelja Marina Legoviča za skladbo Ne razumem, ki jo je izvedla Ylenia. Nova zvezdica na obzorju slovenske zabavne glasbe je Iva Stanič, ki je postala najboljša debitantka, z najboljšim glasom pa se lahko pohvali Ylenia, ki ji je žirija podelila nagrado za najboljšo pevko. Dobitnik nagrade za najboljšo besedilo ni presenetljiv, saj je Drago Mislej Mef že vaju tovrstnih priznanj. Tokrat je žirija prepričal s skladbo Nihče ne ve, ki jo je na odru Križank zapela Anika Horvat. Ekipa Anike Horvat pa je prejela še eno nagrado; Lojze Krajncan, ki je del večera dirigiral velikemu revijskemu orkestru, je za aranžma pesmi Nihče ne ve dobil priznanje za najboljšo priredbo. **Barbara Kavtčičnik**

Katarina. Ljerka in Mario

Skupina Selekcija

Mednarodno obarvan Račefest

Račefest je festival sodobne krščanske duhovne glasbe, ki ga od leta 2002 vsako leto organizira Kolpingovo socialno izobraževalno društvo Rače v sodelovanju z občino Rače-Fram.

Tokratni festival je bil mednarodno obarvan, saj je na njem nastopilo kar pet tujih izvajalcev, med njimi pevka Lindiwe iz Zam-

bije, ki je letos nastopila v Johannesburgu v okviru koncerta Live 8 pred 50.000 poslušalci. Občinstvo na Račefestu je navdušila predvsem s prepevanjem črnskih duhovnih pesmi v slovensčini. Od tujih izvajalcev so nastopile še skupine Novo svitanje, Laudantes in Secker's Planet (vsi iz Hrvaske) ter Hazard

ofLife (Madžarska). Na Račefestu so tudi tokrat nastopili znani domači izvajalci: Heart Band, Dominik, p. Janez Ferlež, Trinitas, Sašo in Robi,

Nova zapoved in Svetnik, ki je nekakšen "hisni ansambel" festivala. V okviru festivala je potekala tudi okrogla miza, na kateri so sodelovali Matjaz Knez, Mojca Polh Budja, Simon Potnik, Janez Oblonsek, Mojca Sojar, Mirko Ruzič in moderatorka Romana Novak, otroški program in časčenje, ki ga je pripravila Jezusova straža. Pocasi se bliža tudi tekmovalni festival krščanske popularne glasbe Ritem duha, ki bo prvega oktobra v Mariboru. Več o njem na spletnih straneh www.ritemduha.net. **G. B.**

Rumena!

Pozna se, da se je začel september. Poletnih počitnic je tudi za novinarje in politike konec in po počitniškem premoru je s TV-zaslonov dobesedno butnila vsa silovitost kapitalskih in drugih političnih zgodbic.

Na nacionalko se je vrnila Tarča, spet smo opazili Ormizje, na POP pa so se vrnila Trenja in Uroš Slak. In neko neznano svetlolaso bitje poleg njega. O oddaji ne bi izgubljala besed. Tema dobro izbrana, gostje solidni, tisti, ki so pač prišli, Slak v dokaj dobri formi, saj je med oddajo izrekel celo nekaj trdilnih stavkov. Recimo, da sta pri nas politika in gospodarstvo tesno prepletena in da se politiki v oddaji ne gre izogibati. Pri Slaku, ki običajno zmore le stavke "Kaj pa vi menite o tem?", je trdilna oblika že omembe vredna. No, za humoristični vložek je poskrbel naš najboljši sosed Jančkovič, ko je dejal, da se ne želi pogovarjati o politiki, ampak o gospodarstvu. Kot da ne bi za prepletanje politike in gospodarstva poskrbel prav sam, ko je med prvimi in najbolj izpostavljenimi drvel na Forum 21. Pa pustimo vsebino.

Danes sem se namenila pisati o novinarskih karierah in čudnih ključih, po katerih napredujejo. Pa ne da bi namigovala na kakšno politična priporočila. Slakova Trenja so za to odlični primer. Začela sta jih z novinarko Petro Kerčmar, ki je menda tudi njegova življenjska sopotnica. In bila sta dobra. Oba. Petra verodostojna, s smislom za natančnost, prodorna ... Povsod je šla, dobila je odlične sogovornike, veliko je spraševala "navadne" državljane. Skratka, njeni uvodi v oddajo, javljanja v živo so bili vzorni. Potem se je preselila k vodenju 24 ur, Slak pa je dobil novo sodelavko, Eriko. Le bled odsev Petre. Na Popu, kjer znajo vse zaviti v celofan, so ob Erikinem umiku dejali, da se vrača k svojemu prejšnjemu delu itd., niti besede pa o njenih pomanjkljivostih pri delu v Trenjih. Tako je po pol leta sodelovanja v Trenjih odšla. No, v četrtek pa so predstavili novo sodelavko, a si njene ime nistem zapomnila. In bila

je – le bled odsev Erike. Zgodbi, ki jo je pripovedovala, mi ni uspelo slediti, jezikovno šibka, brez podudarkov, z narečjem ... Slabo.

Vem, da je vsakomur treba dati priložnost in da verjetno največje zvezde naših medijev, če jim pokažemo njihove prve posnetke, zardijo od sramu. Začetek je pač težak. Vendar Trenja ne morejo biti oddaja, kjer se bodo mlade kandidatke učile novinarstva. Saj vendar

niso nacionalka. Tam enourne oddaje, recimo Pod žarometom, že vodijo voditeljice, ki so nestrpne do gostov in ki z vprašanji sekajo mimo bistva problema, četudi jim celo gostje v studiu nakažejo smer, v kateri bi se bilo treba pogovarjati. Skratka, če je Slak s Trenji na Popu še vedno njihov glavni informativni adut, potem naj se tako obnašajo tudi do novinark, ki z njim sodelujejo. Na semaforju Trenj je namreč že začela utripati rumena luč. Ali pa naj preprosto pregovori Petro, da se vrne v Trenja. To ne nazadnje za Petro ne more biti slabo, saj za seboj potegne terensko delo, oblikovanje prispevkov in druge zanimive novinarske izzive, ne pa branje studijskih vesti, ki jih običajno napišejo novinarji, ki pripravljajo prispevke za 24 ur. Zdaj je verjetno Petra v 24 urah ena bolje plačanih voditeljic v Sloveniji, lahko pa bi bila prva dama reportaž, če ne celo preiskovalnega novinarstva pri nas. **Magična gledalka**

horoskop

Devica (22. avgust – 21. september)

Preden se lotite ostre kritike, pogledajte sebe in se korigirajte. Napeto ozračje bo zagotovo minilo in se boste z lahko spet vrnili na stare tirnice. Vaše intelektualne sposobnosti vam bodo pomagale prepoznati resnico.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Se počutite, da bi se lahko z nekom začeli spogledovati? Prav gotovo to ta trenutek ni najprimernejši, saj ste vezani ali pa ste pred kratkim končali zvezo. Malo je takšnih, ki jim lahko napišemo spodbudne besede.

Škorpjon (23. oktober – 21. november)

Pričakujte nekaj viharnih dni, ki pa se bodo vsak dan sproti umirjali. Morali si boste vzeti nekaj prostega časa in pregledati vse tisto, kar se vam je nakopičilo v stanovanju v dolgih letih, ko niste ničesar obnavljali – veliko je smeti.

Strelec (22. november – 20. december)

V začetku tedna se vam bo predstava o nečem pomembnem zelo zjasnila. Med torkom in petkom boste delali velike načrte za prihodnost, ki se vam ta trenutek sicer ne zdi prav rožnata. Obkroženi boste s prijatelji.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Začnite že, kar ste se namenili začeti. Najlepše od vsega je doživljati navdušenje, ki je posledica uspeha. Toda ne spite na lovoričah, ampak že naslednjega dne načrtujte za naprej. Pozitivnega zagona vam ne bo zmanjkalo.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Saj veste, da prijateljstev ne boste nehali sklepati. Podajte se v kakšno zanimivo družbo in pogovor bo stekel kar sam. Pomislite, da bi se odpravili na kakšno zanimivo potovanje – tudi jesenska znajo biti zelo lepa.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Novica, ki jo boste prejeli, vas bo presenetila, toda ne potrla. Ostanite modri in ne izbruhnite, ko vas bodo izzvali. Ledina, ki ste jo zorali, pripada le vam, tako da ni nobene potrebe, da bi se v vaše delo vmešaval nekdo tretji.

Oven (21. marec – 20. april)

Pričakujte, da se boste morali bojevati z veliko novimi občutji. Vse boste dobro prenesli, samo potrudite se, da boste ta svoja občutja zadržali zase. Konec tedna bodo sledila praznovanja, a ne boste mogli najti miru, ki si ga želite.

Bik (21. april – 21. maj)

Ste naveličani vsakdanjika? Tudi če ne, je zagotovo že čas za kakšno spremembo. Za to boste imeli tudi nekaj priložnosti. Bodite veseli, da vam življenje poteka tako kot vam, saj bi lahko bilo še veliko slabše.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Glede vsega ste, upajmo, dobro premislili in boste šele zdaj sprejemali odločitve, ki vam utegnejo zelo spremeniti življenje. Kmalu se vam bodo odprla nova vrata v smer, ki je gotovo niste pričakovali. Srečno na pot!

Rak (22. junij – 21. julij)

Pazite se težav, ki vas bodo zasledovale ves teden. Pomislite, kako bi se izognili neki osebi, ki vam ne da miru. Najbolje bo, če si poiščete dodatne obveznosti in tako preprečite, da bi imeli preveč prostega časa.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Nič ne morete narediti narobe, ko se bo začel nov teden, ker so prav vsi na vaši strani! Na delovnem mestu boste sproščeni, saj lahko le tako zagotovite kakovost dela. Nekatere možnosti se vam bodo dodatno odprle.

Nova obzorja, d.o.o.

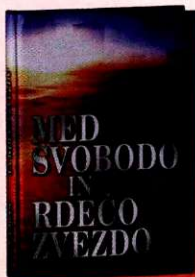
Komenskega 11
1000 Ljubljana

MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Pripoved iz časa druge svetovne vojne in po njej. Dodan seznam sodelavcev Udbe.

Avtor: Dušan S. Lajovic
347 strani

6.200,00 SIT

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od svojega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov

Avtor uvodnika: dr. Jože Pučnik
519 strani

5.000,00 SIT

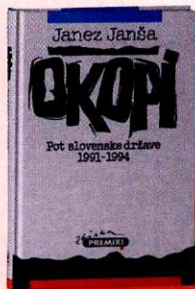
OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994.

Prodanih več kot 17.000 izvodov!

Avtor: Janez Janša
309 strani

2.200,00 SIT

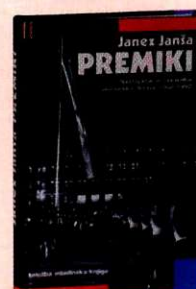
PREMIKI

Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992

Prodanih več kot 61.000 izvodov!

Avtor: Janez Janša
363 strani

2.200,00 SIT

100 LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja

Avtor: Milan Zver
125 strani

2.200,00 SIT

PUČNIKOVA ZNANSTVENA IN POLITIČNA MISEL

Zbornik razprav in referatov, ki so nastali za simpozij ob prvi obletnici Pučnikove smrti

Avtor: Milan Zver in drugi
155 strani

3.000,00 SIT

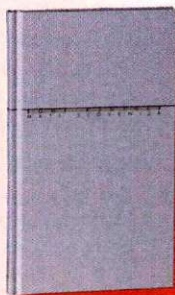

MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot

Avtor: Tone Kuntner
72 strani

2.200,00 SIT

MOČ PREŽIVETJA

Knjiga opisuje krute zgodbe sirot, ki so jim partizani med 2. svetovno vojno pobili očeta ali oba roditelja.

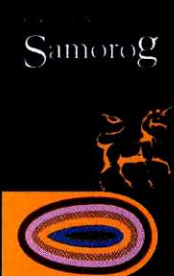
Avtor: Jože Dežman
336 strani

6.510,00 SIT

Knjige lahko naročite na telefonski številki 01/ 43 45 463 ali preko elektronske pošte knjigarna@demokracija.si

knjigarna
DEMOKRACIJA

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov								SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	SESTAVINA ŽIVALSKIH IN RASTLJNSKIH MAŠČOB	MESTO V NIGERIJ (IZ ČRK ABID)	BIBLIJSKA PRVA ŽENSKA	MESTECE V HERCE- GOVINI	KMET, KI ORJE
 <p><i>Velike misli, dogodki in osebnosti preteklosti, žive teme sedanjosti, literarni junaki in njihove zgodbe, pesniške širine duha in pravljica obzorja sveta.</i></p> <p>Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu</p> <p>Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 43 06, e-pošta: knjižni.klub@samorog.com, spleti: www.samorog.com</p>								KRAJ PRI DOMŽALAH						
								HRVAŠKI PEVEC DRAGOJEVIČ						
								71 KM DOLGA REČICA V PREKMURJU						
								IGRALKA LONGOVA				EDHEM ČAMO APARAT		
Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 43 06, e-pošta: knjižni.klub@samorog.com, spleti: www.samorog.com								JAN NERUDA			STANE SEVER		SKANDI- NAVSKO MOŠKO IME	
								SLOVNičNO LOČILO						
DI. VONKACIJA	URADNI SPIS ENE VLADE DRUGI	INDU- STRIJSKO NASELJE V NOVI MĚHIKI	GRŠKI TEOLOG SPIRIDON	OBRAVNA- VANJE ČESA, RAZPRAVA	VRV. OŽE	LADKO KOROŠEC	EUGENE IONESCO GR. MITOL. SODNIK		STVARNOST, RESNičNOST	AMERIŠKA IGRALKA CARREROVA				
	PRODAJALEC SLADOLEDA									VELIKA SKUPINA VIRUSOV				
POSKUS UGOTOVITVE TEŽE										DEL VOZA IGNAČ (KRAJŠE)				
ČLOVEŠKI POSAMEZNIK						METANJE SNEGA Z LOPATO							KOSTUMO- GRAFINJA VOGEL- NIKOVA	
SLADEK SOK NEKATERIH RASTLIN					JUŽNO- AMERIŠKI INDJANCI	NAJVEČJA REKA V EVROPI	MESTO V ITALIJI SV. OD NEAPLJA			OSNOVNA MERA	USTANO- VITELJ SKHIZMA (GURU)		ALBERTO TOMBA	
STOPNJA PRIDEVNIKA							ARABSKI FILOZOF							
MESTO NA HONSUJU							DI. VONKACIJA	LATINSKI VEZNIK		PERJE PRI REPI				
								STARI SLOVAN		TRAČNICA				
ZVEZNA DRŽAVA NA JUGU NIGERIJE				KAREL LAMAČ RADO MURNIK			TOPILO ZA LAKE ANTON KOLAR						NACE SIMONČIČ	
SEVERNO- TRSKA BOJEVNICA ZA MIR								SREBRNO- BELA KOVINA (TI)						
DRŽAVA V SV. INDIJI					URADNI SPIS			REKA VZHODNO OD KASP. JEZERA						

rešitev prejšnje križanke

DANAJA, ONATAS, LITINA,
NAOS, JR, TT, REAKTOR,
STANISLAV, AANE,
KOLORADAR, TREP, AVE,
IM, EBO, SE, LAK, SOK, MA,
AVT, ARS, SRČEK, TEL, NIKI,
EK, EROTI, LINARES,
SLANIK, ACARINA,
LIMONA, ACETIL, ATENA

nagrajenci 34. številke

- 1. nagrada: ZVONKA VINKŠEL,**
Mencingerjeva 5, 3000 Celje
- 2. nagrada: GILKA URANKAR,**
Jerančičeva 2, 1000 Ljubljana
- 3. nagrada: FRANC JANC,**
Smrečice 8, 8270 Krško

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti **7.000,00 tolarjev** za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti **5.000,00 tolarjev** za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti **3.000,00 tolarjev** za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
15. 9. 2005 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagrada križanka".

včeraj, danes, jutri...

- **5. 9. 1733** se je rodil nemški pesnik Cristoph Martin Wieland. Rekel je: "Bogovi so pogosto samo lutke v rokah svojih svečenikov."
- **5. 9. 1844** so ustanovili v Ljubljani Historično društvo za Kranjsko.
- **5. 9. 1869** so ustanovili Kranjsko industrijsko družbo.
- **6. 9. 1766** se je rodil angleški kemik in fizik John Dalton, utemeljitelj atomske teorije materije, ki jo je prvi postavil na eksperimentalno podlago.
- **6. 9. 1930** so v Bazovici ustrelili štiri člane Tigra, obsojene na prvem tržaškem procesu: Ferda Bidovca, Zvonimirja Miloša, Frana Marušiča in Alojza Valenčiča.
- **7. 9. 1818** se je na Planini pri Rakeku rodil pisatelj, skladatelj in politik Miroslav Vilhar.
- **7. 9. 1848** so na Dunaju sprejeli zakon o zemljiški odvezi. Z njim so odpravili tlačanstvo tudi na naših tleh.
- **8. 9. 1157** se je rodil angleški kralj Rihard I. Levjesrčni. Mogočnemu sultanu Saladinu se je pritožil, ker dovoli podanikom, da govorijo o križarjih kot o "nevarnih psih". Sultan mu je odgovoril: "Zakaj pa pustiš v svojem kraljestvu, da toliko psov kličejo sultan?" Angleški kralj je pojasnil: "Je že res, vendar so psi mojega kraljestva živali, psi tvojega pa ljudje."
- **9. 9. 1792** se je v Kamni Gorici rodil slovenski slikar Matevž Langus.
- **9. 9. 1828** se je rodil ruski pisatelj Lev Nikolajevič Tolstoj. Rekel je: "Resnične besede niso nikoli prijetne, prijetne besede pa nikoli resnične."
- **10. 9. 1920** je bil prvi vpis na ljubljansko univerzo. V prvem letu se je vpisalo 741 slušateljev: 257 na tehniško fakulteto, 234 na pravno, 96 na filozofsko, 90 na teološko in 63 na medicinsko.
- **10. 9. 1945** so na Norveškem obsodili na smrt Vidkuna Quislinga, čigar ime je postalo sinonim za kolaboranta. Quisling je namreč sestavil vlado, ki je sodelovala z Nemci.
- **11. 9. 1871** je avstrijska Hohenwartova vlada za deželnega glavarja na Kranjskem imenovala Radoslava Razlaga, ki je bil prvi Slovenec na tem položaju.
- **11. 9. 1973** je bil v vojaškem puču ubit čilski predsednik Salvador Allende. Bil je komunist, ki pa je bil neposredno izvoljen za predsednika Čila.
- **11. 9. 2001** sta v znameniti stolpnici newyorškega WTC (Svetovnega trgovskega centra) treščili ugrabljeni letali in ju porušili. Tretje ugrabljeno letalo je treščilo v Pentagon, stavbo ameriškega obrambnega ministrstva, četrto pa je strmoglavilo blizu Pittsburga. V letalih in porušeni objektih je bilo več kot 3.000 mrtvih.

pogled nazaj

(od 5. 9. do 12. 9.)

Sončni kralj

Francoskega kralja Ludvika XIV. so imenovali sončni kralj. Rodil se je **5. septembra 1638**, zavladal s petimi leti in kraljeval 72 let. Razvil je zgleden model evropskega absolutizma s centralistično oblastjo pa tudi poseben načina življenja. Pod njegovo vladavino je zrasel veličastni двореc Versailles, razbohotila sta se dvorna umetnost in kultura.

Med drugim je znan njegov rek: "Država – to sem jaz." To je mislil zelo dobesedno. Nekoč je rekel svojim dvorjanom: "Kralji imajo oblast od Boga. Če vam ukazem, da skočite v Seno, morate to brez obotavljanja storiti." Ob teh besedah je vstal vojvoda Guiski in odšel proti vratom. Kralj ga je ustavil z besedami: "Kam pa, vojvoda?" – "Učit se gram plavanja." Ko je pred smrtjo videl, da služabnika jočeta, jima je rekel: "Zakaj jočeta? Se vama je zdelo, da sem nesmrten? Jaz tega nikoli nisem mislil."

Tržaški Narodni svet

Tržaški Slovenci so ob času razpada Avstro-Ogrske **11. septembra 1918** v Trstu ustanovili slovenski tržaški narodni svet. Njegovi predstavniki so bili vključeni v tržaški Odbor za javno blaginjo. Trstu so namreč ob propadu Avstro-Ogrske grozili lakota in socialni nemiri. Odbor za javno blaginjo je poslal v Benetke tričlansko delegacijo, ki je povabila italijansko vojsko, naj v imenu antante zasede mesto. Slovenci so upali, da to ne bo pomenilo priključitve Italiji in da jim bodo zmagovite države priznale pravico do samoodločbe.

Kljub težkim razmeram so tržaški Slovenci prizadevno obnavljali svoje politično, kulturno in gospodarsko življenje. Edinost je postala skupna politična predstavica liberalno in katoliško usmerjenih Slovencev nove dežele, to je Julijske krajine. Postali pa so nezavarovana manjšina v italijanski državi in bili deležni neprizanesljive italijanizacije, zlasti po nastopu fašizma. Antona Karlina, zadnjega slovenskega škofa v Trstu, so nacionalistični skrajneži že 28. decembra 1918 napadli v njegovi palači. Sveti sedež je Karlina 1919 razrešil in za novega tržaškega škofa imenoval Italijana. Izraz sovražnega ozračja v Trstu so bili požig Narodnega doma 13. julija 1920 in opustošenje kulturnih domov v Rojanu, Barkovljah in pri Sv. Ivanu.

Evropa o Jugoslaviji

7. septembra 1991 je v Haagu je potekala mirovna konferenca o Jugoslaviji, ki jo je sklicala Evropska skupnost. Na njej so se pod predsedstvom lorda Carringtona sešli zunanji ministri držav Evropske skupnosti, predsednik in predstavniki zvezne vlade SFRJ in predsedniki predsedstev šestih jugoslovanskih republik. Evropska skupnost je potrdila stališče, da ne bo priznala nasilnih sprememb meja, na vrsti se pa ni so dosegli nikakršnega soglasja med sprtnimi stranmi. Luksemburški zunanji minister je sporočil, da so razmišljali o možnosti, da bi v Jugoslavijo poslali intervencijske sile, ki bi preprečile njeno razkosanje. Zamisel sta podprla nemški in francoski zunanji ministri, zavrnila pa jo je Velika Britanija.

18. oktobra 1991 so na izredni seji pod vodstvom Hansa van den Broeka obravnavali pravico republik, da lahko, če

to želijo, v okviru svojih meja razglasijo neodvisnost. Ker je predsednik Srbije zavrnil vse predloge, s katerimi so se drugi strinjali, jih niso sprejeli. Ker so propadli tudi vsi nadaljnji poskusi Evropske skupnosti, da bi pomirila razmere v Jugoslaviji, se je morala ta končno sprijazniti z dejstvom, da Jugoslavije ne bo mogla ohraniti v enem kosu in da bo morala priznati samostojnost njenih republik.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Lažni diplomiranec (3)

Ni me presenetil odziv dnevnih medijev na razkritje lažnega diplomiranc Luke Peklarja, mladega politika LDS, člana sveta LDS in predsednika sveta podmladka LDS/MLD, od koder se tako in drugače leva potapljaajoča se LDS napaja z 'referenčnim' kadrom.

Neodzivnost dnevnih medijev je še dodatno razkrila vso gnilobo nepluralnosti, ki še vlada v nasledniki komunistične Udbe prestreljenem medijskem prostoru RS, ki ga je pred zadnjo spremembo oblasti celih 12 let obvladovala arogantna LDS, pri čemer ji je 'držala štango' nekdanja diktatorska ZK, sedaj SD!

Mesec in več so levi mediji v špičah udarnih terminov in na naslovnih vsakodnevno pribijali na križ Karla Erjavca in prozorno razpihivali, naj bi bil Erjavec kot obrambni minister ilegalno prestopil državno mejo. Pomislite, 'državno mejo' znotraj enakovrednih članic EU! Ne nazadnje je urad za preprečevanje korupcije v tej sproducirani ' aferi ' prepoznal elemente koruptivnosti in posledično zoper Erjavca podal prijavo pristojnemu prekrškovnemu organu.

Me prav zanima, ali bodo v imenovanem uradu enako učinkoviti v prepoznavanju korupcije tudi pri Peklarjevem kaznivem dejanju ponareditve (nakupa!?) diplome, za kar je predpisana zaporna kazen. Mimogrede, kaznivo dejanje ima v pravu večjo težo kot prekršek!

Da bo urad za preprečevanje ko-

rupcije laže odkrival korupcijo v 'zgodbi' Peklar, naj poskušajo (javno) odgovoriti na naslednja vprašanja:

Kolikšna je lahko strokovnost mentorja dr. Ljuba Bavcon, da ga je uspešno potegnil pravniški analfabet, ki domnevno ni opravil niti enega kolokvija (kaj šele izpita) iz pravnških ved na UL?

Kolikšna je lahko strokovnost vsaj dvočlanske komisije visokošolskih učiteljev pravne fakultete, pred katero je Luka Peklar kot pravniški analfabet uspešno zagovarjal diplomsko nalogo z naslovom Na temelju preteklosti v pravičnejšo prihodnost?

Ob dejstvu, da je po pravilniku pravne fakultete lahko komisija le dvočlanska in da je v njej lahko tudi mentor, ki pa ne sme biti predsednik komisije, se samo po sebi ponuja vprašanje, koliko članov je štela omenjena komisija in ali je bil dr. Ljubo Bavcon njen član.

Kako je bila ocenjena 'Peklarjeva' diplomatska naloga in kako ustni zagovor?

Ali je Pošta Slovenije objavila javni razpis za delovno mesto, ki ga je zasedel Peklar? Če ga ni, zakaj ne?

Koliko kandidatov (s pravimi! diplomami) se je prijavilo na (morebitni) javni razpis?

Kako je mogoče, da je pravni analfabet Peklar do izbruha afere celo leto uspešno zadovoljeval tudi strokovno komisijo Pošte Slovenije, ki naj bi bila spremljala Peklarjevo pripravništvo!?

V vsej zgodbi ni niti enemu v množici dolgoletnih pravnikov, celo eminentnih doktorjev pravnih znanosti, uspelo razkrinkati pravnega neznanja Luke Peklarja. Zato si Peklar zasluži častno diplomu univerzitetno diplomiranega pravnika na UL, v navzočnosti vseh 'naključno' vpletenih pravnikov pa naj mu jo podeli mentor diplomske naloge, to je starosta komunističnega kazenskega prava dr. Ljubo Bavcon! Pa šalo na stran! Nedvomno farsa, nad katero se lahko zamisli vsak pravnik, ki ima diplomu ljubljanske pravne fakultete, do katere je pri-

šel z lastnim znanjem in ne s pomočjo politično-družinskih zvez!

Čas bo nedvomno pokazal, ali bo Luka Peklar tudi pravnomočno kaznovan za uspešen 'nateg' si ve eminance komunističnega kazenskega prava dr. Ljuba Bavcon ali pa bo vplivnežem propadle leve oblasti uspelo tudi to pot poskrbeti, da se mu ne bo nič zgodilo.

Franc Trunk, Lucija

Jubilejni referendum

V devetih letih smo jih imeli deset. Na desetem referendumu 25. septembra naj bi volivci odločali o novem zakonu RTVS. Na podlagi dosedanjih izidov lahko domnevamo, da bo tudi jubilejni referendum pozitiven. Glavni mediji so bili v večini primerov proti volji volivcev, zato sem prepričan, da bo referendum potrdil nujne spremembe na področju tiskanih medijev. Do sedaj sta bili le dve posebnosti. Leta 1996 so volivci s 44,5 odstotka glasov potrdili dvokrožni večinski sistem, a so ga poslanci z ustavnim zakonom izničili in leta 2003 so volivci nasprotovali sporni privatizaciji slovenskih železnic. Seveda pri novem zakonu o RTVS ne gre toliko za referendumsko tradicijo, ampak za vsebino. Spremembe naj bi postopoma onemogočale monopolne pozicije sil kontinuitete. Najbolj sprevrženo pa je, da tisti, ki so deset let nasprotovali izražanju ljudske volje, sedaj v opoziciji s pomočjo tega instrumenta poskušajo najti svojo novo identiteto.

Javna razprava o novem zakonu se je šele začela in že je jasno, da preizkušeni komisariji prejšnjega sistema preko leve civilne družbe še vedno vzdržujejo monolitno odločanje. Na svojo stran so pridobili tudi predsednika države. S tem

ta dokazuje, da ne zastopa interesov vseh državljanov. Veljavni zakon je namreč sprejela njegova kolicija, zato poskuša tudi s pomočjo tujcev obvarovati lastno zgodbo vladanja. A novi zakon je primerljiv z ureditvami v veliki večini držav EU. Danes je RTVS veliko neučinkovito podjetje. Kljub večjemu številu zaposlenih kot na bogatejši ORF menda glavno delo opravijo številni honorarni delavci. Predsednik sveta, generalni direktor in zvesti priskledniki so si omogočali nenormalno visoke dohodke. Javna RTVS, ki jo plačujemo vsi odjemalci električne energije, ima toliko reklamnih vložkov kot komercialna TV. Najbolj debilne oglase redno ponavljajo in z njimi ponižujejo gledalce. Če pa takšne reklame prinašajo uspehe v prodaji, potem je stvar že kar tragična. Indoktrinacija je torej uspela v vseh pogledih.

Poudarjena odgovornost in jasna pooblastila generalnega direktorja v novem predlogu zakona so nujni za povečanje učinkovitosti. Drugače je verjetno z uredniki, ki bi naj imeli tudi podporo novinarjev. Glasovanje večine novinarjev za urednika bi namreč v normalnih razmerah pomenilo tudi odprtost za različne ideje, pluralnost in seveda objektivnost. S tem bi v medijih ustavili rumene trende, ki v lahkotno zavajajočem smislu govorijo in pišejo tudi o resnih vprašanih družbe. To omogoča škodljive manipulacije in poneumljanje ljudstva. Ker potrebujemo večjo učinkovitost v vseh segmentih družbe, je nujno, da se novi zakon o RTVS potrdi.

Ernest Pušnik, Hrušica

Bliže resnici

Omenil bi nekaj stvari, za katere menim, da bi moral biti pisec (čla- >>>

» nek dr. Borisa Mlakarja v Demokraciji 11. 8. 2005) v njih nekoliko boljši, temeljitejši. Pisec namreč opisuje, da je bil namen izvedbe revolucije primaren in da je partija to potrdila z izjavami še pred vojno na konferenci KPJ oktobra 1940 v Zagrebu. Tu bi moral nadaljevati in končno sprejeti in zapisati resnico, da je bila NOB navadna prevara, boj za revolucijo z nekaj navideznimi akcijami NOB, ki to niso bile.

Avtor omenja partizanske poveljnike, ki so hoteli odstraniti (VOS 1941/42, o. p.) vse dejanske in potencialne nasprotnike ter s tem zagotoviti zanesljiv prevzem oblasti. Pisec je netočen, kajti rdeči teror je posledica odločbe vrha KPJ! Da bi kdo od partizanskih poveljnikov na svojo roko ukazal tako množične in surove poboje, ni mogoče. Seveda pa drži, da so bili posamezni poveljniki pri izvajanju rdečega terorja mnogo bolj radikalni kot drugi tovariši. Pisec nadaljuje, da je rdeči teror povzročil medsebojni spopad Slovencev, pri čemer je ta v nekaterih elementih že dobival značaj državljanske vojne. Spopad obeh taborov po 17. 7. je namreč že bila državljanska vojna, brez kakršnih koli pomislekov. Tu pisec dela majhno uslugo levici, ki bi najraje zaničala državljansko vojno. Morda je največja nerodnost v tem izvrstnem članku dejstvo kolaboracije, za katero še vedno trdi, da je bila v temelju nepravilna, prepovedana in nedopustna. Pisec poskuša omiliti to obtožbo, ko pravi, da se kolaboracija domobrancev, opozicije ni identificirala s cilji okupatorja, kar kaže na piščevo nepravilno informiranost. Nekateri cilji, na primer mir in red na zasedenem ozemlju, od-

prava rdečega terorja, uspešna agrikultura, nemoteno delo v tovarnah, v sodstvu in policiji so bili skupni cilji domobranstva in okupatorja. Mednarodna zakonodaja tako kolaboracijo predvideva in jo celo postavi v okvir zakonov za okupacijo. Kolaboracija postane nedovoljena in obsodbe vredna samo v primeru, če bi se domobranstvo bojevalo za izključno nemške interese. V slovenskem primeru bi bila taka kolaboracija, če bi domobranci zagovarjali potujčevanje in dokončno integracijo slovenskega ozemlja v okviru druge države. Nedovoljene kolaboracije v Sloveniji med vojno praktično ni bilo, še najmanj pri organizaciji domobranstva. Nasprotno! Pri domobranstvu je bil velik poudarek na slovenski identiteti, saj so vztrajali pri tem, da slovenske uniforme nosijo slovenske simbole, prepevali so svoje slovenske korčnice in himne, ki so bile ponos vojakov, da o izključno slovenskem poveljevanju niti ne govorimo.

Peter Urbanc, Toronto

Kolaboracije ni bilo

Konec letošnjega maja smo se spominjali konca druge svetovne vojne, ki tudi našemu narodu ni prizanesla s številnimi žrtvami in z opustošenjem. Veliko besed je bilo izrečenih o kolaboraciji in sodelovanju z okupatorjem. Mnogi ljud-

je pa ne vedo, da je bil začetni obo-roženi spopad (z lastnim, pobranim jugoslovanskim orožjem) z Dakijevimi morilci 27. maja 1942 na Rudolfovem na Vidovski planoti. Lahko bi imeli to za začetek državljanske vojne. Dogodek je bil opisan aprila 1991 v Slovenskih brazdah pod rubriko Še pomnite, tovariši z naslovom Kdo je bil napadalec.

Nekaj knjig je objavilo določene informacije iz leta 1941, ki pa ne držijo. Leta 1941 na Vidovski planoti ni bilo italijanske postojanke ne karabinjerjev; prihajali so le v patroljo. Vidovska planota je bila tudi dobro preskrbljena z blagom in s hrano, saj je občina nemoteno delovala. V prej zapisanih zgodovinskih podatkih je omenjeno tudi partizansko ropanje, vendar tega ni bilo, kajti partizanske skupine so bile maloštevilčne, trgovina, ki je bila v vasi Sv. Vid pri Novaku, pa je bila dobro založena in je simpatizirala s partizani, tako da je hrana nemoteno romala z nahrbtniki v globel Zale in Iške.

Do konca oktobra 1941 je življenje na planoti potekalo mirno. Po napadu partizanov na Bezuljak konec oktobra 1941 pa se je partizanska skupina umaknila v vas Osredek na Vidovski planoti. Zapadel je visok sneg in Italijani so sledi prišli v vas Osredek in jih napadli. Partizani so bili nepripravljeni, imeli so sedem mrtvih, ena

partizanka je bila ujeta. Okupator je tudi požgal po vasi in to je bila prva vas, ki so jo požgali v Ljubljanski pokrajini. Iz vasi Osredek so odpeljali 19 moških prebivalcev v ljubljanske zapore. Obsodili so jih na 20 let zopora na otoku Ustika v Sredozemlju. Na posredovanje vidovske občine, župana in odbornikov je župan Anton Tekavec odšel z dokazom (volilni listki s prejšnjih volitev, da so pobrani moški volili katoliško ljudsko stranko) do bana Natlačena in poslanca Gabrovša ter ju prosil za posredovanje in izpustitev zaprtih vaščanov iz vasi Osredek. Po dveh mesecih zopora so se za božič vsi vrnili domov.

V zimi 1941/42 se je krepila komunistična terenska organizacija. Svojega človeka so imeli tudi v občinskem odboru. Občinski odbor pa ni bil popoln simpatizer OF, ker je vedel, da se za njo skriva komunistična partija in s tem sovjetizacija dežele. Kraj so preplavile propaganda in obljube, kako dobro je v Rusiji in da bo tako tudi pri nas.

Prišel je 23. april, ko je ponoči Dakijeva morilska tolpa umorila župana, tajnika in občinskega svetovalca. Po hišah so iskali še dva, a ju niso našli. Kmalu nato so partizani in terenci zavzeli občinski urad in postavili svojega človeka. Zaradi groženj terencev in partizanov, da bodo pobili cele družine, so preprosti kmečki fantje vedeli, da se za OF skriva komunistična partija z zločini proti slovenskemu narodu. Po umoru demokratično izvoljenih občinskih mož so v kraju zavladali strah in terenci. Občini so komunistični terenci naprtili laži kot opravičilo za zločin. Dobro znana komunistična praksa: LAŽ, UMOR, KRAJA ali pa UMOR, LAŽ, KRAJA.

Ob vseh teh dogajanjih so se

preprosti kmečki fantje začeli posvetovati glede partizanskega terorja nad lastnim narodom in tako je prišel 27. maj 1942, ko je okoli 14. ure iz Krvave peči prišlo sporočilo, da bodo okoli pete ure popoldne prišli partizani iz Mackovca in pobili fante iz vasi Rudolfovo, kjer koli jih bodo našli. Ko so fantje to izvedeli, so se pripravili na samoobrambo s skritim starojugoslovanskim odvrženim orožjem. Partizani pa so prišli že uro prej. Bilo jih je kakih dvajset. Postavili so se okoli hiše, dva pa sta začela kljukati na Makovčeva vrata. Ker se vrata niso vdala, sta začela klicati očeta, naj jih odpre, češ da se morajo nekaj dogovoriti. Ker jima niti to ni uspelo, so začeli streljati v zrak in v hišo. Pod zaščito streljanja se je na prizidek svinjakov na nasprotni strani glavnih vrat povzpel napadalec partizan. V desnici je držal pistolo, v levici pa bombo. Prihuljeno se je plazil proti mostovžu. Branilec ga je opazil in poklical brata, ki je bil v bližini z mitraljezom. Napadalec se je ravno dvignil, ko mu je branilec skozi okno potisnil mitraljez pod nos. Od strahu se je prevrnil vznak in pistola mu je padla iz rok. Valil se je po položni strehi in padel na tla. Med prevračanjem pa je branilec nad njim spuščal posamezne strelje in kratke rafale – podaril mu je življenje. Ko so partizani slišali rafale, so se hitro razbežali. Napadeni so poskakali skozi okna in oddali še nekaj strelav okoli vogalov hiše. Veseli so bili, da so ostali živi in da jim ni bilo treba ubijati.

Je bil ta prvi oboroženi odpor proti komunističnemu nasilju začetek državljanske vojne? O tem naj sodijo zgodovinarji. Do tega dogodka je bilo tako, da so komunistični likvidatorji preprosto umorili svojo žrtev, tokrat pa so jim predvidene žrtve prekrizale račune in se ubranile ne z okupatorjevim, temveč z lastnim orožjem. Nobelega sodelovanja z okupatorjem ni bilo – bila je samoobramba!

Leto 1942 je bilo za Vidovsko planoto zelo tragično in žalostno. Poleg že omenjenih ubojev občin-

skih mož so komunisti ubili še župnika in dva civilista. Poleg tega je italijanski okupator po ofenzivi, ki se je začela 16. julija 1942, pobil 51 mož in fantov. Župan, občinski možje in župnik Žužek so bili žal že pod rušo in nihče več jih ni mogel reševati.

Alojz Tekavec, Tavžlje

Šola Majde Vrhovnik

Ker se omenjena šola kljub protestom staršev še vedno imenuje po znani teroristki Majdi Vrhovnik, sem sklenila, da vam pišem. Majdo sem namreč poznala iz skavtskih časov in zato vem o njej marsikaj, s čimer ne more biti nikomur za zgled, najmanj pa mladini. Otoci se bodo znova vračali v šolo na Gregorčičevi, ki se še vedno imenuje po Majdi Vrhovnik. Zakaj, se sprašujemo mnogi starši in vzgojitelji. Na svoje pritožbe smo vselej dobili odgovor: "Bila je še mlada!"

Tudi napadalec na New York je bil mlad, celo mnogo mlajši "heroj" kot Majda, pa do danes še nisem zasledila, da bi se po njem imenovala na primer kaka vojaška akademija v Ameriki. Zaradi česa torej M. Vrhovnik odlikuje "herojstvo"? Nemara to, da je v kapeli graščine z ogromnim posestvom v bližini Celja – pred vojno last madžarskih Judov, mislim, da se je imenovala Mala loka, kamor so bile povabljeni sklavtine tik pred vojno, brila norce v spovednici, odprla tabernakelj in iz ciborija obhajala svoje somišljenice? Starši, ki smo jim to povedali, pa tudi duhovnik, ki je opazil sledove početja, so takoj posredovali na pristojnih mestih in sledili so ukrepi; na naši gimnaziji obisk skavtom ni bil več dovoljen. Vodstvo skavtov pa se ni odzvalo, saj so bili tik pred vojno v njihovih vrstah v glavnem komunisti.

Je torej za takšno vedenje M. V. res potreben njen doprni kip pred šolo? Sredi vojne se je šla med drugim nekakšno ilegalko in z rdečo grivo kolovratila po mestu, pred pošto in Slonom, nadvse enkratno zglede oziroma podvig pa je bil, ko je šla s slabim znanjem nemščine in s šolsko pistolo v Celovec kot obveš-

Deček s piščalko

Poslanica LDS in ena izmed pobudnic referenduma proti že sprejetemu zakonu o RTVS Majda Širca, ki se predstavlja kot kulturnica, je v petek, 27. avgusta, spet imela možnost izreči v Utripu na TVS svoje nasprotovanje inkriminiranemu zakonu. Ampak tokrat je bila videti klavrno, kot nekakšna zapoznela afežejevka. Za glavni dokaz, kaj bi prinesel ta zakon, je gledalcem pokazala Kalinovega Dečka s piščalko, ki stoji pred televizijsko palačo, in izrekla nadvse "duhovite" besede, da piščalka potem ne bo več ravna, temveč skrivljena, in deček ne bo mogel več piskati. Verjame, da bo deček še piskal, kakšne "viže" pa si bodo izmislili jurišniki LDS/SD, bomo pa še slišali. Zdaj strašijo z višjim TV-prispevkom. Svobodno novinarstvo brez Grege Repovža, ki na pomoč kliče tuje "strokovnjake", ne bo več politično zaledje LDS/SD. Istega dne je sobotna Dnevnikova Zelena pika predstavila nekaj radijskih in TV-novinarjev in njihova mnenja. Nekateri se pritožujejo, da jih pred Dnevnikom ni nihče nič vprašal. Pravi novinar se sam dokoplje do informacij, ki ga zanimajo, in jih posreduje naprej. Bralci pa imamo pravico, da njihove izjave analiziramo po svoji presoji. Boštjan Lajovic, voditelj Odmevov, med drugim izjavlja: "Moti me predvsem URGENTNA hitrost in pomanjkanje javne razprave, skrivalnice." Koliko časa potrebuje, da kaj dojame? Igor E. Bergant, urednik športnega programa TVS, naj se raje poglobi v zakulisje dolgoletnih športnih funkcionarjev, ki jih gotovo pozna, saj se z njimi družijo! S športom vseh kategorij gre že dolga leta samo navzdol, vendar ne po krivdi športnikov niti sedanjega ministra za šport. Preveč je ljudi, ki se redijo pri teh jaslih. Športne funkcionarje spoznaš po velikih trebih in napihnenih licih. Saša Hribarja, voditelja na Radiu in TVS, pa se referendum ne tiče; on ima itak stalne oddaje na radiu in na TV kot Hri-bar, ki se celo večkrat ponavljajo, zato razumem, da slovenske televizije ne gleda, le druge matra s svojimi stvaritvami. Jurij Gustinčič je res ne le strahovito dolgo, temveč predolgo zunanjepolitični komentator. Priznati mu je treba, da je bil pogosto odličen, vedno pa ga je "vleklo" na eno stran. Vzgjajali so ga komunisti in to se mu pozna in je za pravo pluralnost moteč. Za Rakuševo ne bi zgubljali besed. Dolga leta sem brala tuje časnike različnih svetovnih nazorov, katerih večina je spoštovala pluralnost in nepristranost. Zato so mi izjave treh vprašanih novinarjev RTV, Rosvite Pesek ("Ključna je politična kultura, ne zakon!"), Jožeta Možine ("Vrednost zakona bo potrdila ali ovrgla praksa.") in Sandija Čolnika ("Novinarji RTVS se znajo upreti pritiskom, strah pred kataklizmo javne besede ni utemeljen."), najbližje in dokazujejo, da ima Slovenija tudi novinarje, ki se lahko primerjajo s svetovnimi poročevalci ali pa jih celo prekašajo. Zato ne odklanjajo referenduma. Dober poročevalec je učitelj bralcev, ne pa lubadar, ki uničuje vse, kar je dobro. Kdor dobro misli, naj glasuje za zakon o RTVS. Samo kratek utrinek v zvezi s člankom nekdanjega piarovca MOL Milana Balažica v Financah, 29. 8. 2005: "Janša, Kučanov sin". Novega ekonomskega Trubarja z liberalno Biblijo naj ne išče, saj jih je kot listja in trave, polnijo pa samo svoje žepe. Koga je z naslovom hotel bolj užaliti? Kučana ali Janšo?

Marija Vodišek

čevalka oziroma vohunka, ko je bila M. Vrhovnik ubita ob aretaciji; kdo jo je ubil in kje je obležalo njeno truplo, ne ve nihče. Starši naj torej odločijo o upodobitvi njenega herojstva, ki varuje šolsko poslopje, kamor zahajajo njihovi najmlajši!

Neki inženir, takratni obveščevalec v Celovcu, mi je povedal, da

Breda Špragar, Ljubljana

Ujetnik starih vzorcev

Nedavna obletnica ustanovitve poljskega sindikata Solidarnost je tako rekoč celotno evropsko javnost spomnila na mnoge dogodke, ki so vplivali na zrušitev berlinskega zidu in padec komunizma. Verjetno je prav zaradi tega Solidarnost za nekatere naše zgodovinarje (zlasti tiste, ki so ideološko blizu Milanu Kučanu, zadnjemu partijskemu šefu pred letom 1990) precej neprijetna tema. Takšen primer je dr. Dušan Nečak, član Foruma 21, ki je na nacionalni televiziji v oddaji Odmevi zavrnil povezavo med dogajanjem na Poljskem in v Jugoslaviji. Verjetno na takšna stališča vpliva precej razširjena teorija, da so komunisti v Sloveniji oz. Jugoslaviji samo zaradi svoje dobre volje sestopili z oblasti. Marsikdo pa pozablja, da bi komunistični oblastniki, če se ne bi reformirali, doživeli tragično usodo romunskega komunističnega diktatorja Nicolaja Ceausescuja. In nedvomno so imeli tudi slovenski in jugoslovanski komunisti to v glavah, ko so privolili v zahteve nastajajoče opozicije po demokratičnih spremembah.

Golobčka?

Tisti, ki poznajo poslanca LDS Jožefa Školca, pravijo, da je bil nekoč na moč zagledan v nekdanjo voditeljico Dnevnika, danes pa urednico Vala 202 Darjo Groznik. Ta zagledanost naj bi bila Školčevo takratno partnerko spravljala ob živce, druge v smeh, Groznikova pa naj bi bila iz nje iztržila mesto urednice na nacionalnem radiu. Školc se je z nekdanjo partnerko razšel in se poročil s Tanjo Pak, Groznikova pa naj bi tudi imela stalnega partnerja in otroka. Vendar naj Školc nekdanje televizijske voditeljice v resnici ne bi povsem pozabil. Domačini v Trenti, kjer ima Školc že nekaj let svojo počitniško hišo, pravijo, naj bi se bila poslancin v urednica v zadnjem času večkrat sešla na njegovem vikendu v Trenti. Ali se med njima kaj plete, ne vemo, zadeva pa je zanimiva v luči skorajšnjega referendumu o novem zakonu o RTVS. Školc je namreč poleg svoje poslanske kolegice Majde Širca prevzel dobršen del predvolilne referendumске kampanje stranke, Groznikova pa je urednica najbolj poslušane radijskega programa v Sloveniji. Glede na to se seveda postavlja vprašanje, kdo zagotavlja, da bo nacionalni radio o referendumu poročal nepristransko in uravnoteženo, in ali ne bo Val 202 v kampanji več pozornosti posvečal opoziciji kot vladi.

Človek načel

Gregor Gomišček je pretekli teden odstopil z mesta predsednika nadzornega sveta novomeške Krke, tovarne zdravil. Razlog je predvsem načelne narave, saj, kot je dejal, ni odstopil zato, ker bi se počutil krivega, temveč zato, ker meni, da je to tako za Krko kot za vladno najprimernejše, in dodal, da gre za izključno njegovo odločitev. Gomišček je dva dni pred javno objavo polletnih rezultatov družbe kupil 12 Krkinih delnic, pri čemer so mu nekateri očitali zlorabo notranjih informacij. Po objavi rezultatov se je namreč vrednost delniškega tečaja povečala za 2,1 odstotka. Gomišček naj bi bil zaradi tega v nekaj dneh pridobil 25 tisoč tolarjev premoženjske koristi, čeprav sam pravi, da zaslužka ni bilo, saj je treba odšteti stroške nakupa. Nekateri so zagnali vik in krik, tudi z namigovanjem o storitvi kaznivnega dejanja, po njegovem odstopu pa so nemudoma hiteli objavljati, da Gomišček ni storil kaznivnega dejanja. Gomišček je torej odstopil iz principa, četudi mu tega ne bi bilo treba storiti, in s tem pokazal svojo pokončno držo, kakršne v državi doslej nismo bili vajeni.

Nekdanji diplomat

Franco Juri, karikaturist in komentator Dnevnika, je očitno edini od javnih oseb v Sloveniji, ki se ne strinja s slovensko razglasitvijo ekološke cone in epikontinentalnega pasu v Jadranskem morju.

Tako je prejšnji teden v intervjuju za reški Novi list dejal, da se mu razglasitev te cone zdi "bolj kot reakcija užaljene politike in ne posebej modre evropske države, ki bi lahko sprejela tudi druge diplomatske korake". Ta in nekatere druge izjave, ki jih je izrekel v tem intervjuju, zadnje čase pa tudi v svojih komentarjih v Dnevniku, niso prav državotvorne. Medtem ko je vsa slovenska politika – opozicija in vladna koalicija – našla visoko stopnjo konsenza pri tej razglasitvi, delujejo njegove izjave zelo nepremišljeno in imajo za Slovenijo lahko negativne posledice. Pri nenaklonjenem hrvaškem javnem mnenju do Slovenije so njegove izjave doživele močan pozitiven odmev. Nekdanji državni sekretar na zunanjem ministrstvu že od nekdaj izraža nostalgijo po Jugoslaviji (očitno bi rad, da meje med sosedama ne bi bilo, morebiti tudi zaradi vnovične združitve istrskih Italijanov v Sloveniji in na Hrvaškem pa tudi zato, ker njegova družina izvira iz Hrvaške Istre), ko za vprašanja državnih mej in raznih con pač ni bilo treba skrbeti. Lahko smo samo veseli, da ni več zaposlen v slovenski diplomaciji, saj mu je očitno za slovenske nacionalne interese figo mar.

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

ŠPICA.

BREZ KONZERVANSOV

UMTS internet: hitrost do 384 kb/s.

S podatkovno kartico UMTS enostavno in poceni do interneta in e-pošte.

Informacije na brezplačnih številkah:

naročniki Mobitel GSM/UMTS: 031/041/051 700 700,

Mobluporabniki: 031/041/051 121, ostali: 080 70 70.

www.mobitel.si

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

